

EIROPAS SAVIENĪBAS
TIESA

2022. gada
ziņojums

Gada apskats

Eiropas Savienības Tiesa – Savienības tiesību ievērošanas garants

Eiropas Savienības Tiesa ir viena no septiņām Eiropas Savienības iestādēm.

Kā Savienības tiesu varas īstenotājai tai ir uzdevums nodrošināt Savienības tiesību ievērošanu, gādājot par Līgumu vienveidīgu interpretāciju un piemērošanu, kā arī nodrošinot Savienības iestāžu un struktūru pieņemto tiesību aktu tiesiskuma pārbaudi.

Šī iestāde veicina Savienības vērtību saglabāšanu un ar savu judikatūru līdzdarbojas Eiropas celsmē.

Eiropas Savienības Tiesu veido divas tiesas – Tiesa un Vispārējā tiesa.

2022. gada ziņojums

Gada apskats

Saturs

●	Priekšsēdētāja priekšvārds	4
1	2022. gads īsumā	9
	A Gads attēlos	10
	B Gads skaitļos	20
	Iestāde 2022. gadā	20
	Tiesvedības gads (abas tiesas kopā)	21
	Valodu dienesti	22
2	Tiesvedības darbība	25
	A Tiesa 2022. gadā	26
	Tiesas darbība un attīstība	26
	Tiesas locekļi	32
	B Vispārējā tiesa 2022. gadā	36
	Vispārējās tiesas darbība un attīstība	36
	Judikatūras jauninājumi	40
	Vispārējās tiesas locekļi	42
	C Judikatūra 2022. gadā	46
	Fokuss Regula, ar kuru Eiropas fondu pārskaitīšana tiek pakārtota tiesiskuma ievērošanas nosacījumam, ir spēkā	46
	Fokuss Vides aizsardzības apvienību tiesības celt prasību tiesā	50
	Fokuss Tiesības tikt aizmirstam pretstatā tiesībām uz informāciju	52
	Fokuss Karš Ukrainā: Krieviju atbalstošiem plašsaziņas līdzekļiem noteiktais pārraidīšanas aizliegums un vārda brīvība	56
	Fokuss Rekordliels 4,125 miljardu EUR naudas sods <i>Google</i> par ierobežojumiem, kas bija noteikti <i>Android</i> mobilo ierīču ražotājiem	58
	Atskats uz gada nozīmīgākajiem spriedumiem	60

3	70 gadus strādājot pilsoņu un uz tiesiskumu balstītas Savienības labā.....	91
	A Iestādes darbība 2022. gadā.....	92
	B Gada galvenie notikumi.....	96
	Eiropas Savienības Tiesas 70 gadi: atskats uz jubilejas gadu	96
	Eiropas celtnieki: jaunieši Tiesas uzmanības centrā	98
	Tiesas sēžu straumēšana – vēl viens solis ceļā uz Tiesas tuvināšanu pilsoņiem	99
	Teātra izrāde Tiesas Lielajā tiesas sēžu zālē	102
	C Saikne ar sabiedrību	104
4	Videi draudzīga iestāde	109
5	Skats nākotnē.....	113
6	Palieciēt ar mums!	117

Koen Lenaerts

Eiropas Savienības Tiesas priekšsēdētājs

2022. gads pagāja Eiropas Savienības Tiesas 70. gadadienas zīmē. Par godu šim notikumam iestādes Gada ziņojums ir ieguvis jaunu izskatu. Tika izdarīta izvēle izmantot kodolīgāku formātu, piedāvājot galveno iestādei nozīmīgo notikumu un tās judikatūras apskatu tiešākā un plašākai sabiedrībai pieejamākā veidā, tomēr nezaudējot informācijas kvalitāti.

Laikposmu, par ko ir šis apskats, iezīmē atgriešanās pie iestādes ierastā darba ritma pēc diviem gadiem, kurus bija sarežģījusi ar Covid-19 pandēmiju saistītā veselības krīze. Krīzes laikā ieviestie tehnoloģiskie rīki noteikti ir kļuvuši par daļu no mūsu ikdienas darba vides, tomēr bija būtiski atdzīvināt iestādi iekšienē, atjaunojot tajā notiekošo saziņas un mijiedarbības spontānumu, kas ir tik svarīgs abu tiesu darba efektivitātei.

Eiropas Savienības Tiesas 70. gadadienas atzīmēšanu saistībā ar tēmu "Ikvienam pietuvināts tiesiskums" pavadīja daudz notikumu un pasākumu, piemēram, 2022. gada 8. oktobrī organizētā īpašā Atvērto durvju diena, ārkārtas Tiesnešu forums no 2022. gada 4. līdz 6. decembrim, kura kulminācija bija svinīga tiesas sēde ar Viņa Karaliskās Augstības Luksemburgas kroņprinča, kā arī Eiropas iestāžu, Luksemburgas valsts iestāžu, tiesu varas un diplomātiskās korpusa augstāko amatpersonu dalību, reprezentatīvā izdevuma izdošana, īpašas Luksemburgas pasta pastmarkas izdošana, filmas par Tiesas vēsturi iznākšana, kā arī iestādes ēku pārdēvēšana, atsaucoties uz tieslietu vēsturē nozīmīgām personām.

2022. gads bija iestādes 70. darbības gads, kā arī Eiropas veidošanā nozīmīgu pagrieziena punktu jubilejas gads: 30. gadadiena Māstrihtas līgumam, pateicoties kuram Eiropas Savienības dibināšanas dokumentos ir skaidri norādītas demokrātiskās vērtības un arī tiesiskums, 25. gadadiena Amsterdamas līgumam, kas paplašināja “Kopienas metodi”, tostarp Tiesas kompetenci brīvības, drošības un tiesiskuma telpā, kā arī euro ieviešanas 20. gadadiena.

Tomēr visu šo gadadienu atzīmēšana nedrīkst aizēnot realitāti, ar kuru mums ir jāsaskaras.

Pēc veselības krīzes diemžēl 2022. gada februāra beigās sākās karš Ukrainā. Šausminošie attēli ar upuriem un postījumiem, kādus mēs Eiropas kontinentā cerējām vairs neredzēt, ir atgādinājuši, ka miers un brīvība ir vērtības, kas, lai arī cik “pašsaprotamas” tās būtu visiem, kuri strādā Eiropas projekta labā, tomēr nav nesatricināmi sasniegumi.

Arī Eiropas Savienības un tās iestāžu leģitimitāti regulāri apstrīd eiroskeptiski un populistiski strāvojumi vai arī tiek apšaubītas demokrātiskās vērtības, kas ir pašā Eiropas projekta pamatā. Tādā Eiropas Savienībā, kurai, pārskatot līgumus, ir piešķirtas jaunas kompetenču jomas, šai iestādei biežāk nekā jebkad agrāk jāpieņem tiesas nolēmumi sensitīvos jautājumos. Vai mēs runājam par cieši ar tiesiskumu saistītu vērtību aizsardzību, vides aizsardzību, diskriminācijas izskaušanu vai par privātās dzīves un personas datu aizsardzību, vai par to, lai digitālie milži ievērotu konkurences tiesības, patērētāju tiesību aizsardzību vai arī ierobežojošo pasākumu likumību, kuri noteikti, reaģējot uz smagiem cilvēktiesību vai starptautisko tiesību pārkāpumiem, – Tiesas un Vispārējās tiesas nolēmumi tieši skar modernās pasaules svarīgākās problēmas.

Ģeopolitiskajā kontekstā, kur arvien biežāk notiek uzbrukumi mūsu demokrātisko sabiedrību pamatiem, šo nolēmumu ietekme nozīmē, ka ir jāpieliek īpašas pūles komunikācijas un pedagogijas jomā, lai izbeigtu aproksimācijas vai dezinformāciju, kā arī lai nodrošinātu, ka Eiropas judikatūras atziņas tiek pareizi integrētas dažādās valstu tiesību sistēmās.

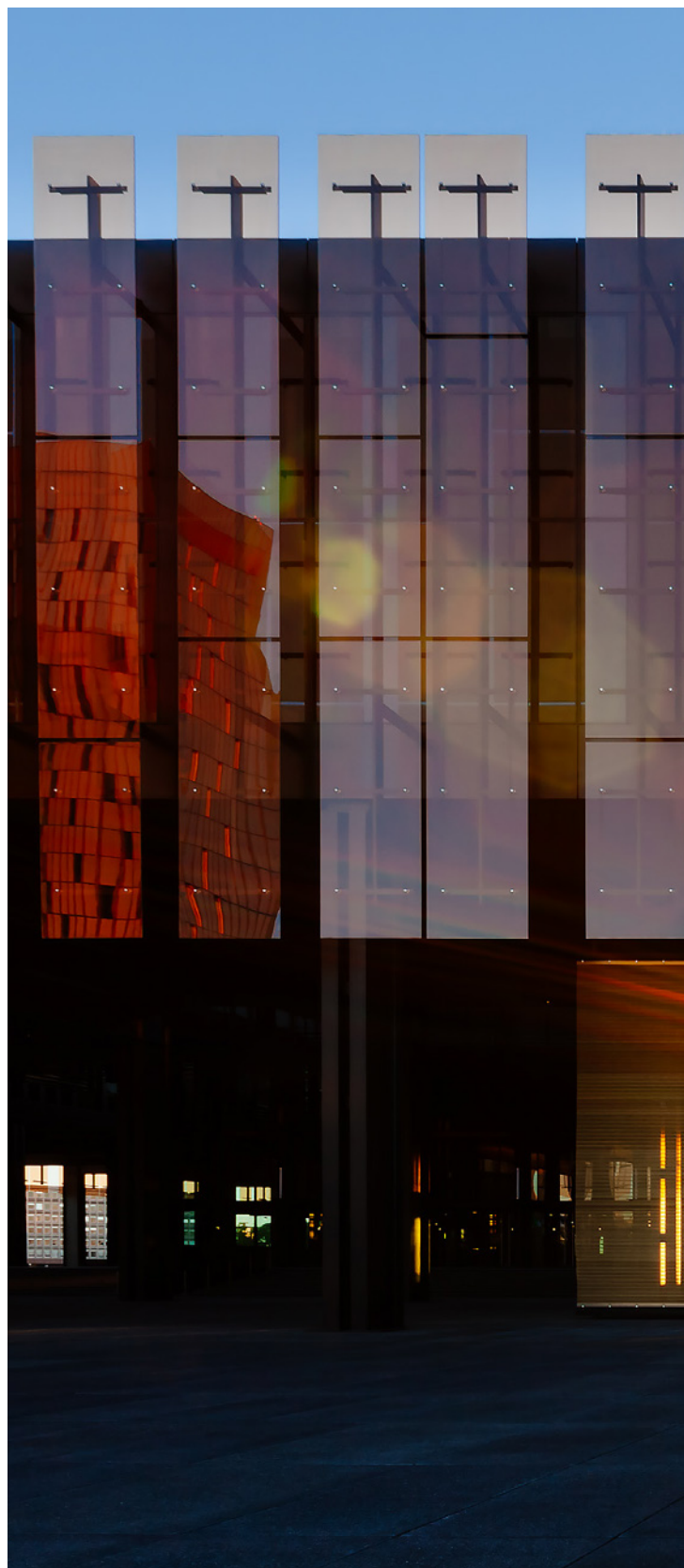
Statistikas ziņā abās tiesās iesniegto lietu skaitu 2022. gadā var salīdzināt ar iepriekšējo gadu (1710 lietas 2022. gadā salīdzinājumā ar 1720 lietām 2021. gadā). Savukārt Tiesā un Vispārējā tiesā pabeigto lietu skaits ir nedaudz samazinājies (1666 lietas 2022. gadā salīdzinājumā ar 1723 lietām 2021. gadā). Šo divu norišu rezultātā kopējais izskatāmo lietu skaits ir nedaudz palielinājies (2585 lietas 2022. gadā salīdzinājumā ar 2541 lietu 2021. gadā).

Lai gan salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu Tiesā iesniegto lietu skaits (2022. gadā 806 lietas un 2021. gadā – 838 lietas) ir nedaudz samazinājies, arī šogad tas ir saglabājies augsts, it īpaši prejudiciālo nolēmumu jomā. Turklāt Tiesā arvien lielāks lietu skaits attiecas uz sensitīviem un sarežģītiem jautājumiem, kuru izlemšanai ir nepieciešamas padziļinātas pārdomas un ilgāks laiks.

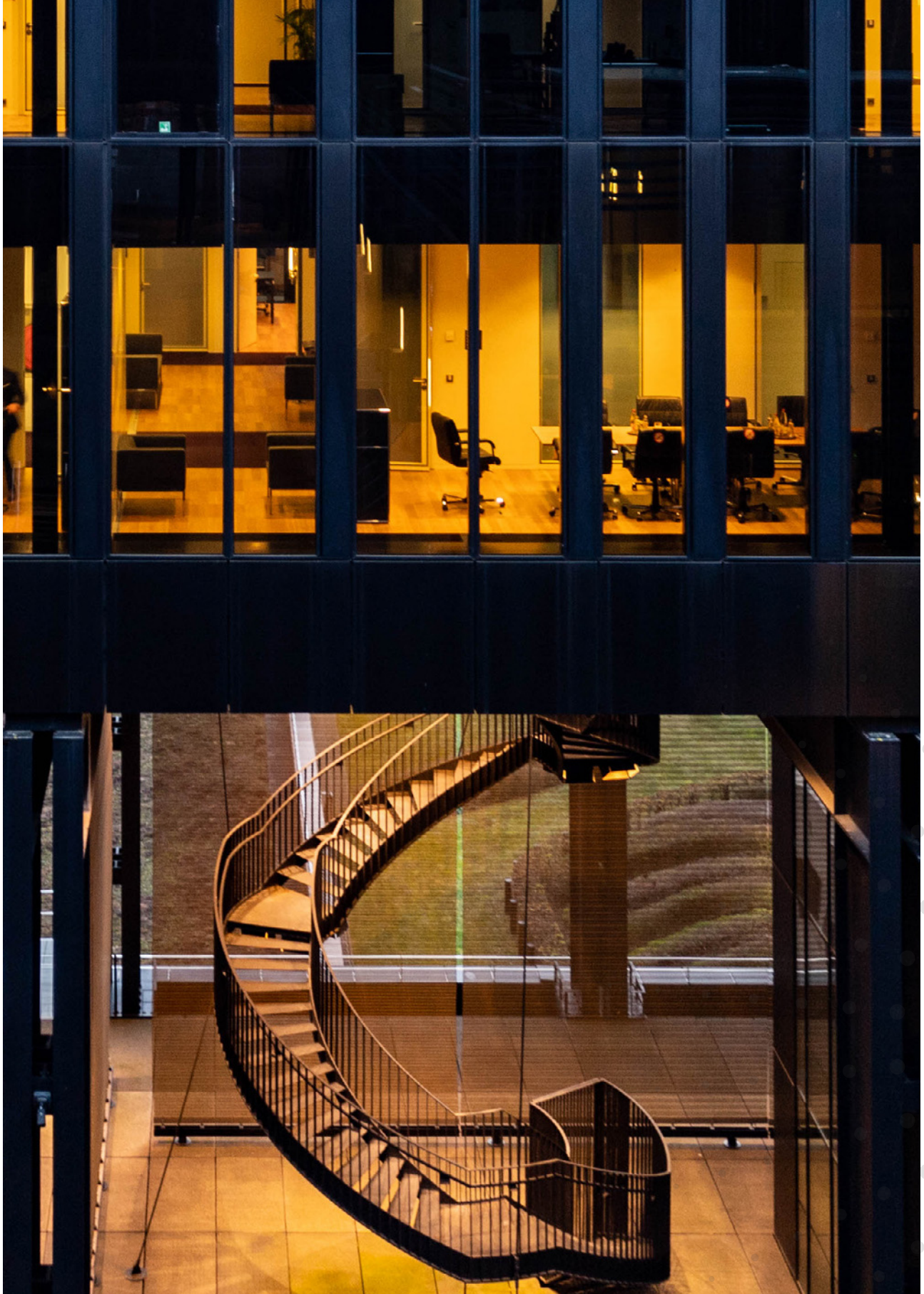
Lai šādā kontekstā saglabātu spēju saprātīgā termiņā pieņemt kvalitatīvus nolēmumus, izmantojot Līgumos sniegto iespēju, Tiesa 2022. gada 30. novembrī Savienības likumdevējam ir nosūtījusi lūgumu nodot Vispārējās tiesas kompetencē prejudiciālu nolēmumu sniegšanu dažos konkrētos jautājumos, kā arī paplašināt apelācijas sūdzību par Vispārējās tiesas nolēmumiem iepriekšējas pieļaujamības atzīšanas mehānismu.

Es vēlos izmantot šo izdevību, lai sirsnīgi pateiktos saviem kolēģiem, kā arī visiem iestādes darbiniekiem par izcili paveikto darbu pagājušajā gadā, jo bez tā daudzos projektus, kuri iezīmēja šo gadu, nebūtu bijis iespējams īstenot.

K. Lemačs

2022. gads īsumā

1

A Gads attēlos

Janvāris

Eiropas Savienības Tiesas 70. gadadiena

Tiesa sāk 70. gadadienas svētku programmu. Visa gada garumā notiekošo pasākumu tēma ir "Ikvienam pietuvināts tiesiskums". Platformās *Mastodon* un *Twitter* Tiesa katru nedēļu atskatās uz nozīmīgākajiem notikumiem tās pastāvēšanas 70 gadu laikā.
#CJUEen70jours #CJEUin70days

Marts

Elektroniskā paraksta ieviešana

Lai paātrinātu digitalizācijas procesus, Vispārējās tiesas spriedumu un rīkojumu parakstīšanai tiek izmantots kvalificēts elektroniskais paraksts.

Prasības *RT France*/Padome iesniegšana

Saistībā ar karu Ukrainā un Eiropas Savienības Padomes noteiktajām sankcijām pret Krieviju kanāls *RT France* Vispārējā tiesā apstrīd tam noteikto apraides aizliegumu ([T-125/22](#)).

Aprīlis

Prasības Hamoudi/Frontex celšana

Sīrijas valstspiederīgais prasa Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūrai (*Frontex*) atlīdzināt zaudējumus, kas nodarīti tās prettiesiskas rīcības dēļ “izraidīšanas” operācijā Egejas jūrā 2020. gada 28. un 29. aprīlī ([T-136/22](#)).

Prasības Polija/Komisija celšana

Polija apstrīd Vispārējā tiesā Komisijas uzsākto piedziņu par kavējuma naudu 500 000 EUR dienā, ko Tiesa piesprieda lietā ([C-121/21 R](#)) par brūnoglū ieguvī Turovas raktuvēs ([T-200/22](#) un [T-314/22](#)).

Tiesas sēžu pārraidīšana straumējot

Lai ikviens neatkarīgi no atrašanās vietas varētu piedalīties tiesas sēdē, Tiesa uzsāk straumēšanas sistēmu tiesas sēžu mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai, spriedumu pasludināšanai un secinājumu nolasīšanai.

Maijs

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu *Tez Tour* iesniegšana

Saistībā ar Covid-19 pandēmiju *Lietuvos Aukščiausioji Teismai* (Lietuva) lūdz Tiesu interpretēt Direktīvu par kompleksiem ceļojumiem un saistītiem ceļojumu pakalpojumiem, lai precizētu nosacījumus komplekso ceļojumu līguma izbeigšanai bez maksas ([C-299/22](#)).

European Law Moot Court sacensību fināls

European Law Moot Court ir pasaulē lielākās tiesas procesa izspēļu sacensības Savienības tiesību jomā, kas pirmo reizi notika 1988. gadā. 2022. gada sacensību uzvarētāja ir Lundas Universitātes (Zviedrija) komanda.

Eiropas diena

Atzīmējot Šūmana deklarācijas gadadienu, Tiesa uzņem apmeklētājus 2022. gada Eiropas kultūras galvaspilsētā Ešā pie Alzetes [*Esch-sur-Alzette*]. Eiropas ciemata ieliņās Tiesas brīvprātīgo komandas uzklausa apmeklētājus un atbild uz viņu jautājumiem. Pasākums tiek atspoguļots arī sociālajos tīklos *EU Voice* un *Twitter* – tajos tiek publicētas ziņas par lietu izskatīšanas gaitu ar tēmturi [#ECJDidYouKnow](#) un atbildes uz apmeklētāju uzdotajiem jautājumiem ar tēmturi [#AskCuria](#).

Jūnijs

Tiesas delegācijas oficiālā vizīte Horvātijā

Tiesas locekļi tiekas ar Horvātijas premjerministru, valdības locekļiem, kā arī Augstākās tiesas un Konstitucionālās tiesas locekļiem. Zagrebā notiekošajā konferencē viņi risina jautājumus par tiesu iestāžu sadarbību, prejudiciālā nolēmuma procedūru, augstāko instanču tiesu lomu tiesību vienveidības nodrošināšanā, negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos un Eiropas apcietināšanas orderi.

Godinot tiesnešus

G. Falcone un P. Borsellino

Atzīmējot 30. gadadienu, kopš nogalināti Itālijas mafijas apkarošanas lietu tiesneši *Giovanni Falcone* un *Paolo Borsellino*, kā arī godinot visus tiesiskuma aizstāvjus, izņēmuma kārtā iestāde savā Lielajā tiesas sēžū zālē izrāda *Claudio Fava* lugu *L'Ultima estate – Falcone e Borsellino trent'anni dopo*.

Iestāžu inovāciju dienas

Tiesa uzņem Iestāžu komiteju digitālās pārveides jautājumos (*ICDT*): Savienības iestāžu vadītāji tehnoloģiju un informācijas jomā aplūko digitālās suverenitātes, digitālo resursu koplietošanas, mākslīgā intelekta un kibernetikas jautājumus.

Jūlijs

Viņas Ekselences *Katerina Sakellariopoulou* kundzes, Grieķijas Republikas prezidentes, vizīte

Tiesas priekšsēdētājs un loceklis darba vizītē uzņem Viņas Ekselenci *Katerina Sakellariopoulou* kundzi, Grieķijas Republikas prezidentu. Viņa piedalās vispārējā iestādes un daudzvalodības prezentācijā.

Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla (RJUE) sanāksme

Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla (RJUE), kurš tika izveidots, lai veicinātu dialogu starp dalībvalstu augstāko instanču un konstitucionālajām tiesām, loceklis tiekas, lai runātu it īpaši par tādu tēmu kā ikvienam pietuvināts tiesiskums.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu *RTL Nederland* un *RTL Nieuws* iesniegšana

Nīderlandes Tieslietu un drošības ministrija konfidencialitātes iemeslu dēļ atsakās preses izdevumam *RTL Nederland* sniegt piekļuvi informācijai par MH17 lidmašīnas katastrofu (notriekta 2014. gadā virs Ukrainas). *Raad van State* (Nīderlande) jautā Tiesai, vai šis atteikums ir saderīgs ar informācijas un vārda brīvību ([C-451/22](#)).

Septembris

Tiesa risina veselības krīzi

Savā audita ziņojumā Eiropas Revīzijas palāta apsveic Tiesas izturību Covid-19 pandēmijas laikā, jo iestāde ir reaģējusi ātri un raiti, izmantojot digitālajā pārveidē jau veiktos ieguldījumus.

Tiesas vizīte Romā

Tiesas un Itālijas Konstitucionālās tiesas locekļi tiekas Romā, lai runātu par tādām tēmām kā nacionālā identitāte, dalībvalstu vienlīdzība Līgumu priekšā, tiesiskums un tiesnešu neatkarība, kā arī Savienības tiesību pārākums.

Vispārējās tiesas priekšsēdētāja, priekšsēdētāja vietnieka, palātu priekšsēdētāju ievēlēšana un tiesas sastāva daļēja atjaunošana

Saistībā ar Vispārējās tiesas sastāva daļēju atjaunošanu kolēģi atkārtoti uz trim gadiem ievēl *Marc van der Woude* (Nīderlande) par Vispārējās tiesas priekšsēdētāju. Tāpat atkārtoti par Vispārējās tiesas priekšsēdētāja vietnieku ievēlēts arī *Savvas S. Papasavvas* (Kipra). Vispārējās tiesas tiesneši no sava vidus ievēl arī desmit palātu priekšsēdētājus uz trim gadiem.

Oktobris

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu *Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl* iesniegšana

Verwaltungsgerichtshof (Austrija) jautā, vai sieviešu stāvoklis Afganistānā, pēc tam, kad *Taliban* pārņēma varu, ir vajāšana, kas dod tiesības uz bēgļa statusu ([C-608/22](#)).

Atvērto durvju diena

Lai informētu iedzīvotājus par Tiesas lomu un Savienības vērtībām, Tiesas darbinieki un locekļi uzņem apmeklētājus Atvērto durvju dienā. Apmeklētāji iepazīstas ne tikai ar iestādi un tās darbību, bet arī ar lietas izskatīšanas gaitu un dienestu darbu.

Novembris

Tiesas 70. gadadienai veltītas piemiņas pastmarkas prezentācijas ceremonija

Post Luxembourg sadarbībā ar Tiesu izdod piemiņas pastmarku, lai atzīmētu iestādes 70. gadadienu. Šī iniciatīva ir daļa no senas tradīcijas svinēt nozīmīgas Tiesas gadadienas.

Decembris

Ukrainas Augstākās tiesas delegācijas vizīte Tiesā

Tiesa uzņem Ukrainas Augstākās tiesas delegāciju saistībā ar šīs valsts, kurai kopš 2022. gada jūnija ir piešķirts kandidātvalsts statuss, pievienošanās procedūru Eiropas Savienībā. Šīs tikšanās mērķis ir izveidot sadarbību starp abām tiesām, it īpaši attiecībā uz Savienības pamatvērtībām.

Tiesnešu ārkārtas forums

Šo ikgadējo tikšanos Tiesa rīko kā īpašu forumu, un kā galvenie viesi tajā ir aicināti piedalīties dalībvalstu augstāko instanču tiesu priekšsēdētāji, ECT un EBTA tiesas priekšsēdētāji, kā arī bijušie Tiesas locekļi. Tēmai "Ikvienam pietuvināts tiesiskums" veltīto forumu ievada īsfilmas par Tiesas vēsturi izrādīšana, kurā apkopoti arhīvu attēli, iestādes locekļu runas un intervijas ar tiesību zinātnu profesoriem.

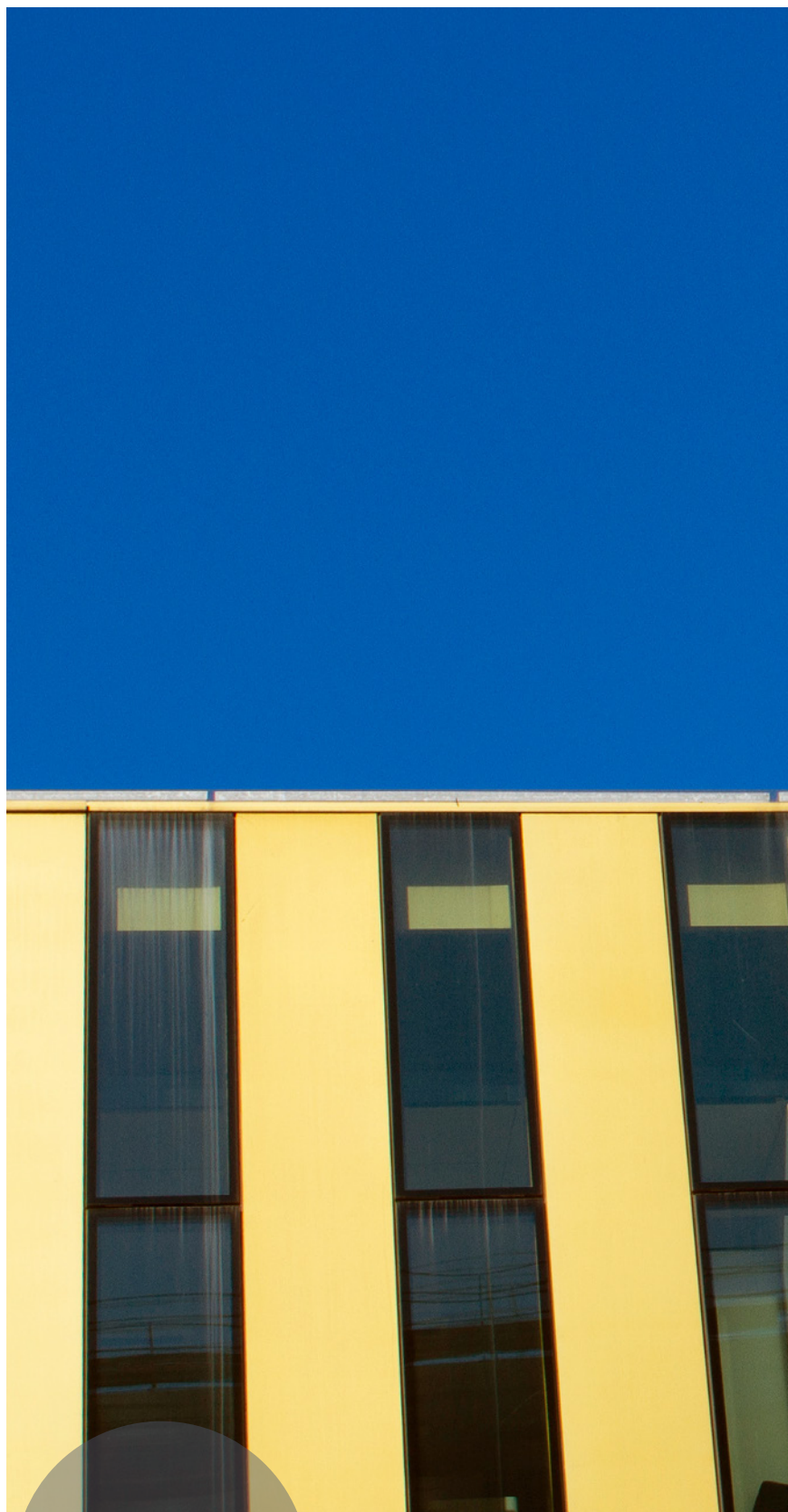
Svinīgā sēde par godu 70. gadadienai

Uz svinīgo sēdi, kas tiek translēta tiešraidē un ir veltīta 70. gadadienas atzīmēšanai kopš Eiropas Ogļu un tērauda kopienas (EOTK) Tiesas izveides, Tiesa aicina Luksemburgas augstākā līmeņa amatpersonas, Eiropas Savienības iestāžu augsta līmeņa pārstāvjus un Tiesnešu foruma dalībniekus.

Konference "Eiropas celtnieki"

Svētku programma noslēdzas
ar interaktīvu tikšanos,
kurā vai nu klātienē, vai
attālināti – videokonferences
veidā – piedalās vidusskolēni
no dažādām dalībvalstīm un
Eiropas iestāžu augstākās
amatpersonas.

B Gads skaitļos

Iestāde 2022. gadā

gada budžets: **465** miljoni EUR

81 tiesnesis

11 ģenerālvokāti

no

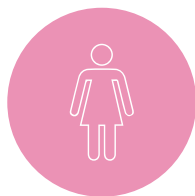
27

dalībvalstīm

2254

ierēdņi un darbinieki

60 %

1361 sievietes

40 %

893 vīrieši

Atbildīgos administrācijas amatos esošu sieviešu pārstāvības ziņā Tiesa ierindojas virs vidējiem Eiropas iestāžu rādītājiem.

Sievietes ieņem:

54 %

no administratoru amatiem

40 %

no vidējā un augstākā līmeņa vadības amatiem

Tiesvedības gads (abas tiesas kopā)

1710

ierosinātas lietas

1666

izskatītas lietas

2585

izskatāmas lietas

173 288

kanceleju reģistros ierakstīti
procesuālie dokumenti

Vidējais procedūru ilgums: **16,3** mēneši

16,4 mēneši Tiesā

16,2 mēneši Vispārējā tiesā

Ar e-Curia iesniegtie procesuālie dokumenti procentos:

87 % Tiesa

94 % Vispārējā tiesā

9365 lietojumprogrammas e-Curia piekļuves konti

e-Curia ir Eiropas Savienības Tiesas lietojumprogramma, kas ļauj Tiesā un Vispārējā tiesā ierosināto lietu dalībnieku, kā arī – saistībā ar Tiesai iesniegtiem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu – valsts tiesu pārstāvjiem veikt procesuālo dokumentu apmaiņu ar kancelejām pilnībā elektroniski.

e-Curia: datoru lietojumprogramma, kas ļauj veikt juridisko dokumentu apmaiņu

[Noskatīties YouTube video](#)

Valodu dienesti

Kā daudzvalodīgai tiesu iestādei Tiesai jābūt spējīgai izskatīt lietu, lai arī kādā Savienības oficiālajā valodā tā nebūtu iesniegta. Pēc tam tā nodrošina savas judikatūras izziņošanu visās Savienības oficiālajās valodās.

24 tiesvedības valodas

552 valodu kombinācijas

612 juristi lingvisti
dokumentu rakstveida
tulkošanai

1 281 000 tulkojamu lapu

1 279 000 iztulkotu lapu

71 tulks mutvārdu paskaidrojumu
uzklausīšanai tiesas sēdēs un
sanāksmju tulkošanai

526 tiesas sēdes un sanāksmes, kurās
nodrošināts sinhronais tulkojums

Tiesā tulkojumi tiek veikti, ievērojot obligāto valodu lietojumu, kas paredz visu 24 Eiropas Savienības oficiālo valodu kombinācijas. Visi tulkojamie dokumenti ir ļoti tehniski juridiskie teksti. Tāpēc Tiesas valodu dienests nodarbina tikai tādus **juristus lingvistus**, kuriem ir pabeigta juridiskā izglītība, kā arī padziļinātas zināšanas vismaz divās oficiālajās valodās papildus dzimtajai valodai.

**Daudzvalodība EST – nodrošinām
vienlīdzīgu piekļuvi justīcijai**

[Noskatīties YouTube video](#)

Tiesvedības darbība

2

A Tiesa 2022. gadā

Tiesā galvenokārt var vērsties ar:

- **lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu**

Ja valsts tiesai ir šaubas par Savienības tiesību normas interpretāciju vai tās spēkā esamību, tā aptur tajā izskatāmo tiesvedību un vēršas Tiesā. Saņēmusi Tiesas nolēmumā ietverto skaidrojumu, valsts tiesa var atrisināt tajā izskatāmo strīdu. Lietās, kurās atbilde vajadzīga ļoti īsā termiņā (piemēram, saistībā ar patvērumu, robežkontroli, bērnu nolaupīšanu utt.), ir paredzēta **steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība (PPU)**;

- **tiešajām prasībām**, kuras vērstas uz to, lai:

- panāktu Savienības tiesību akta atcelšanu (**atcelšanas prasība**) vai
- konstatētu, ka dalībvalsts neievēro Savienības tiesības (**prasība sakarā ar pienākumu neizpildi**). Ja dalībvalsts nepilda spriedumu, ar kuru ir konstatēta pienākumu neizpilde, otras prasības, kas tiek saukta par prasību sakarā ar **divkāršu neizpildi**, iznākumā Tiesa tai var piemērot naudas sodu;

- **apelācijas sūdzībām**, kas vērstas pret Vispārējās tiesas pasludinātiem nolēmumiem, kuru iznākumā Tiesa var atcelt Vispārējās tiesas nolēmumu;

- **lūgumiem sniegt atzinumu** par nolīguma, ko Savienība paredz noslēgt ar trešo valsti vai starptautisku organizāciju, saderību ar Līgumu noteikumiem (ko iesniegusi dalībvalsts vai kāda Eiropas Savienības iestāde).

Tiesas darbība un attīstība

2022. gadā nav mainījies ne Tiesas sastāvs, ne tās darbību regulējošie tiesību akti – Eiropas Savienības Tiesas statūti un Reglaments.

Pēc diviem veselības krīzes ietekmē pavadītiem gadiem 2022. gadā notika darbinieku vispārēja atgriešanās iestādes telpās un tika atjaunoti normāli darbības apstākļi, it īpaši tiesas sēžu norisē. Iepriekšējo divu gadu veselības aizsardzības pasākumu diktētās tehnoloģiskās izmaiņas tomēr tika izmantotas, lai īstenotu dažus svarīgus projektus ar mērķi tuvināt Eiropas tiesu pilsoņiem.

806

ierosinātas lietas

Tādējādi kopš 2022. gada 26. aprīļa Tiesa piedāvā tiesas sēžu straumēšanas (*streaming*) sistēmu, kuras mērķis, tāpat kā 2021. gadā uzsāktajam attālināto apmeklējumu projektam, ir pastiprināt plašākai sabiedrībai pieejamas “Tiesas pilsoņiem” dimensiju. Retranslācijas tiek veidotas tā, lai, pateicoties debašu sinhronai tulkošanai pienācīgai tiesas sēdes norisei vajadzīgajās valodās, ikviena persona, kura to vēlas, varētu sekot tiesas sēdei tādos pašos apstākļos, it kā tā fiziski atrastos tiesas sēžu zālē Luksemburgā.

Statistikas ziņā 2022. gads atkal ir bijis darbīgs. Tiesā tika iesniegtas 806 lietas. Tāpat kā iepriekšējos gados, galvenokārt tie bija lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu un apelācijas sūdzības, kas ar attiecīgi 546 un 209 lietām veido vairāk nekā 93 % no visām 2022. gadā ierosinātajām lietām. Tās aptver tik dažādas un sensitīvas jomas kā Eiropas Savienības pamatvērtību aizsardzība, personas datu aizsardzība un patērētāju tiesību vai vides aizsardzība, kā arī nodokļus, konkurenci un valsts atbalstu. Jānorāda arī uz vairākām lietām par veselības krīzi vai karu Ukrainā.

Dažādos Tiesas iztiesāšanas sastāvos ir pabeigta 808 lietu izskatīšana. Daudzās lietās (78) spriedumi ir pasludināti virspalātā, turklāt divas no tām, kas attiecas uz saikni starp tiesiskuma ievērošanu un Savienības budžeta izpildi, ir izspriestas plēnumā (lietas C-156/21, Ungārija/Parlaments un Padome, un C-157/21, Polija/Parlaments un Padome).

Saistībā ar biežo rīkojumu skaitu, it īpaši apelācijas tiesvedībā, kopējais tiesvedību ilgums (16,4 mēneši) ir palicis līdzīgs tiesvedības ilgumam iepriekšējā gadā (16,6 mēneši), bet par Tiesā iesniegto jautājumu sarežģītības palielināšanos liecina prejudiciālo nolēmumu izskatīšanas vidējā ilguma pieaugums (17,3 mēneši salīdzinājumā ar 16,7 mēnešiem 2021. gadā).

Lietas dalībnieks, kas nespēj segt tiesāšanās izmaksas, var lūgt piešķirt juridisko palīdzību.

546

prejudiciālā nolēmuma
tiesvedības

no tām **5** PPU

Dalībvalstis, kuras iesniegušas
lielāko skaitu lūgumu:

Vācija	98
Itālija	63
Bulgārija	43
Spānija	41
Polija	39

37

tiesās prasības,
no tām

35 prasības sakarā ar
pienākumu neizpildi un
2 prasības sakarā ar
divkāršu neizpildi

209

apelācijas sūdzības par Vispārējās
tiesas nolēmumiem

6

juridiskās palīdzības lūgumi

2022. gada 31. decembrī Tiesā izskatāmo lietu skaits bija 1111, proti, tas tikai par divām vienībām atšķiras no lietu skaita 2021. gada 31. decembrī (1113).

Ņemot vērā šo statistiku un to, ka kopš 2022. gada jūlija, kad tika pabeigta 2015. gadā izlemtā Savienības tiesu struktūras reforma, Vispārējā tiesā ir 54 tiesneši (divi no katras dalībvalsts), Tiesa Savienības likumdevējam iesniedza lūgumu par [statūtu grozījumiem](#) divos jautājumos. Tas tika darīts, lai Tiesa arī turpmāk spētu pieņemt kvalitatīvus nolēmumus saprātīgā termiņā, kā arī vairāk koncentrēties uz tās galvenajiem Savienības konstitucionālās un augstākās instances tiesas uzdevumiem.

Pirmkārt, lūgums veikt grozījumus paredz nodot Vispārējai tiesai kompetenci sniegt prejudiciālus nolēmumus piecās skaidri ierobežotās jomās, kurās reti rodas principiāli jautājumi, kurās ir stabils Tiesas judikatūras pamats un kurās turklāt ir pietiekami liels lietu skaits, lai iecerētajai kompetences nodošanai būtu reāla ietekme uz tās darba apjomu: kopējā PVN sistēma, akcīzes nodoklis, Muitas kodekss un preču tarifu klasifikācija kombinētajā nomenklatūrā, kompensācija un atbalsts pasažieriem, kā arī siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēma.

Vispārējās tiesas kompetence sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā neskartu tās tiesības nodot lietu atpakaļ Tiesai, ja tā uzskatītu, ka ir vajadzīgs principiāls lēmums, kas var ietekmēt Savienības tiesību vienotību vai konsekvenci. Tiesai būtu arī iespēja izņēmuma kārtā pārbaudīt Vispārējās tiesas pieņemto nolēmumu, ja pastāvētu nopietns šīs vienotības vai konsekvences apdraudējuma risks.

Otrkārt, kontekstā, ko iezīmē liels skaits apelācijas sūdzību par Vispārējās tiesas nolēmumiem, lai saglabātu šīs procedūras efektivitāti un ļautu Tiesai koncentrēties uz apelācijas sūdzībām, kurās ir izvirzīti

svarīgi tiesību jautājumi, likumdošanas priekšlikumā ir ieteikts paplašināt iepriekšēja apelācijas sūdzību pieļaujamības vērtējuma mehānismu, kas stājās spēkā 2019. gada 1. maijā (statūtu 58.a pants).

Šī paplašināšana attiektos uz apelācijas sūdzībām, kas celtas par Vispārējās tiesas nolēmumiem par to dažu Savienības struktūru neatkarīgo apelācijas padomju lēmumiem, kuras sākotnēji nav minētas statūtu 58.a pantā, kad tas stājās spēkā 2019. gada 1. maijā (piemēram, Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūra un Eiropas Savienības Energoregulatoru sadarbības aģentūra, Eiropas Banku iestāde vai Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde).

Koen Lenaerts

Eiropas Savienības
Tiesas priekšsēdētājs

808
izskatītas lietas

564 prejudiciālā nolēmuma tiesvedības, no tām **7** PPU

36 tiešās prasības, no tām konstatēti **17** pienākumu neizpildes gadījumi **12** dalībvalstīs

196 apelācijas sūdzības par Vispārējās tiesas nolēmumiem, no tām
38 gadījumos Vispārējās tiesas nolēmums tika atcelts

1 lūgums sniegt atzinumu

Vidējais tiesvedības ilgums: **16,4** mēneši

Vidējais steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedības ilgums: **4,5** mēneši

1111

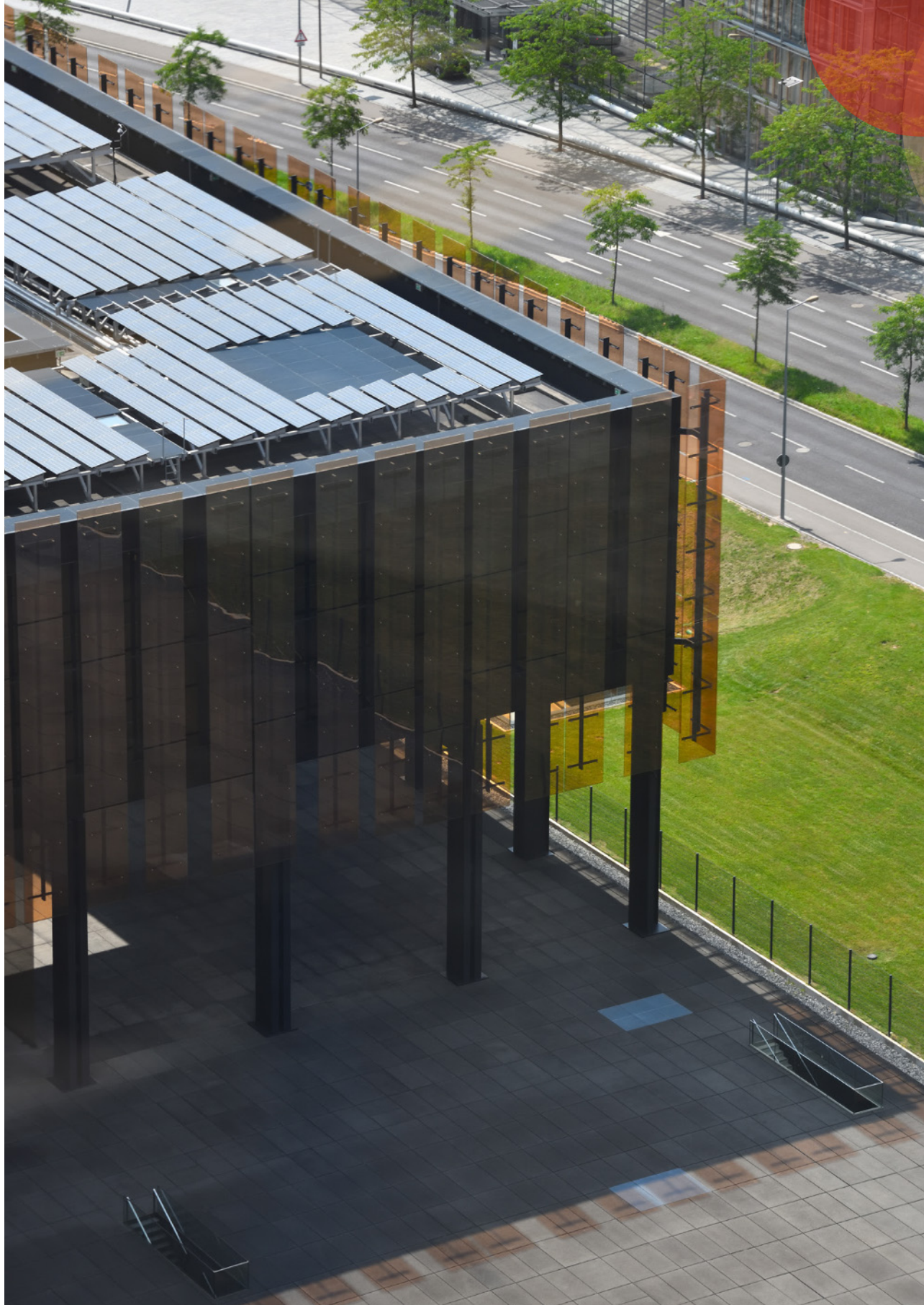
izskatāmas lietas
(2022. gada 31. decembrī)

Galvenās tēmas

Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	132
Institucionālās tiesības	38
Intelektuālais īpašums	33
Konkurence	64
Nodokļi	80
Patērētāju aizsardzība	77
Sociālā politika	73
Tiesību aktu tuvināšana	89
Transports	49
Valsts atbalsts	58
Vide	46

[Skatīt detalizētu Tiesas
statistiku](#)

Tiesas locekļi

Tiesas sastāvā ir 27 tiesneši un 11 ģenerālvokāti.

Tiesnešus un ģenerālvokātus amatā ieceļ dalībvalstu valdības, savstarpēji vienojoties, pēc apspriešanās ar komiteju, kurai ir jāsniedz atzinums par attiecīgajam amatam izvirzīto kandidātu piemērotību. Tiesnešus un ģenerālvokātus ieceļ amatā uz sešiem gadiem, un viņu pilnvaru termiņu var atjaunot.

Viņus izraugās no tādu personu vidus, kuru neatkarība nav apšaubāma un kuras atbilst prasībām, kādas attiecīgās dalībvalstis izvirzījušas augstākajiem tiesnešu amatiem, vai kuru kompetence ir vispāratzīta.

Tiesneši, veicot savus pienākumus, rīkojas pilnīgi objektīvi un neatkarīgi.

Tiesas tiesneši no sava vidus ieceļ priekšsēdētāju un priekšsēdētāja vietnieku. Tiesneši un ģenerālvokāti ieceļ amatā sekretāru uz sešu gadu termiņu.

Ģenerālvokāti, rīkojoties pilnīgi objektīvi un neatkarīgi, viņiem nodotajās lietās pauž juridisku viedokli, kas tiek dēvēts par secinājumiem. Šie secinājumi nav saistoši, tomēr ļauj sniegt papildu viedokli par strīda priekšmetu.

2022. gadā Tiesā netika iecelts
neviens jauns loceklis.

K. Lenaerts
Tiesas priekšsēdētājs

L. Bay Larsen
Tiesas priekšsēdētāja
vietnieks

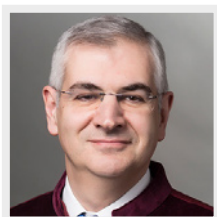
A. Arabadjiev
1. palātas
priekšsēdētājs

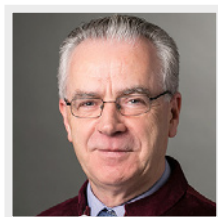
A. Prechal
2. palātas
priekšsēdētāja

K. Jürimäe
3. palātas
priekšsēdētāja

C. Lycourgos
4. palātas
priekšsēdētājs

E. Regan
5. palātas
priekšsēdētājs

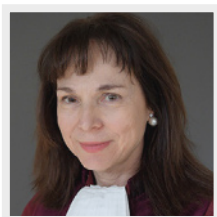
M. Szpunar
pirmais
ģenerālvokāts

M. Safjan
8. palātas
priekšsēdētājs

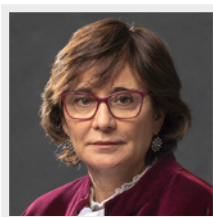
P. G. Xuereb
6. palātas
priekšsēdētājs

L. S. Rossi
9. palātas
priekšsēdētāja

D. Gratsias
10. palātas
priekšsēdētājs

**M. L. Arastey
Sahún**
7. palātas
priekšsēdētāja

J. Kokott
ģenerālvokāte

M. Ilešič
tiesnesis

J.-C. Bonichot
tiesnesis

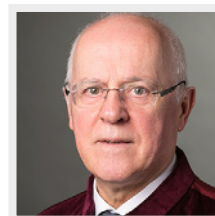
T. von Danwitz
tiesnesis

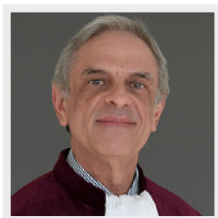
S. Rodin
tiesnesis

F. Biltgen
tiesnesis

**M. Campos
Sánchez-
Bordona**
ģenerālvokāts

**N. J. Cardoso
da Silva Piçarra**
tiesnesis

G. Pitruzzella
ģenerālvokāts

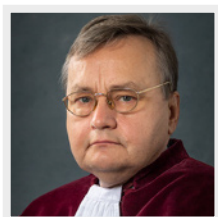
I. Jarukaitis
tiesnesis

P. Pikamäe
ģenerālvokāts

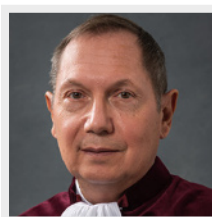
A. Kumin
tiesnesis

N. Jääskinen
tiesnesis

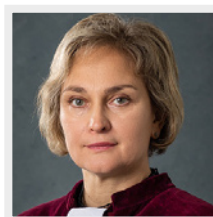
N. Wahl
tiesnesis

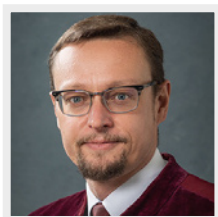
**J. Richard
de la Tour**
ģenerālvokāts

A. Rantos
ģenerālvokāts

I. Ziemeļe
tiesnese

J. Passer
tiesnesis

A. M. Collins
ģenerālvokāts

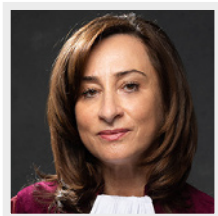
M. Gavalec
tiesnesis

N. Emiliou
ģenerālvokāts

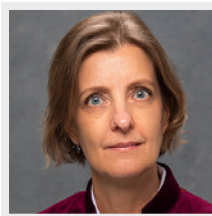
Z. Csehi
tiesnesis

**O. Spineanu-
Matei**
tiesnese

T. Čápetá
ģenerālvokāte

L. Medina
ģenerālvokāte

A. Calot Escobar
Tiesas sekretārs

Protokolārā kārtība kopš 2022. gada 7. oktobra

B Vispārējā tiesa 2022. gadā

Vispārējā tiesā pirmajā instancē var vērsties ar **tiešajām prasībām**, ko ceļ fiziskas vai juridiskas personas, ja tās ir **skartas tieši un individuāli** (privātpersonas, uzņēmumi, apvienības utt.), un dalībvalstis par Eiropas Savienības iestāžu un struktūru tiesību aktiem, kā arī ar tiešajām prasībām par tāda kaitējuma atlīdzinājumu, kuru nodarījušas iestādes vai to darbinieki.

Liela daļa šo strīdu ir **ekonomiska rakstura**: intelektuālais īpašums (Eiropas Savienības preču zīmes un dizainparaugi), konkurence, valsts atbalsts un banku un finanšu uzraudzība.

Vispārējās tiesas kompetencē ir arī izskatīt strīdus civildienesta jomā starp Eiropas Savienību un tās darbiniekiem.

Vispārējās tiesas **nolēmumus var pārsūdzēt Tiesā** tikai par tiesību jautājumiem. Lietās, kurās jau veikta dubulta pārbaude (neatkarīgā apelācijas padomē un pēc tam Vispārējā tiesā), Tiesa pieņem apelācijas sūdzību tikai tad, ja šī sūdzība izvirza Savienības tiesību vienotībai, konsekvencei vai attīstībai svarīgu jautājumu.

Vispārējās tiesas darbība un attīstība

2022. gads iezīmēja kara atgriešanos mūsu kontinentā. Šim briesmīgajam notikumam ir jāķļūst par kolektīvās apziņas brīdi visiem eiropiešiem. Miers nekad nav pašsaprotams, un tam ir nepieciešama visu iesaistīšanās. Mūsu iestāde ir šīs iesaistes pamatā. Tiesas un Vispārējās tiesas uzdevums ir nodrošināt tiesību normu ievērošanu un strādāt, lai aizsargātu cilvēka cieņu. Savienībā konfliktus risina nevis ar draudiem un ieročiem, bet gan ar diskusiju un likumu palīdzību. Šajā kontekstā Vispārējai tiesai, dažkārt ļoti īsā laikā, tostarp tiek lūgts pārbaudīt to ierobežojošo pasākumu likumību, kurus Savienība ir pieņēmusi pret personām vai struktūrām, kas saistītas ar Krievijas Federācijas kopš 2022. gada februāra īstenoto agresiju. Tādējādi Vispārējās tiesas virspalāta spriedumu lietā *RT France/Padome* varēja pasludināt paātrinātā procedūrā piecus mēnešus pēc tās iesniegšanas. Līdz šim ir iesniegtas vairāk nekā 70 lietas par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar bruņoto konfliktu. Tas, ka šādiem pasākumiem nav raksturīga patvaļa un tātad tos pārbauda neatkarīgi un objektīvi tiesneši, ir Savienības goda jautājums.

904
ierosinātas lietas

Vispārējā tiesā izskatītās lietas vairāk nekā jebkad agrāk atspoguļo galvenos sabiedrības izaicinājumus, ar kuriem saskaras mūsu kontinents. Papildus ierobežojošiem pasākumiem, kuri attiecas ne tikai uz Ukrainas agresiju, tie skar arī digitālo milžu konkurences regulēšanu un valsts atbalsta ietvaru, it īpaši nodokļu jomā un enerģētikas un vides nozarē. Runa ir arī par banku un finanšu tiesībām, personas datu aizsardzību, kopējo tirdzniecības politiku un arī par enerģijas tirgu regulēšanu. Ņemot vērā nesenās tiesību aktu izmaiņas un starptautisko kontekstu, ko raksturo aizvien lielāka spriedze, Savienības iestāžu aktu tiesiskuma pārbaude varētu pastiprināties.

Lai nebūtu pārpratumu: Vispārējā tiesa pilnībā apzinās savu atbildību. Tās rīcībā ir līdzekļi, lai atbilstoši rīkotos. Tostarp pagājušajā gadā tiesai ir pievienojušies astoņi jauni locekļi, tādējādi pabeidzot ar Regulu 2015/2422 uzsāktu reformu. Tagad tiesā ir 54 locekļi, un beidzot tajā ir divi tiesneši no katras dalībvalsts. Gatavojoties jaunajam triju gadu laikposmam, kas sākas 2022. gada septembrī, Vispārējā tiesa turpināja arī padziļināti pārdomāt sava darba organizāciju un metodes, pievēršot uzmanību tiesas kontroles padziļināšanai, atbalstam tiesvedības dalībniekiem visā tiesvedības laikā un tiesvedības ilgumam (2022. gadā – vidēji 16,2 mēneši). Tādā veidā stiprinātā un reorganizētā Vispārējā tiesa ir uzstādījusi mērķi – nodrošināt kvalitatīvu un sabiedrībai saprotamu tiesiskumu mūsdienu pasaules prasībām atbilstošā termiņā.

Savienības tiesu sistēmai ir pastāvīgi jāpielāgojas mūsdienu izaicinājumiem. Tieši ar šādu domu Tiesa 2022. gada novembrī iesniedza likumdošanas priekšlikumu, lai tostarp tiktu noteiktas konkrētas jomas, kurās Vispārējai tiesai varētu būt kompetence izskatīt dalībvalstu tiesu iesniegtos prejudiciālos jautājumus (LESD 256. pants). Vispārējā tiesa ir gatava atbalstīt Tiesu, kuras darba slodze pieaug. Pilnībā atbalstot pārdomas, kas bija šīs iniciatīvas pamatā, Vispārējā tiesa jau šobrīd gatavojas tās īstenošanai.

Marc van der Woude

Vispārējās tiesas priekšsēdētājs

792

tiesās prasības, no tām:

par valsts atbalstu
un konkurenci **76**

par intelektuālo un
rūpniecisko īpašumu **270**

ES civildienesta jomā **66**

citas tiesās prasības
(to skaitā **21**
prasība, ko cēlušas
dalībvalstis) **380**

54

juridiskās
palīdzības lūgumi

Lietas dalībnieks, kas nespēj
segt tiesāšanās izmaksas,
var lūgt piešķirt juridisko
palīdzību.

858
izskatītas lietas

760 tiešās prasības, no tām:

par valsts atbalstu un konkurenci **87**

par intelektuālo un rūpniecisko īpašumu **291**

ES civildienesta jomā **103**

citas tiešās prasības **279**

Vidējais tiesvedības ilgums: **16,2** mēneši

Nolēmumu, par kuriem tika iesniegta apelācijas sūdzība Tiesā, īpatsvars: **26 %**

1474

izskatāmas lietas
(2022. gada 31. decembrī)

Galvenās tēmas

Piekļuve dokumentiem	30
Lauksaimniecība	30
Valsts atbalsts	293
Konkurence	65
Vide	22
Publiskais iepirkums	22
Ierobežojoši pasākumi	122
Ekonomikas un monetārā politika	204
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	299
ES Civildienesta noteikumi	96

[Skatīt detalizētu Vispārējās
tiesas statistiku](#)

Judikatūras jauninājumi

Tāpat kā citur, arī Vispārējā tiesā aktualitātes seko viena pēc otras. Kamēr Covid-19 pandēmijā radušies strīdi joprojām to ved vēl neizpētītos darba laukos, par ko liecina 2022. gada 27. aprīļa spriedums *Roos u.c./Parlaments* ([T-710/21](#), [T-722/21](#) un [T-723/21](#)), kurā pirmo reizi tika izvērtēts, cik likumīgi ir atsevišķi ierobežojumi, ko Eiropas Savienības iestādes bija noteikušas savu darbinieku veselības aizsardzībai, Krievijas Federācijas 2022. gada 24. februārī īstenotā militārā agresija pret Ukrainu ir radījusi jaunu tiesvedību avotu. Tādējādi savā 2022. gada 27. jūlija spriedumā *RT France/Padome* ([T-125/22](#)) Vispārējā tiesa virspalātas sastāvā vēl nepieredzētā veidā paātrinātā procedūrā lēma par Padomes noteikto ierobežojošo pasākumu ar mērķi aizliegt audiovizuāla satura pārraidīšanu likumību.

Tomēr, lai cik ievērojama arī nebūtu šī aktualitāte, tā nevar aizēnot daudzos Vispārējās tiesas judikatūras sasniegumus tradicionālākā kontekstā.

Tā institucionālajā jomā Vispārējā tiesa 2022. gada 12. janvāra spriedumā *Vere/ST/Padome* ([T-647/20](#)) pirmo reizi pārbaudīja Īstenošanas lēmuma 2020/1117, ar ko ieceļ Eiropas Prokuratūras Eiropas prokurorus un kas pieņemts saskaņā ar Regulu 2017/1939, ar kuru īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras izveidei, likumību. Pārbaudē Vispārējā tiesa secināja, ka Padomei ir plaša rīcības brīvība, novērtējot un salīdzinot uz dalībvalsts Eiropas prokurora amatu pretendējošu kandidātu nopelnus, un piebilda, ka šajā lietā izvēlēta kandidāta atlase un iecelšana ir notikusi, ievērojot šīs plašās rīcības brīvības robežas. Publisko iepirkumu jomā Vispārējā tiesa 2022. gada 26. janvāra spriedumā *Leonardo/Frontex* ([T-849/19](#)) izvērtēja, vai ir pieņemama prasība atcelt paziņojumu par līgumu un tā pielikumus, ko ir iesniedzis uzņēmums, kurš nav piedalījies ar šo paziņojumu izsludinātajā iepirkuma procedūrā. Lemjot paplašinātā sastāvā, tā nosprieda, ka uzņēmums, kurš pierāda, ka tā dalība iepirkuma procedūrā saskaņā ar specifikāciju noteikumiem nav bijusi iespējama, var pamatot interesi celt prasību par vairākiem iepirkuma procedūras dokumentiem. Visbeidzot, konkurences jomā Vispārējā tiesa 2022. gada 13. jūlija spriedumā

Illumina/Komisija ([T-227/21](#)) pirmo reizi lēma par Regulas 139/2004 par koncentrāciju 22. pantā paredzētā lietu nodošanas mehānisma piemērošanu darījumam, kura paziņošana netiek pieprasīta dalībvalstī, kura ir prasījusi tā nodošanu, bet kurš ietvēra tāda uzņēmuma iegādi, kura apgrozījums neatbilst tā nozīmi attiecībā uz konkurenci. Šajā lietā Vispārējā tiesa principā atzina – var uzskatīt, ka Komisijai ir kompetence šādā situācijā.

Savvas S. Papasavvas

Vispārējās tiesas priekšsēdētāja vietnieks

Savvas S. Papasavvas

Vispārējās tiesas locekļi

Vispārējās tiesas sastāvā ir pa diviem tiesnešiem no katras dalībvalsts.

Tiesnešus amatā ieceļ dalībvalstu valdības, savstarpēji vienojoties, pēc apspriešanās ar komiteju, kurai ir jāsniedz atzinums par kandidātu piemērotību. Tiesnešus ieceļ amatā uz sešiem gadiem, un viņu pilnvaru termiņu var atjaunot. Tiesneši no sava vidus uz trijiem gadiem ievēl priekšsēdētāju un priekšsēdētāja vietnieku. Viņi ieceļ amatā sekretāru uz sešu gadu termiņu.

Tiesneši, veicot savus pienākumus, rīkojas pilnīgi objektīvi un neatkarīgi.

2022. gada janvārī Vispārējās tiesas tiesneša amata pienākumus sāka pildīt Joannis Dimitrakopuls [*Ioannis Dimitrakopoulos*] (Grieķija), Damjans Kukovecs [*Damjan Kukovec*] (Slovēnija) un Sjūzena Kingstone [*Suzanne Kingston*] (Īrija).

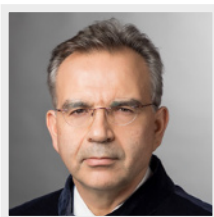
2022. gada jūlijā Vispārējās tiesas tiesneša amata pienākumus sāka pildīt Tihamērs Tots [*Tihamér Tóth*] (Ungārija) un Beatrikse Ričiova [*Beatrix Ricziová*] (Slovākija).

2022. gada septembrī Vispārējās tiesas tiesneša amata pienākumus sāka pildīt Elizabete Tišī-Fislbergere [*Elisabeth Tichy-Fisslberger*] (Austrija), Viljams Valasidis [*William Valasidis*] (Grieķija) un Stēvens Vershūrs [*Steven Verschuur*] (Nīderlande).

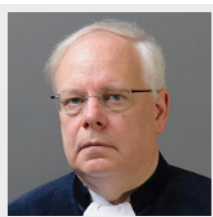

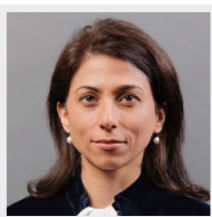
M. van der Woude
Vispārējās tiesas
priekšsēdētājs

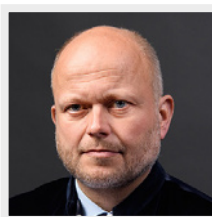
S. S. Papasavvas
Vispārējās tiesas
priekšsēdētāja
vietnieks

D. Spielmann
1. palātas
priekšsēdētājs

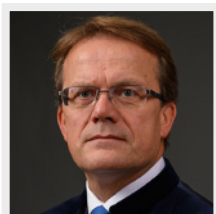
A. Marcoulli
2. palātas
priekšsēdētāja

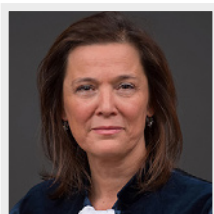
F. Schalin
3. palātas
priekšsēdētājs

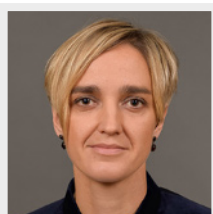
**R. da Silva
Passos**
4. palātas
priekšsēdētājs

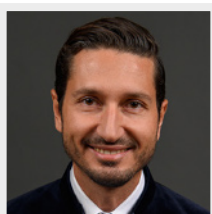
J. Svenningsen
5. palātas
priekšsēdētājs

M. J. Costeira
6. palātas
priekšsēdētāja

K. Kowalik-Bańczyk
7. palātas
priekšsēdētāja

A. Kornezov
8. palātas
priekšsēdētājs

L. Truchot
9. palātas
priekšsēdētājs

O. Porchia
10. palātas
priekšsēdētāja

M. Jaeger
tiesnesis

**S. Frimodt
Nielsen**
tiesnesis

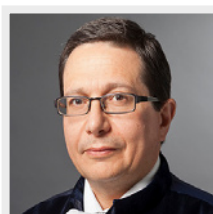
H. Kanninen
tiesnesis

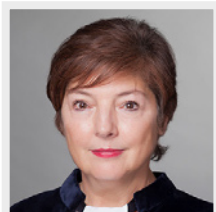
J. Schwarcz
tiesnesis

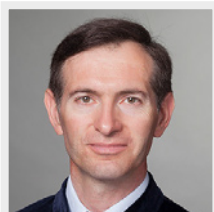
M. Kancheva
tiesnese

E. Buttigieg
tiesnesis

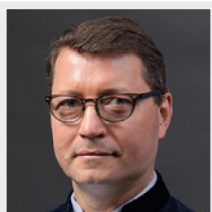
V. Tomljenović
tiesnese

S. Gervasoni
tiesnesis

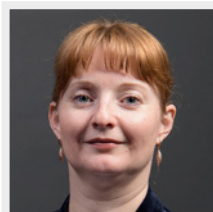
L. Madise
tiesnesis

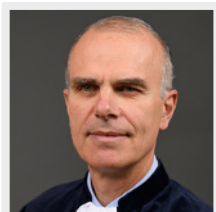
V. Valančius
tiesnesis

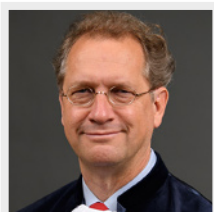
N. Póltorak
tiesnese

I. Reine
tiesnese

P. Nihoul
tiesnesis

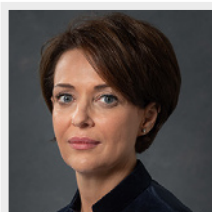
U. Öberg
tiesnesis

C. Mac Eochaidh
tiesnesis

G. De Baere
tiesnesis

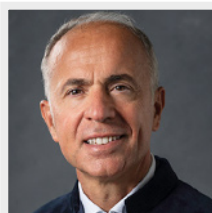
R. Frendo
tiesnese

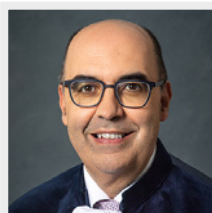
T. R. Pynnä
tiesnese

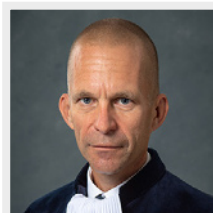
J. C. Laitenberger
tiesnesis

R. Mastroianni
tiesnesis

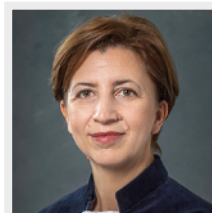
**J. Martín y Pérez
de Nanclares**
tiesnesis

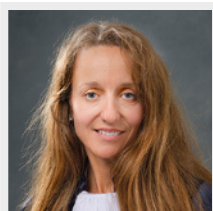
G. Hesse
tiesnesis

M. Sampol Pucurull
tiesnesis

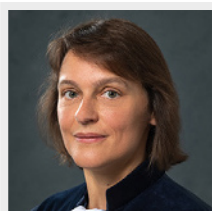
M. Stancu
tiesnese

P. Škvařilová-Pelzl
tiesnese

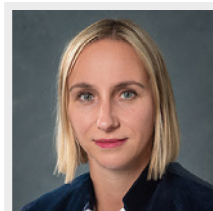
I. Nõmm
tiesnesis

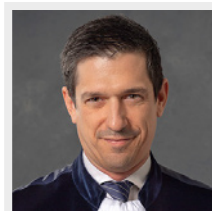
G. Steinfatt
tiesnese

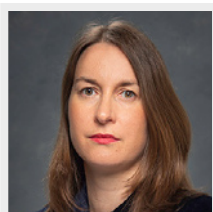
R. Norkus
tiesnesis

T. Perišin
tiesnese

D. Petrлік
tiesnesis

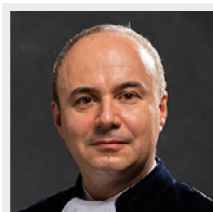
M. Brkan
tiesnese

P. Zilgalvis
tiesnesis

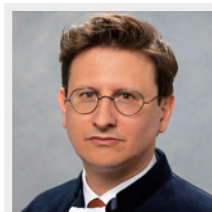
K. Kecsmár
tiesnesis

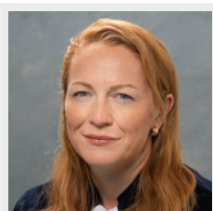
I. Gâlea
tiesnesis

I. Dimitrakopoulos
tiesnesis

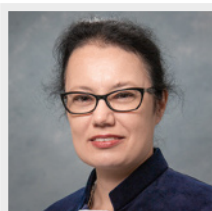
D. Kukovec
tiesnesis

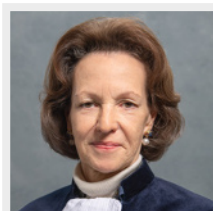
S. Kingston
tiesnese

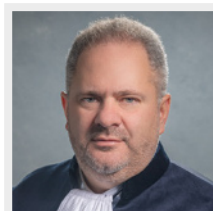
T. Tóth
tiesnesis

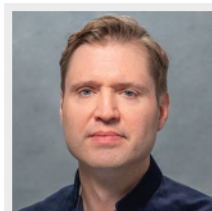
B. Ricziová
tiesnese

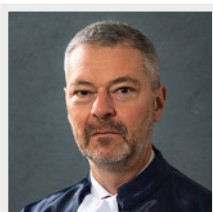
E. Tichy-Fisslberger
tiesnese

W. Valasidis
tiesnesis

S. Verschuur
tiesnesis

E. Coulon
Vispārējās tiesas
sekretārs

Protokolārā kārtībā kopš 2022. gada 19. septembra

C Judikatūra 2022. gadā

Fokuss Regula, ar kuru Eiropas fondu pārskaitīšana tiek pakārtota tiesiskuma ievērošanas nosacījumam, ir spēkā

Spridums Ungārija/Parlaments un Padome un Polija/Parlaments un Padome, 2022. gada 16. februāris ([C-156/21](#) un [C-157/21](#))

Tiesiskums

Tā ir viena no Savienības pamatvērtībām, kas ietver:

- likumības principu, kas paredz pārredzamu, pārskatatbildīgu, demokrātisku un plurālistisku likumdošanas procesu;
- tiesiskās drošības principu;
- izpildvaras patvaļīguma aizliegumu;
- efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principu (neatkarīgas un objektīvas tiesas pieejamība);
- varas dalīšanas principu;
- diskriminācijas aizlieguma un vienlīdzības likuma priekšā principu.

Lai Savienības budžetu un finanšu intereses aizsargātu pret ietekmi, ko rada tiesiskuma kā tādas pamatvērtības pārkāpums, kas ir Savienības dibināšanas pamatā, Savienība ir izveidojusi jaunu nosacītības režīmu.

Šajā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas 2020/2092 ieviestajā režīmā finansējuma saņemšana no Savienības budžeta ir pakārtota tam, ka dalībvalstis ievēro tiesiskuma principus. Šī regula Padomei pēc Komisijas veiktas izmeklēšanas ļauj noteikt pasākumus – piemēram, [maksājumu apturēšanu vai finanšu korekcijas](#) –, lai aizsargātu Savienības budžetu un finanšu intereses, ja pastāv risks, ka šie pārkāpumi tās var ietekmēt.

Ungārija un Polija šo regulu apstrīdēja Tiesā. Ņemot vērā šo lietu īpašo nozīmi, tās tika izskatītas Tiesas plēnumā.

2022. gada 16. februārī Tiesa Ungārijas un Polijas **prasības noraidīja**.

Tiesa uzsver, ka Savienība ir dibināta uz dalībvalstīm kopīgām pamatvērtībām, tostarp tiesiskumu. Šajās kopīgajās vērtībās ir definēta pati Savienības kā kopējas tiesību sistēmas identitāte, un visas dalībvalstis, pievienojoties Savienībai, tām ir piekritušas. Tādējādi tiesiskuma principu ievērošana ir dalībvalstīm noteikts pienākums sasniegt rezultātu, kas izriet tieši no to piederības Savienībai. Tā ievērošana ir priekšnoteikums, lai šīs valstis varētu izmantot visas pārējās tiesības, kas izriet no Līgumu piemērošanas.

Dalībvalstī izdarīti **tiesiskuma principu pārkāpumi var būtiski apdraudēt Savienības finanšu intereses.**

Dalībvalstis var nodrošināt pareizu finanšu pārvaldību tikai tad, ja publiskās iestādes rīkojas saskaņā ar likumu, ja notiek saukšana pie atbildības par tiesību pārkāpumiem un ja publisko iestāžu patvaļīgus vai nelikumīgus lēmumus var pakļaut efektīvai pārbaudei tiesā, ko veic neatkarīgas un objektīvas tiesas. Tātad Savienībai ir jāspēj aizstāvēt savas finanšu intereses, tostarp ar Savienības budžeta aizsardzības pasākumiem. Līdz ar to Tiesa konstatē, ka uz apstrīdētajā regulā noteikto režīmu ir attiecināms finanšu noteikumu, kuros jo īpaši nosaka Savienības budžeta īstenošanas procedūru, jēdziens (Līguma par Eiropas Savienības darbību (Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 322. pants). Tātad saskaņā ar šo juridisko pamatu regula ir pieņemta pareizi.

Tiesa, atbildot uz dažiem Ungārijas un Polijas argumentiem, arī paskaidro, ka ar nosacītības mehānismu netiek apieta Līguma par Eiropas Savienību (LES) 7. pantā paredzētā procedūra. Abām procedūrām ir atšķirīgs mērķis un atšķirīgs priekšmets. Konkrēti LES 7. pantā ir ļauts reaģēt uz jebkuru vairākkārtēju nopietnu kādas Savienības pamatvērtības pārkāpumu vai šāda pārkāpuma nepārprotamu risku, savukārt apstrīdētā regula ir piemērojama tikai tiesiskuma principu pārkāpumiem un tikai tad, ja ir pamatoti iemesli uzskatīt, ka šiem pārkāpumiem ir ietekme uz budžetu.

Tiesa arī noraida argumentu, ka tiesiskuma principiem Savienības tiesībās neesot konkrēta materiāltiesiska saturs. **Šie principi ir plaši izstrādāti tās judikatūrā un tādējādi ir precizēti Savienības tiesību sistēmā.** To pamatā ir kopīgas vērtības, ko dalībvalstis atzīst un piemēro savās tiesību sistēmās. Tādējādi pašas dalībvalstis var pietiekami precīzi noteikt katra šī principa būtību, kā arī no tā izrietošās prasības.

LES 7. pants

Šajā tiesību normā ir aprakstīta procedūra, kas LES 2. pantā minēto dalībvalstīm kopīgo vērtību, tostarp tiesiskuma, vairākkārtēju nopietnu pārkāpumu gadījumā ļauj apturēt noteiktas tiesības, kuras izriet no Līgumu piemērošanas dalībvalstij. Ungārija un Polija apgalvoja, ka “nosacītības” regula, ieviešot paralēlu procedūru, ļauj nelikumīgi apiet precīzus LES 7. pantā paredzētus nosacījumus dalībvalsts sodīšanai.

Tiesiskuma ievērošanas jautājumā Tiesa ir pasludinājusi daudzus spriedumus, tostarp:

- spriedumu *Associação Sindical dos Juízes Portugueses* (Tiesnešu neatkarība – Darba samaksas samazinājums valsts civildienestā), 2018. gada 27. februāris ([C-64/16](#));
- spriedumu Komisija/Polija (Disciplinārie pasākumi pret tiesnešiem – Valsts tiesu tiesību un pienākuma vērsties Tiesā ar lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu ierobežošana), 2021. gada 15. jūlijs ([C-791/19](#));
- spriedumu *Repubblika* (Dalībvalsts tiesnešu neatkarības jēdziens – Iecelšanas amatā procedūra – Premjerministra pilnvaras – Tiesnešu iecelšanas amatā komitejas piedalīšanās), 2021. gada 20. aprīlis ([C-896/19](#)).

Visbeidzot, nosacītības mehānisma īstenošanai ir jāpierāda **faktiska saikne** starp kāda tiesiskuma principa pārkāpumu un ietekmi vai nopietniem draudiem ietekmēt Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību. Šajā īstenošanā arī ir noteiktas stingras procesuālās prasības Komisijai. Ungārijai un Polijai tāpat nav pamata apgalvot, ka Komisijai un Padomei piešķirtās pilnvaras ir pārāk plašas. Tiesa no tā secina, ka **apstrīdētā regula atbilst tiesiskās drošības prasībām**.

Tiesiskās drošības princips

Šis princips prasa, lai tiesību normas būtu skaidras un precīzas un lai to piemērošana personām būtu paredzama, it īpaši tad, ja tās var radīt nelabvēlīgas sekas. Tāpat tiesiskajam regulējumam ir jābūt tādām, lai ieinteresētās personas varētu nepārprotami zināt savas tiesības un pienākumus un spētu atbilstoši rīkoties.

Fokuss Vides aizsardzības apvienību tiesības celt prasību tiesā

Spriedums *Deutsche Umwelthilfe* (Mehānisko transportlīdzekļu tipa apstiprinājums), 2022. gada 8. novembris ([C-873/19](#))

Lai aizsargātu vidi un uzlabotu gaisa kvalitāti, Eiropas Savienības regulā par tipa apstiprinājumu mehāniskiem transportlīdzekļiem ir aizliegts izmantot ierīces, kas iedarbojas uz piesārņojošo gāzu emisiju kontroles sistēmu, lai samazinātu tās efektivitāti (tā sauktās “pārveidošanas ierīces”). Tomēr šim aizliegumam ir trīs izņēmumi, it īpaši tad, ja “šādas ierīces nepieciešamību attaisno motora aizsardzība pret bojājumiem vai negadījumiem un droša transportlīdzekļa darbība”.

Vācijas vides aizsardzības apvienība *Deutsche Umwelthilfe* uzskata, ka Vācijas Federālais mehānisko transportlīdzekļu birojs ir pārkāpis konkrēto aizliegumu, atļaujot atsevišķiem **Volkswagen** markas transportlīdzekļiem izmantot **programmatūru, kas samazina izplūdes gāzu**, konkrēti – slāpekļa oksīda (NOx), **recirkulāciju**. Šī programmatūra, tā sauktais “termālais logs”, **ļāva pielāgot izplūdes gāzu attīrīšanas ātrumu atkarībā** no āra temperatūras. Šīs programmatūras uzstādīšanas rezultātā piesārņojošo gāzu recirkulācija bija pilnībā efektīva tikai tad, ja āra temperatūra pārsniedza 15°C. Taču 2018. gadā vidējā gada temperatūra Vācijā bija 10,4°C.

Deutsche Umwelthilfe apstrīdēja atļauju Vācijas tiesā. Tā lūdza Tiesai sniegt precizējumus divos jautājumos.

1. Vācijas tiesa norāda, ka saskaņā ar Vācijas tiesību aktiem *Deutsche Umwelthilfe* nevar celt prasību par Federālā biroja izsniegto atļauju, jo Eiropas regulas, uz kuru tā atsaucas, mērķis nav aizsargāt atsevišķus pilsoņus. Vācijas tiesa jautā Tiesai, vai šī neiespējamība ir saderīga ar Orhūsas konvenciju un Eiropas Savienības Pamattiesību hartā garantētajām tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību.

2022. gada 8. novembra spriedumā Tiesa nospriež, ka saskaņā ar Orhūsas konvenciju, skatot to kopsakarā ar hartu, **vides aizsardzības apvienībai, kurai saskaņā ar valsts tiesībām ir procesuālā rīcībspēja, nevar liegt iespēju likt valsts tiesām pārbaudīt konkrētu Savienības tiesību normu ievērošanu vides jomā**. Tādējādi šādai apvienībai ir jābūt iespējai apstrīdēt tiesā pārveidošanas ierīcēm piešķirto atļauju.

2. Vācijas tiesa arī jautā, vai “termālā loga” ierīces izmantošanas “nepieciešamība”, kas ļauj izņēmuma kārtā attaisnot tās uzstādīšanu, lai aizsargātu dzinēju vai nodrošinātu tā drošu darbību, ir izvērtējama, ņemot vērā atļaujas izsniegšanas laikā pastāvošo tehnoloģiju, vai arī jāņem vērā citi apstākļi.

Tiesa uzver, ka **tādas pārveidošanas ierīces kā “termālā loga” uzstādīšana izņēmuma kārtā var būt attaisnojama**, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- ierīce strikti atbilst nepieciešamībai izvairīties no tūlītējiem motora bojājumu vai negadījuma riskiem, kurus rada izplūdes gāzu recirkulācijas sistēmas sastāvdaļas nepareiza darbība;
- šie bojājumi ir tik smagi, ka izraisa konkrētu apdraudējumu transportlīdzekļa braukšanas laikā;
- šīs ierīces vai ar to aprīkotā transportlīdzekļa apstiprinājuma brīdī neviens cits tehniskais risinājums neļauj novērst šos riskus.

Visbeidzot, pat ja vajadzība ir konstatēta, **pārveidošanas ierīce** katrā ziņā **ir jāaizliedz, ja tās konstrukcijas rezultātā** normālos braukšanas apstākļos **tai būtu jādarbojas gada lielāko daļu**. Proti, šādā gadījumā izņēmums tiktu piemērots biežāk nekā aizliegums, un tas nesamērīgi apdraudētu pašu principu par transportlīdzekļu slāpekļa oksīda (NOx) emisiju ierobežošanu.

Tiesa regulāri izskata lietas vides jomā. Nesenākās no tām:

- spriedums *Ville de Paris* u.c. (Transportlīdzekļu apstiprinājums – Slāpekļa oksīda emisiju vērtības – Testēšanas procedūra emisijām reālos braukšanas apstākļos), 2022. gada 13. janvāris ([C-177/19 P u.c.](#));
- spriedumi *GSMB Invest*, *Volkswagen* un *Porsche Inter Auto* un *Volkswagen* (Dīzeļdzinēja transportlīdzekļi – Slāpekļa oksīda (NOx) emisijas – Aizliegtas pārveidošanas ierīces – “Termālie logi”), 2022. gada 14. jūlijs ([C-128/20 u.c.](#));
- spriedums Komisija/Spānija (Robežvērtības – NO₂), 2022. gada 22. decembris ([C-125/20](#));
- spriedums *Ministre de la Transition écologique* un *Premier ministre* (Valsts atbildība par gaisa piesārņojumu), 2022. gada 22. decembris ([C-61/21](#)).

Fokuss Tiesības tikt aizmirstam pretstatā tiesībām uz informāciju

Spriedums *Google* (Atsauču uz apgalvoti nepatiesu saturu atsaistīšana),
2022. gada 8. decembris ([C-460/20](#))

Vispārīgā datu aizsardzības regula (VDAR)

VDAR, kas stājās spēkā 2018. gadā, nodrošina iedzīvotājiem lielāku kontroli pār viņu personas datiem un paredz atbildību subjektiem, kuru rīcībā tie ir.

VDAR ir paredzētas tostarp šādas tiesības:

- tiesības uz informāciju par datu apstrādi;
- tiesības piekļūt glabātajiem datiem;
- tiesības uz neprecīzu vai nepilnīgu datu labošanu;
- tiesības uz tādu datu dzēšanu, kas apstrādāti nelikumīgi vai vairs nav nepieciešami apstrādes nolūkiem (plašāk pazīstamas kā "tiesības tikt aizmirstam");
- tiesības uz datu pārnēsamību (atgūt datu pārzinim sniegtos datus).

Personas datu aizsardzību Eiropas Savienības līmenī reglamentē Vispārīgā datu aizsardzības regula.

Tomēr tiesības uz personas datu aizsardzību nav absolūtas. Tās ir jālīdzsvaro ar citām pamattiesībām saskaņā ar **samērīguma principu**. Šo citu pamattiesību vidū ir tiesības uz informācijas brīvību.

2022. gada 8. decembrī pasludinātajā spriedumā *Google Tiesa* atgādināja šīs izsvēršanas nozīmi un to īstenoja, atbildot uz Vācijas Federālās tiesas jautājumu par tiesībām tikt aizmirstam.

Strīds attiecās uz diviem ieguldījumu sabiedrību grupas vadītājiem, kuri bija lūguši *Google* atsaistīt meklēšanas rezultātus, kas iegūti, ievadot viņu vārdus. Šis meklēšanas rezultāts ietvēra saites uz preses rakstiem, kuros kritiski atspoguļots šīs grupas ieguldījumu modelis. Abi vadītāji norādīja, ka šajos rakstos esot ietverti nepatiesi apgalvojumi. Turklāt viņi prasīja, lai no šo rezultātu saraksta tiktu izņemti viņu fotoattēli, kas izvietoti sīktēlu (*thumbnails*) formā bez jebkādiem konteksta elementiem.

Google atteicās izpildīt šos lūgumus, atsaucoties uz šo rakstu un fotoattēlu profesionālo kontekstu un apgalvojot, ka nezina, vai šajos rakstos sniegtā informācija ir vai nav patiesa.

Vācijas Federālā tiesa, kurā lieta tiek izskatīta, lūdz Tiesu interpretēt Vispārīgo datu aizsardzības regulu, lasot to kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartu. Proti, regulā ir skaidri paredzēts, ka tiesības tikt aizmirstam ir izslēgtas, ja attiecīgo personas datu apstrāde ir nepieciešama, lai īstenotu tiesības uz informācijas brīvību.

Tiesa uzsver, ka **tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību** un personas datu aizsardzību vispārīgi **ir pārākas par interneta lietotāju tiesībām piekļūt attiecīgajai informācijai**. Šis samērs tomēr var būt atkarīgs no šīs informācijas rakstura un no tā, cik šī informācija ir sensitīva saistībā ar datu subjekta privāto dzīvi. Tas ir atkarīgs arī no sabiedrības interesēm saņemt šo informāciju. Šīs intereses var atšķirties atkarībā no **šīs personas lomas sabiedriskajā dzīvē**.

Tomēr tiesības uz vārda un informācijas brīvību nevar tikt ņemtas vērā, ja piesaistītajā saturā ietvertā **informācija** (kas nav mazsvarīga) **izrādās nepatiesa**.

Kad persona iesniedz atsaistīšanas lūgumu, meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējam ir šādi pienākumi:

- Tam ir jāpārbauda, vai saturu var joprojām iekļaut meklēšanas rezultātu sarakstā, kas iegūts, izmantojot tā meklētājprogrammu. Ja lūgumā ir ietverti pietiekami pierādījumi, meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējam ir pienākums šo lūgumu apmierināt.
- Ja lūgumā nav skaidri pierādīts acīmredzamais informācijas nepatiesums, tam nav pienākuma to dzēst. Tomēr šajā gadījumā lūguma iesniedzējam ir jābūt iespējai vērsties datu aizsardzības uzraudzības iestādē vai tiesu iestādē, lai tā varētu veikt nepieciešamās pārbaudes un attiecīgajā gadījumā uzdot pakalpojumu sniedzējam veikt vajadzīgās darbības.
- Tam ir jābrīdina interneta lietotāji par to, ka ir uzsākta administratīva vai tiesas procedūra saistībā ar apgalvotu satura nepatiesumu.

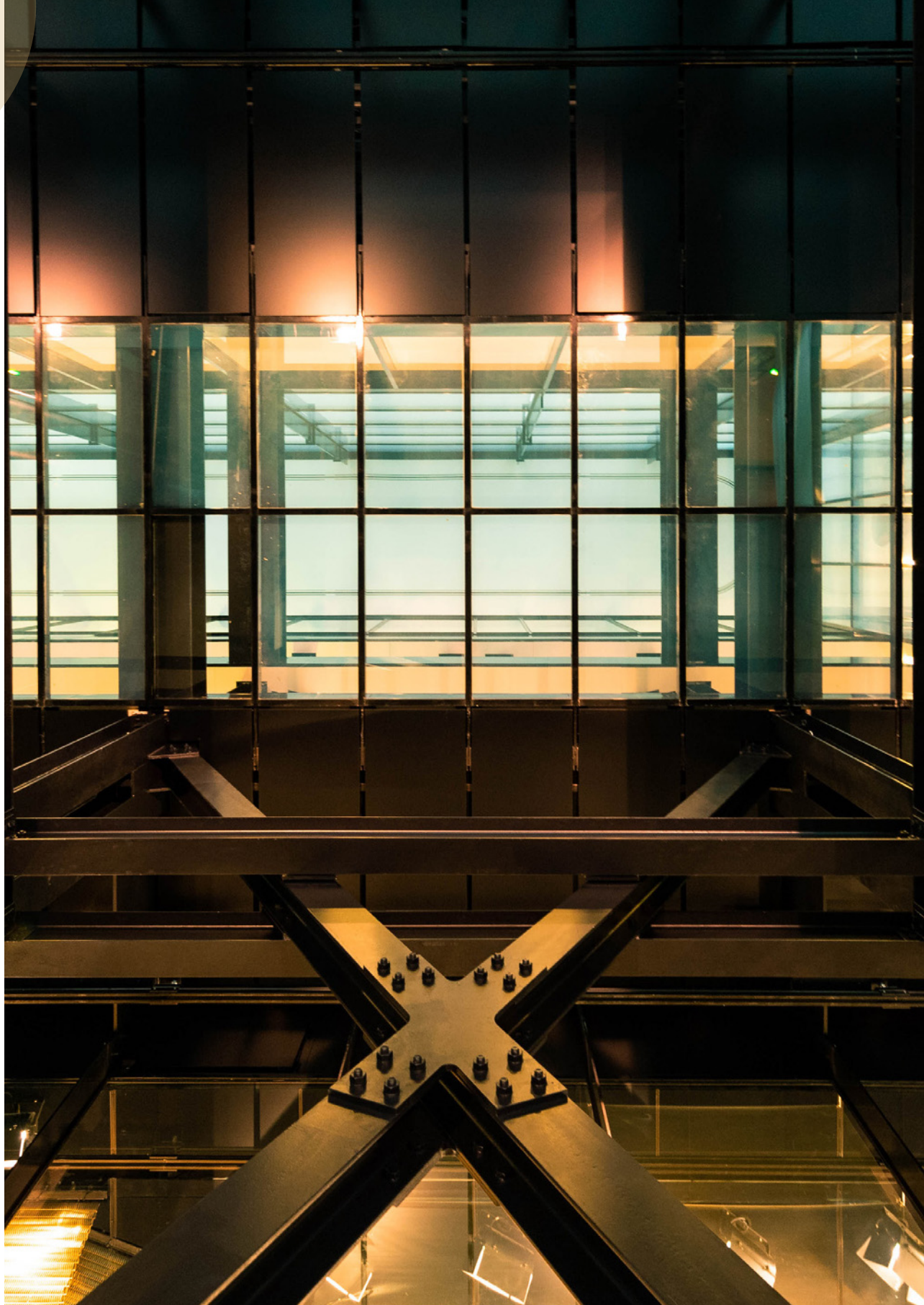

- Tam ir jāpārbauda, vai fotoattēlu attēlošana sīktēlu (*thumbnails*) formā ir nepieciešama, lai varētu tikt izmantotas potenciāli ieinteresēto interneta lietotāju tiesības tiem piekļūt. Personas fotoattēlu parādīšana ir īpaši nopietna iejaukšanās tās privātajā dzīvē. Fakts, ka šāda piekļuve ir ieguldījums sabiedriski nozīmīgā diskusijā, ir būtisks elements, kas jāņem vērā, izsverot citas pamattiesības.

Personas datu aizsardzība ir temats, par kuru Tiesā ir ierosinātas daudzas lietas.

Daži nesenī spriedumi saistībā ar informācijas un komunikācijas tehnoloģiju attīstību:

- spriedums *Facebook Ireland* un *Schrems*, 2020. gada 16. jūlijs, par aizsardzības līmeni, kas jānodrošina personas datu pārsūtīšanai uz trešo valsti ([C-311/18](#));
- spriedums *La Quadrature du Net* u.c., 2020. gada 6. oktobris, par tāda valsts tiesiskā regulējuma aizliegumu, ar kuru ir noteikta informācijas par datu plūsmu un atrašanās vietu nodošana vai nediferencēta saglabāšana ([C-511/18 u.c.](#));
- spriedums *Prokuratuur*, 2021. gada 2. marts, par valsts iestāžu piekļuvi informācijai par datu plūsmu un atrašanās vietu smagu noziegumu apkarošanas nolūkā ([C-746/18](#));
- spriedums *Facebook Ireland* u.c., 2021. gada 15. jūnijs, par valsts uzraudzības iestāžu pilnvarām ([C-645/19](#));
- spriedums *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*, 2022. gada 1. augusts, par publiskā sektora darbinieku vai vadītāju privāto interešu deklarāciju pārskatāmību ([C-184/20](#)).

Fokuss Karš Ukrainā: Krieviju atbalstošiem plašsaziņas līdzekļiem noteiktais pārraidīšanas aizliegums un vārda brīvība

Spriedums *RT France*/Padome, 2022. gada 27. jūlijs ([T-125/22](#))

Pagaidu noregulējuma tiesvedība

Līdz Vispārējās tiesas galīgā lēmuma pieņemšanai *RT France* 2022. gada 8. martā Vispārējās tiesas priekšsēdētājam lūdza nekavējoties apturēt lēmuma par apraides aizliegumu piemērošanu. Šis lūgums tā sauktajā pagaidu noregulējuma tiesvedībā 30. martā tika noraidīts. It īpaši Vispārējās tiesas priekšsēdētājs nosprieda, ka *RT France* nav pierādījusi, ka aizliegums tai rada neatgriezenisku kaitējumu. Tāpēc nebija īpašas steidzamības, kas attaisnotu lēmuma apturēšanu līdz galīgā nolēmuma pieņemšanai lietā.

2022. gada 24. februārī Krievijas Federācija sāka agresijas karu pret Ukrainu. Kopējās ārpolitikas un drošības politikas ietvaros Eiropas Savienība uz šo starptautisko tiesību pārkāpumu reaģēja, tostarp piemērojot sankcijas Krievijas Federācijai. 2022. gada 1. martā **Eiropas Savienības Padome, lai vērstos pret Krievijas propagandas darbībām, aizliedza atsevišķu plašsaziņas līdzekļu pārraidīšanu** Savienībā vai uz Savienību.

Aizliegums attiecās arī uz Krievijas valsts budžeta finansēto televīzijas kanālu *RT France*, kas 2022. gada 8. martā Eiropas Savienības Vispārējā tiesā cēla prasību par šī Padomes lēmuma atcelšanu.

Ņemot vērā lietas svarīgumu un steidzamību, Vispārējā tiesa lietu izskatīja virspalātā (15 tiesnešu sastāvā), pirmo reizi pēc savas ierosmes īstenojot paātrināto procedūru, kas tai ļāva pieņemt lēmumu mazāk nekā piecu mēnešu laikā.

Vispārējā tiesa 27. jūlija spriedumā prasību noraidīja pilnībā. Sprieduma pamatā ir trīs būtiski elementi:

- Padomei ir plaša rīcības brīvība **ierobežojošo pasākumu** noteikšanā kopējās ārpolitikas un drošības politikas jomā. Tā var uz laiku aizlielt pārraidīt noteiktu Krievijas valsts budžeta finansētu plašsaziņas līdzekļu saturu, ja šie plašsaziņas līdzekļi atbalsta Krievijas militāro agresiju. Šāda aizlieguma vienveidīga īstenošana Savienības teritorijā labāk var notikt nevis valsts, bet Savienības līmenī.

- Pārraidīšanas aizliegums, par kuru lēmums tika pieņemts, iepriekš neuzklausot *RT France*, nav tiesību uz aizstāvību pārkāpums. Ārkārtas un īpašas steidzamības kontekstā, kas bija saistīts ar kara uzsākšanu pie Savienības robežām, bija nepieciešams reaģēt ātri. **Militārai agresijai labvēlīgas propagandas izteiksmes līdzekļa aizlieguma pasākumu** nekavējoša īstenošana **bija būtiska, lai nodrošinātu to efektivitāti.**
- Vārda brīvība ir viens no demokrātiskas sabiedrības pamatiem. Šī brīvība ir piemērojama ne tikai tām idejām, kas tiek uztvertas labvēlīgi vai uzskatītas par neaizvainojošām, bet arī tām, kas aizvaino, šokē vai satrauc. Tas izriet no plurālisma, iecietības un atvērtības prasībām, bez kurām nav demokrātiskās sabiedrības.

Tomēr demokrātiskās sabiedrībās var izrādīties, ka ir nepieciešams **sankcionēt izteiksmes veidus**, kuri sēj, kurina, attaisno vai veicina naidu, kas balstās uz neiecietību, vardarbības pielietošanu un slavināšanu.

Pret *RT France* vērstajam aizlieguma pasākumam ir šāds mērķis. Tas ir paredzēts, lai aizsargātu Savienības sabiedrisko kārtību un drošību, ko apdraud Krievijas organizēta sistemātiska propagandas kampaņa, un izdarītu spiedienu uz Krievijas iestādēm, lai tās izbeigtu militāro agresiju. Šis pasākums ir arī samērīgs, jo tas ir piemērots un nepieciešams sasniedzamajiem mērķiem. Ir pietiekami konkrētu, precīzu un saskanīgu pierādījumu, ar ko ir pierādīts, ka **RT France aktīvi atbalstīja Krievijas Federācijas destabilizējošo un agresīvo politiku**, kas galu galā ir novedusi pie plaša mēroga militārās ofensīvas pret Ukrainu. Nevienam no *RT France* iesniegtajiem pierādījumiem neļauj apliecināt, ka informāciju par notiekošo karu tā kopumā ir atspoguļojusi līdzsvaroti, ievērojot principus audiovizuālo mediju “pienākumu un atbildības” jomā.

Ierobežojoši pasākumi jeb sankcijas

Šis ir viens no Eiropas Savienības rīcībā esošajiem instrumentiem tās vienotās ārpolitikas un drošības politikas mērķu atbalstīšanai. Tas it īpaši attiecas uz Savienības vērtību, tās pamatinteresu un drošības aizsargāšanu, neatkarības un demokrātijas, tiesiskuma, cilvēktiesību un starptautisko tiesību principu nostiprināšanu un atbalstīšanu, miera saglabāšanu, konfliktu novēršanu un starptautiskās drošības stiprināšanu.

Šie pasākumi var būt vērsti pret trešo valstu valdībām vai nevalstiskām struktūrām (piemēram, uzņēmumiem) un personām (piemēram, teroristu grupām). Vairumā gadījumu pasākumi ir vērsti pret fiziskām vai juridiskām personām, un tie ietver aktīvu iesaldēšanu un ES ceļošanas aizliegumus.

Vispārējā tiesā ir iesniegtas daudzas lietas, kas attiecas uz ierobežojošiem pasākumiem: tostarp sankcijām saistībā ar darbībām, kas apšaubā vai apdraud Ukrainas teritoriālo nedalāmību, suverenitāti un neatkarību, vai arī saistībā ar situāciju Sīrijā un Baltkrievijā, kā arī sankcijām pret Kongo Demokrātisko Republiku.

Fokuss Rekordliels 4,125 miljardu EUR naudas sods *Google* par ierobežojumiem, kas bija noteikti *Android* mobilo ierīču ražotājiem

Spriedums *Google* un *Alphabet*/Komisija (*Google Android*), 2022. gada 14. septembris ([T-604/18](#))

Google ir informācijas un sakaru tehnoloģiju jomas uzņēmums, kas ir specializējies ar internetu saistītos produktos un pakalpojumos. Lielāko daļu ieņēmumu uzņēmums gūst no sava galvenā produkta – meklētājprogrammas *Google Search*. Tā uzņēmējdarbības modeļa pamatā ir mijiedarbība starp, pirmkārt, vairākiem produktiem un pakalpojumiem, kas lietotājiem visbiežāk tiek piedāvāti bez maksas, un, otrkārt, tiešsaistes reklāmas pakalpojumiem, kuros tiek izmantoti no šiem lietotājiem iegūtie dati. *Google* piedāvā arī operētājsistēmu *Android*, kas, pēc Komisijas uzskata, 2018. gada jūlijā bija instalēta aptuveni 80 % no Eiropā izmantotajām viedajām mobilajām ierīcēm.

Pēc tam, kad Komisijā tika saņemtas sūdzības, 2015. gadā tā uzsāka procedūru pret *Google*. Šīs procedūras rezultātā 2018. gadā *Google* tika uzlikts 4,343 miljardu EUR sods par nelikumīgu ierobežojumu noteikšanu *Android* mobilo ierīču ražotājiem un mobilo tīklu operatoriem. Šie ierobežojumi paredzēja, ka mobilo ierīču ražotājiem tiek noteikts pienākums:

- veikt *Google Search* un *Chrome* iepriekšēju instalēšanu, lai varētu iegūt *Play Store* izmantošanas licenci;
- atturēties no tādu ierīču pārdošanas, kas aprīkotas ar *Google* neapstiprinātām *Android* versijām;
- atteikties no konkurējoša meklēšanas pakalpojuma iepriekšējas instalēšanas, lai saņemtu daļu no *Google* reklāmas ieņēmumiem.

Komisija uzskata, ka **šo ierobežojumu** mērķis bija nostiprināt ***Google* meklētājprogrammas dominējošo stāvokli** un tās ieņēmumus, kas gūti no reklāmas saistībā ar šo meklēšanu.

Kas ir dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana?

Dominējošais stāvoklis ir ekonomiski spēcīga uzņēmuma pozīcija, kas tam dod spēju nepieļaut efektīvu konkurenci un rīkoties neatkarīgi no saviem konkurentiem, klientiem, piegādātājiem un galapatērētāja.

Līgumā par Eiropas Savienības darbību ir aizliegts uzņēmumiem ļaunprātīgi izmantot savu dominējošo stāvokli, lai ierobežotu vai izkropļotu konkurenci, piemēram, nosakot pārmērīgas cenas, ekskluzīvus pārdošanas līgumus vai lojalitātes prēmijas, kuru mērķis ir novirzīt piegādātājus no saviem konkurentiem.

Tas ir lielākais naudas sods, kādu Eiropā jebkad ir uzlikusi konkurences iestāde. *Google* cēla Vispārējā tiesā prasību, apstrīdot Komisijas lēmumu.

Lietā *Google* un *Alphabet* lietas materiālu apjoms bija vairāk nekā 100 000 lappušu. Tiesas sēdē piedalījās 13 lietas dalībnieku (prasītāju – *Google* un *Alphabet*, atbildētājas – Eiropas Komisijas, un 11 personu, kas iestājušās lietā vai nu prasītājas, vai atbildētājas atbalstam) 72 advokāti un pārstāvji. Tiesas sēde notika piecas dienas.

Lietā tika izspriesta 2022. gada 14. septembra spriedumā *Google* un *Alphabet*/Komisija. **Vispārējā tiesa pārsvarā apstiprināja Komisijas lēmumu un noraidīja prasību lielākajā daļā.** Tomēr Vispārējā tiesa nosprieda, ka Komisija nebija pietiekami pierādījusi atsevišķu *Google* rīcību spēju ierobežot konkurenci un ka Komisijai nevajadzēja atteikt *Google* iespēju iesniegt savus argumentus šajā jautājumā uzklaušanās. Pēc tam, kad **Vispārējā tiesa** pati bija veikusi visu apstākļu izvērtēšanu, galu galā tā ***Google* noteikto naudas sodu samazināja līdz 4,125 miljardiem EUR.**

Vispārējās tiesas īstenota faktu pārbaude un pareiza tiesību aktu piemērošana

Vispārējā tiesā izskatāmās konkurences lietas bieži vien ir sarežģītas un apjomīgas. Vispārējā tiesa spriež pirmajā instancē: tātad tā pārbauda ne tikai to, vai Komisija ir pareizi piemērojusi tiesību aktus, bet arī to, vai fakti ir pietiekami pierādīti. Lietās var būt ietverti detalizēti ekonomiskie pierādījumi un pētījumi, lai pierādītu vai apstrīdētu uzņēmumu rīcības ietekmi uz tirgu.

Spriedums *Qualcomm*/Komisija, 2022. gada 15. jūnijs ([T-235/18](#))

Citā dominējošā stāvokļa jaunprātīgas izmantošanas lietā Vispārējā tiesa pilnībā atcēla Komisijas lēmumu, ar kuru *Qualcomm* par dominējošā stāvokļa jaunprātīgu izmantošanu *LTE* mikroshēmu (elektronisko komponentu, ar ko aprīko viedtālruņus un planšetdatorus) tirgū bija uzlikts naudas sods aptuveni 1 miljarda EUR apmērā. Komisija uzskata, ka šo jaunprātīgo izmantošanu raksturoja stimulējošus maksājumus paredzoši nolīgumi, saskaņā ar kuriem *Apple* bija pienākums iegādāties *LTE* mikroshēmas tikai no *Qualcomm*. Vispārējā tiesa konstatēja, ka *Qualcomm* tiesības uz aizstāvību ietekmēja vairāki procesuāli pārkāpumi, tostarp tas, ka izmeklēšanas laikā dažas iztaujāšanas netika ierakstītas. Vispārējā tiesa arī norādīja, ka Komisijas veiktajā analīzē par nolīgumu pretkonkurences sekām nav ņemti vērā visi būtiskie faktiskie apstākļi, it īpaši tas, ka *Apple* nebija tehniskās alternatīvas *LTE* mikroshēmām.

Atskats uz gada nozīmīgākajiem spriedumiem

Vide

Floras un faunas aizsardzība, gaisa, augsnes un ūdens piesārņojums, kā arī ar bīstamām vielām saistītie riski ir izaicinājumi, kuriem Eiropas Savienība stājas pretim, pieņemot

stingrus noteikumus. Tas pats attiecas uz piesārņotāju emisijas robežlielumu noteikšanu, it īpaši aglomerācijās.

Tiesa un vide

[Noskatīties YouTube video](#)

Pārkāpuma procedūrā pret Itāliju Komisija lūdza Tiesai konstatēt, ka šī dalībvalsts nav izpildījusi savus pienākumus, jo tā sistemātiski un ilgstoši nav ievērojusi slāpekļa dioksīda (NO₂) emisijām noteiktās ikgadējās robežvērtības dažādās zonās – proti, Turīnas, Milānas, Bergāmo, Brešas, Dženovas, Florences, Romas un Katānijas pilsētās. Tiesa spriedumā atbalstīja Komisijas prasību, konstatējot, ka **Itālija** ir pārkāpusi savus pienākumus, kas izriet no Direktīvas 2008/50, jo tā nav veikusi uzraudzību, lai izvairītos no **sistemātiskas un ilgstošas skābekļa dioksīdam noteikto ikgadējo robežlielumu pārsniegšanas**. Itālija arī nav izpildījusi savus pienākumus, kopš 2010. gada 11. jūnija neveicot tādus pasākumus kā, piemēram, piemērotākus plānus gaisa kvalitātes uzlabošanai vai īpašus papildu pasākumus, lai aizsargātu paaugstināta riska iedzīvotāju grupas –, kas garantē NO₂ robežlielumu ievērošanu attiecīgajās zonās.

[Spriedums Komisija/Itālija \(NO₂ robežvērtības\),
2022. gada 12. maijs \(C-573/19\)](#)

Pētniecības un dokumentācijas direkcijas sagatavotajā rezumējumu apkopojumā tiesību speciālistiem tiek piedāvātas Tiesas un Vispārējās tiesas [Nozīmīgāko nolēmumu izlase](#) un [Judikatūras ikmēneša biļeteni](#).

Tankkuģa *Prestige* nogrimšana pie Galisijas (Spānija) krastiem 2002. gada novembrī izraisīja lielu naftas noplūdi, kas skāra Spānijas un Francijas piekrasti. Šī ir visnopietnākā vides katastrofa, kas skārusi Spāniju. Lietā par **naftas noplūdes radītajiem zaudējumiem** saistībā ar kuģa nogrimšanu Tiesa nosprieda, ka Apvienotās Karalistes tiesas pasludināts spriedums, ar kuru apstiprināts spriedums Apvienotajā Karalistē uzsāktā šķīrējtiesā, nevar kavēt Spānijas sprieduma atzīšanu, ar kuru apdrošinātājam uzdots atlīdzināt šos zaudējumus. Tiesa uzskatīja, ka šķīrējtiesas nolēmums var radīt šķērsli citu dalībvalstu tiesu nolēmumu atzīšanai tikai tad, ja tā saturs varētu būt bijis arī tiesas nolēmuma, kas pieņemts saskaņā ar Regulu Nr. 44/2001, priekšmets. Šajā lietā tā nepiekrīta, ka Apvienotās Karalistes spriedums varētu liegt atzīt spriedumu, kas pasludināts Spānijā tiešā prasībā, kuru cietušais ir cēlis pret apdrošinātāju, lai saņemtu efektīvu kompensāciju par nodarīto kaitējumu.

[Spriedums *London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association*, 2022. gada 20. jūnijs \(C-700/20\)](#)

Energētika

Apstākļos, kurus iezīmē karš Ukrainā un Eiropas kontinenta energoresursu atkarība no pārējās pasaules, Eiropas Savienība nodrošina apgādi un enerģētisko drošību tās teritorijā. Tā veicina enerģijas tirgus darbības garantēšanu un energoresursu, it īpaši gāzes un elektroenerģijas, cenu pieauguma kontroli. Turklāt tā nodrošina dalībvalstu energotīklu starpsavienojumus.

Savienība arī sekmē atjaunīgo energoresursu attīstību un atkarības no fosilā kurināmā samazināšanu. Tā kā dalībvalstu investīcijas varēja apdraudēt konkurenci enerģijas tirgū, to saderība ar Savienības tiesībām tika nodota Vispārējās tiesas vērtējumam.

Austrija apstrīdēja Komisijas lēmumu, ar kuru bija apstiprināts atbalsts investīcijai, ko **Ungārija** bija sniegusi valsts uzņēmumam **divu kodolreaktoru attīstīšanai**, kas tiek būvēti Pakšas atomelektrostacijā. Vispārējā tiesa pārbaudīja Austrijas argumentus, kuros tā it īpaši apgalvoja, ka atbalsts radīja nesamērīgus konkurences izkropļojumus un nevienlīdzīgu attieksmi, un tāpēc no **elektroenerģijas tirgus** tika izslēgti atjaunīgo energoresursu ražotāji. Tā secināja, ka Komisijas veiktā analīze ir bijusi pareiza un pilnīga un tā ir ļāvusi pierādīt **piešķirtā valsts atbalsta saderību ar Savienības tiesībām**. Proti, jauno reaktoru saražotā elektroenerģija būtu pārredzamā veidā pieejama vairumtirdzniecības tirgū visiem tirgus dalībniekiem. Tāpēc nepastāvēja risks, ka uzņēmuma *Paks II* saražotā elektroenerģija tiktu monopolizēta ilgtermiņa līgumos, jo šāda veida līgumi rada risku tirgus likviditātei.

[Spriedums Austrija/Komisija, 2022. gada 30. novembris \(T-101/18\)](#)

2015. gadā Ungārijas gāzes pārvades sistēmas operators (*FGSZ*) uzsāka reģionālās sadarbības projektu ar nolūku palielināt enerģētisko neatkarību, ievēdot tīklā **gāzi no Melnās jūras**. Šajā projektā bija paredzēts izveidot inkrementālu jaudu, tostarp starp **Ungāriju un Austriju**. 2018. gadā Austrijas regulators apstiprināja Austrijas gāzes pārvades sistēmas operatora (*GCA*) priekšlikumu saistībā ar šo projekta daļu, savukārt Ungārijas regulators (*MEKH*) pēc *FGSZ* priekšlikuma pieņēma pretēju lēmumu. Tā kā starp attiecīgajiem valsts regulatoriem nebija saskaņota lēmuma, Energoregulatoru sadarbības aģentūra (*ACER*) 2019. gada augustā paziņoja, ka ir kompetenta šajā jautājumā, un apstiprināja *GCA* ierosināto projekta daļu. Vispārējā tiesa, izskatot divas *MEKH* un *FGSZ* celtās prasības par *ACER* lēmumu, Regulas 2017/459 normas attiecībā uz **gāzes pārvades inkrementālās jaudas izveidošanas** procesu atzina par nepiemērojamām. Tāpēc *ACER* nebija kompetenta pieņemt apstiprinājuma lēmumu, un līdz ar to Vispārējā tiesa šo lēmumu atcēla.

[Spriedums *MEKH* un *FGSZ/ACER*, 2022. gada 16. marts \(apvienotās lietas T-684/19 un T-704/19\)](#)

Patērētāji

Patērētāju tiesību ievērošana, viņu labklājība un labsajūta ir Savienības politikas izstrādes pamatvērtības. Tiesa uzrauga patērētāju aizsargājošu noteikumu piemērošanu, lai nodrošinātu viņu veselības, drošības, kā

arī viņu ekonomisko un juridisko interešu aizsardzību, neatkarīgi no tā, kurā vietā Savienībā viņi dzīvo, ceļo vai iepērkas.

Ko Tiesa ir darījusi manā labā?

[Noskatīties YouTube video](#)

Tiesa – kā tiek garantētas Savienības patērētāju tiesības?

[Noskatīties YouTube video](#)

Saskaņā ar Savienības tiesību aktiem patērētājam, kurš ir noslēdzis līgumu ar tirgotāju internetā vai pa tālruni, principā ir 14 dienas, lai atkāptos no līguma, nenorādot sava lēmuma iemeslus. Tomēr šis **atteikuma tiesības ir izslēgtas attiecībā uz kultūras vai sporta pasākumiem**, lai pasargātu organizatorus no nepārdotu biļešu riska. Tiesa precizēja, ka šis izņēmums attiecas arī uz **koncerta biļešu iegādi tiešsaistē no biļešu tirdzniecības pakalpojumu sniedzēja**, kad ekonomiskais risks ir koncerta rīkotājam.

[Spriedums CTS Eventim, 2022. gada 31. marts \(C-96/21\)](#)

Tiesa nosprieda, ka **gaisa pārvadātājam, kas nav reģistrēts ES** (šajā lietā – **United Airlines**) un nav noslēdzis pārvadājuma līgumu ar pasažieriem, bet ir veicis lidojumu, **var būt pienākums samaksāt kompensāciju pasažieriem par lidojuma ilgu kavēšanos**. Proti, pārvadātājs, kurš, veicot pasažieru pārvadājumus, pieņem lēmumu veikt konkrētu lidojumu, ir apkalpojošais gaisa pārvadātājs. Tādējādi tiek uzskatīts, ka šis pārvadātājs darbojas līgumpārvadātāja (*Lufthansa*) vārdā. Tomēr Tiesa uzsvēra, ka apkalpojošais gaisa pārvadātājs (*United Airlines*), kuram ir pienākums izmaksāt pasažierim kompensāciju, saglabā tiesības prasīt kompensāciju no jebkuras personas, arī trešās personas, saskaņā ar piemērojamiem valsts tiesību aktiem.

[Spriedums *United Airlines*, 2022. gada 7. aprīlis \(C-561/20\)](#)

Pēc tam kad pasažieru lidojums no Ņujorkas uz Budapeštu bija kavējies par vairāk nekā trim stundām, tie vērsās Ungārijas iestādē, kas atbild par to, kā tiek piemērota regula par aviopasažieru tiesībām, lai panāktu, ka pārvadātājs *LOT* izmaksā šajā regulā paredzēto kompensāciju. Šī iestāde tiešām konstatēja regulas pārkāpumu un noteica *LOT* izmaksāt 600 EUR kompensāciju katram attiecīgajam pasažierim. *LOT* šo lēmumu apstrīdēja Ungārijas tiesā. Šī tiesa vērsās Tiesā, lai noskaidrotu, vai konkrētā iestāde varēja noteikt pienākumu gaisa pārvadātājam maksāt kompensāciju, vai arī tas ir valsts tiesu kompetencē. Tiesa uzskatīja, ka **par regulas piemērošanu atbildīgā valsts iestāde, saņemot individuālas sūdzības, var noteikt pārvadātājam pienākumu izmaksāt pasažieriem kompensāciju**, ja attiecīgā dalībvalsts ir piešķirusi tai šādu kompetenci.

[Spriedums *LOT* \(Administratīvās iestādes noteikta kompensācija\), 2022. gada 29. septembris \(C-597/20\)](#)

Lietuvas tiesas iesniegtajā prejudiciālā nolēmuma lietā Tiesa interpretēja Direktīvu par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz izstrādājumiem, kuri to maldinošā izskata dēļ apdraud patērētāju veselību vai drošību. Šī lieta attiecās uz vairāku veidu putojošām vannas bumbām, kuru izskats atgādināja pārtikas produktus un tādējādi radīja saindēšanās risku patērētājiem, it īpaši bērniem. Tiesa nosprieda, ka ar konkrētiem nosacījumiem **dalībvalsts var ierobežot tādu kosmētikas līdzekļu izplatīšanu, kurus var sajaukt ar pārtikas produktiem, jo tie izskatās kā pārtikas produkti un tādējādi var radīt risku veselībai**. Tā precizēja, ka patērētāju veselības un drošības aizsardzības intereses var būt svarīgākas par tiesībām tirgot noteiktus kosmētikas līdzekļus.

[Spriedums *Get Fresh Cosmetics*, 2022. gada 2. jūnijs \(C-122/21\)](#)

Vienlīdzīga attieksme

Eiropas Savienības Pamattiesību hartā ir nostiprināta visu indivīdu kā cilvēku, darba ņēmēju, pilsoņu vai tiesvedības dalībnieku vienlīdzība likuma priekšā. Konkrētāk, ar Direktīvu 2000/78 tiek nodrošināta kopēja sistēma vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju un aizliegta jebkāda diskriminācija reliģijas

jeb uzskatu, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ. Tiesa ir izskatījusi vairākas lietas par iespējamām tiesas vai netiesas diskriminācijas gadījumiem un uzsvērusi atbilstošu samērīguma principa ievērošanu starp ieviesto noteikumu mērķi un vienlīdzīgas attieksmes principu.

Tiesa – kā tiek nodrošināta vienlīdzīga attieksme un aizsargātas minoritāšu tiesības

[Noskatīties YouTube video](#)

Spānijas tiesas iesniegtajā prejudiciālā nolēmuma lietā Tiesa lēma par valsts tiesību aktu par **sociālā nodrošinājuma pabalstu mājāsaimniecībā nodarbinātām personām** atbilstību Savienības direktīvai par vienlīdzību sociālā nodrošinājuma jomā. Spānijas īpašā sociālā nodrošinājuma sistēma, kas piemērojama mājāsaimniecībā nodarbinātām personām, neietvēra aizsardzību bezdarba gadījumā. Tiesa, uzsverot, ka mājāsaimniecībā pārsvarā ir nodarbinātas sievietes, nosprieda, ka direktīva nepieļauj šādu izslēgšanu, kas ir īpaši nelabvēlīga mājāsaimniecībā nodarbinātajām sievietēm dzimuma darbiniecēm salīdzinājumā ar vīriešu dzimuma darbiniekiem, un tādējādi rada **netiešu diskrimināciju dzimuma dēļ**. Turklāt to nepamatoja arī objektīvi iemesli, kuriem nav nekādas saistības ar diskrimināciju šī iemesla dēļ.

[Spriedums TGSS \(Mājāsaimniecībā nodarbināto darbinieku bezdarbs\), 2022. gada 24. februāris \(C-389/20\)](#)

Portugāles tiesas iesniegtajā prejudiciālā nolēmuma lietā Tiesa lēma par valsts tiesību aktu par **atlīdzību par neizmantojamām ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma dienām** atbilstību Savienības direktīvai par **pagaidu darbu**. Tiesa nosprieda, ka šīs atlīdzības un atbilstošā atvaļinājuma pabalsta aprēķina metode, kas ir paredzēta pagaidu darba aģentūras darbiniekiem piemērojamajā īpašajā režīmā, tiem ir nelabvēlīga apmaksātā atvaļinājuma dienu skaita un pabalsta apmēra ziņā. Konkrētajai atlīdzībai **ir jābūt vismaz tādai pašai kā atlīdzībai, kas tiktu piešķirta darba ņēmējiem, ja lietotājuzņēmums viņus būtu pieņēmis darbā tieši, lai viņi ieņemtu šo pašu amatu tādā pašā laikposmā.**

[Spriedums Luso Temp, 2022. gada 12. maijs \(C-426/20\)](#)

Briseles frankofonā Darba un sociālo lietu tiesa uzdeva Tiesai jautājumu, vai Direktīvā par vienlīdzīgu attieksmi nodarbinātības un profesijas jomā ietvertie vārdi “relīģija vai uzskati” ir jāinterpretē kā viena un tā paša aizsargātā kritērija divi aspekti vai tieši pretēji – kā divi atsevišķi kritēriji. Tā arī jautāja Tiesai, vai uzņēmuma iekšējos noteikumos ietverts aizliegums nēsāt galvas lakatu ir uzskatāms par tiešu diskrimināciju reliģijas dēļ. Strīds bija par to, ka jaunas islāmticīgās sievietes L. F. spontānais pieteikums netika ņemts vērā pēc tam, kad viņa intervijas laikā bija norādījusi, ka atteiksies noņemt galvas lakatu, kā to paredz šajos iekšējos noteikumos atbalstītā neitralitātes politika.

Spriedumā Tiesa nosprieda, ka **relīģija un uzskati** (tostarp filozofiskie vai garīgie) **ir viens un vienots diskriminācijas pamats**. Tomēr **tāds uzņēmuma iekšējais noteikums, ar kuru darbiniekiem ir aizliegts nēsāt redzamus reliģiskos, filozofiskos vai garīgos simbolus, nerada tiešu diskrimināciju, ja tas tiek piemērots vispārēji un vienādi visiem darba ņēmējiem**. Tomēr tas var radīt netiešu diskrimināciju, ja tiek konstatēts, ka šķietami neitrāls pienākums, kas tajā ir ietverts, faktiski rada konkrētas nelabvēlīgākas sekas personām, kuras pieder pie noteiktas reliģijas vai uzskatiem. Tomēr netiešā diskriminācija ar dažiem nosacījumiem var būt attaisnojama ar likumīgu mērķi. Vērtējot attaisnojuma esamību, valsts tiesa, samērojot atšķirīgas intereses, var piešķirt lielāku nozīmi reliģijas vai uzskatu interesēm nekā tām, kas saistītas tostarp ar uzņēmējdarbības brīvību, ja tas izriet no valsts tiesībām.

[Spriedums S.C.R.L. \(Reliģisks apģērbs\), 2022. gada 13. oktobris \(C-344/20\)](#)

Itālijas tiesa vērsās Tiesā ar jautājumu, vai valsts tiesiskajā regulējumā paredzētā **30 gadu vecuma robeža** kā **maksimālais vecums piekļuvei publiskajiem konkursiem par policijas komisāru pieņemšanu darbā**, ir saderīga ar Savienības tiesībām, it īpaši ar diskriminācijas aizlieguma principu. Tiesa uzskatīja, ka šis ierobežojums ir **atšķirīga attieksme vecuma dēļ**, tomēr atstāja valsts tiesas ziņā pārbaudīt, vai tas ir pamatots ar īstu un izšķirīgu prasību attiecībā uz profesiju, piemēram, prasību pēc īpašām fiziskām spējām, kas saistītas ar policijas komisāra parasti veiktiem uzdevumiem. Valsts tiesai ir arī jāpārbauda, vai šādam ierobežojumam ir likumīgs mērķis un vai tas ir samērīgs ar šo mērķi, it īpaši izvērtējot, vai konkursā paredzētais izslēdzošais fiziskās sagatavotības pārbaudījums ir piemērots un mazāk ierobežojošs pasākums.

[Spriedums *Ministero dell'Interno* \(Maksimālais vecums policijas komisāru pieņemšanai darbā\), 2022. gada 17. novembris \(C-304/21\)](#)

1993. gadā A tika ievēlēta par darba ņēmēju organizācijas priekšsēdētāju. Šim politiskajam amatam, kas ir balstīts uz uzticību, tomēr bija daži aspekti, kas ir raksturīgi darba tiesiskajām attiecībām: A bija nodarbināta uz pilnu slodzi, saņēma mēneš algu un viņai bija piemērojams Likums par apmaksātu atvaļinājumu. Ik pēc četriem gadiem A tika ievēlēta no jauna un pildīja šīs organizācijas priekšsēdētājas pienākumus līdz 2011. gadam, kad viņa sasniedza 63 gadu vecumu un pārsniedza noteikto vecuma ierobežojumu, lai varētu kandidēt uz ievēlēšanu par priekšsēdētāju, kam bija jānotiek tajā pašā gadā. Dānijas tiesa, kas izskatīja *Ligebehandlingsnævnet* (Vienlīdzīgas attieksmes pārvalde) prasību, ko tā iesniedza A vārdā pret *HK/Danmark* un *HK/Privat*, vērsās Tiesā ar jautājumu, vai šajā situācijā ir piemērojama Direktīva par **vienlīdzīgu attieksmi nodarbinātības un profesijas jomā**. Tiesa nosprieda, ka **vecuma ierobežojums, kas darba ņēmēju organizācijas statūtos ir paredzēts attiecībā uz iespēju tikt ievēlētam tās priekšsēdētāja amatā, ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā**. Ne šāda amata politiskais raksturs, ne darbā pieņemšanas metode (ievēlēšana) nekādi neietekmē tās piemērošanu šajā kontekstā.

[Spriedums *HK/Danmark* un *HK/Privat*, 2022. gada 2. jūnijs \(C-587/20\)](#)

Ģimene

Eiropas Savienībā ir radīti noteikumi sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinēšanai, lai Eiropas pilsoņi un it īpaši ģimenes savu tiesību izmantošanā netiktu traucēti tādēļ, ka viņi dzīvo dažādās Savienības dalībvalstīs, vai tādēļ, ka viņi savas dzīves laikā ir pārcēlušies

uz dzīvi citā dalībvalstī. Ar šādu pašu mērķi Briseles IIa regulā ir reglamentēta tiesu iestāžu sadarbība Savienībā laulības lietās un lietās par vecāku atbildību.

Prejudiciālā nolēmuma lietā par **bērna dzīvesvietas pārcelšanu** no Zviedrijas uz Krieviju Tiesa nosprieda, ka dalībvalsts tiesai vairs nav piekritīga bērna aizgādības lieta saskaņā ar Briseles IIa regulu, ja bērna pastāvīgā dzīvesvieta tiesvedības laikā ir likumīgi pārcelta uz trešās valsts teritoriju, kas ir 1996. gada Hāgas konvencijas līgumslēdzēja puse.

[Spriedums CC \(Bērna pastāvīgās dzīvesvietas pārcelšana uz trešo valsti\), 2022. gada 14. jūlijs \(C-572/21\)](#)

Savienības pilsonei, kura nav Vācijas valstspiederīgā, Vācijas iestādes atteica **izmaksāt ģimenes pabalstus** pirmos trīs mēnešus pēc viņas pastāvīgās dzīvesvietas noteikšanas Vācijā. Atteikums tika pamatots ar to, ka šai personai Vācijā nebija ienākumu. Tā kā šī prasība neattiecas uz Vācijas pilsoņiem, kuri atgriežas no uzturēšanās citā dalībvalstī, Savienības pilsonē šo atteikumu apstrīdēja Vācijas tiesā, kura vērsās Tiesā. Tiesa nosprieda, ka **šāda atšķirīga attieksme ir diskriminācija, kas ir aizliegta** Savienības tiesībās. Tomēr tā uzsvēra, ka no Savienības tiesiskā regulējuma izriet, ka atšķirībā no gadījuma (kā šajā lietā), kad persona pastāvīgo dzīvesvietu nosaka attiecīgajā dalībvalstī, ar pagaidu uzturēšanos nepietiek, lai varētu prasīt šo vienlīdzīgo attieksmi.

[Spriedums *Familienkasse Niedersachsen-Bremen*, 2022. gada 1. augusts \(C-411/20\)](#)

2019. gada janvārī **Austrija ieviesa pielāgošanas mehānismu, kā aprēķināt ģimenes pabalstu un dažādu nodokļu priekšrocību fiksētas summas**, ko tā piešķir darba ņēmējiem, kuru bērni pastāvīgi dzīvo citā dalībvalstī. Pielāgošanu var veikt uz augšu vai uz leju atbilstoši vispārējam cenu līmenim attiecīgajā dalībvalstī. Komisija uzskatīja, ka šis pielāgošanas mehānisms un no tā izrietošā atšķirīgā attieksme galvenokārt pret migrējošiem darba ņēmējiem salīdzinājumā ar valstspiederīgajiem ir pretrunā Savienības tiesībām. Tādēļ tā cēla prasību Tiesā pret Austriju sakarā ar pienākumu neizpildi. Spriedumā Tiesa konstatēja, ka šis pielāgošanas mehānisms, kurā ņemta vērā darba ņēmēju bērnu dzīvesvietas valsts, **ir pretrunā Savienības tiesībām, jo tas rada nepamatotu netiešu diskrimināciju atkarībā no migrējošo darba ņēmēju valstspiederības.**

[Spriedums Komisija/Austrija, 2022. gada 16. jūnijs \(C-328/20\)](#)

Personas dati

Eiropas Savienībā ir tiesiskais regulējums, kas ir stabils un saskaņots pamats personas datu aizsardzībai neatkarīgi no to vākšanas, glabāšanas, apstrādes un nodošanas veida un konteksta. Tiesa nodrošina, lai apstrādātie

vai saglabātie personas dati nepārsniegtu absolūti nepieciešamās robežas un nesamērīgi neietekmētu tiesības uz privāto dzīvi.

Tiesa digitālajā pasaulē

[Noskatīties YouTube video](#)

Proximus, kas ir telekomunikāciju pakalpojumu sniedzējs Beļģijā, publicē arī **abonentu sarakstus** ar dažādu **publiski pieejamu** telefona pakalpojumu sniedzēju abonentu vārdiem, adresēm un tālrunu numuriem. Šo kontaktinformāciju operatori paziņo *Proximus*, ja vien abonents nav izteicis vēlmi nebūt iekļautam abonentu sarakstos. Saistībā ar pieteikumu par **abonenta piekrišanas atsaukumu** Beļģijas tiesa uzdeva Tiesai jautājumu par *Proximus* kā personas datu pārziņa pienākumiem. Tiesa uzskata, ka šim pārzinim jāveic atbilstoši tehniski un organizatoriski pasākumi, lai informētu citus datu pārziņus par datu subjekta piekrišanas atsaukšanu. Šie citi pārziņi ir tie, kuri tam ir snieguši šos datus, vai kuriem tas šādus datus ir nodevis. Pārzinim ir arī jāveic saprātīgi pasākumi, lai informētu interneta meklētājprogrammu pakalpojumu sniedzējus par pieprasījumu dzēst datus, ko ir paudis datu subjekts.

[Spriedums *Proximus* \(Publiski pieejami elektroniski abonentu saraksti\), 2022. gada 27. oktobris \(C-129/21\)](#)

Tiesa vēlreiz lēma par valsts iespēju elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniedzējiem noteikt pienākumu **veikt informācijas par datu plūsmu un atrašanās vietas datu visaptverošu un nediferencētu glabāšanu**. Tā precizēja: pat ja saskaņā ar Vācijas likumu informācija par datu plūsmu tiek glabāta tikai desmit nedēļas un atrašanās vietas dati – četras nedēļas, savāktais ievērojamais datu apjoms joprojām ļauj izveidot pilnīgu datu subjektu profilu. **Šādu smagu iejaukšanos privātajā dzīvē var atļaut tikai tādos gadījumos, kad ir nopietns un faktisks sabiedriskās drošības apdraudējums, tostarp, terorisma draudi**. Ja šādu draudu nav, drošības iestādēm ir pieejami citi pasākumi noziedzības apkarošanai, piemēram, visaptveroša un nediferencēta IP adresu (t.i., identifikācijas numura, kas ir piešķirts internetam pieslēgtai ierīcei) glabāšana, mērķorientēta glabāšana un operatīvā saglabāšana (*"quick freeze"*, kas izriet no rīkojuma uz laiku saglabāt pašlaik apstrādātos un uzglabātos datus).

[Spriedums *SpaceNet u.c.*, 2022. gada 20. septembris \(apvienotās lietas C-793/19 un C-794/19\)](#)

Ligue des droits humains (LDH) ir bezpeļņas apvienība, kura 2017. gada jūlijā Beļģijas Konstitucionālajā tiesā cēla prasību atcelt 2016. gada 25. decembra likumu, ar kuru Beļģijas tiesību aktos ir transponēta PDR direktīva (par aviopasažieru datu reģistra datu izmantošanu), IPI direktīva (par pārvadātāju pienākumu paziņot pasažieru datus) un Direktīva 2010/65 (par ziņošanas formalitātēm kuģiem, kuri ienāk dalībvalstu ostās un/vai iziet no tām). *LDH* uzskata, ka ar šo likumu nav ievērotas tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību un uz personas datu aizsardzību, ko garantē Beļģijas un Savienības tiesības. Tiesa uzskatīja, ka pamattiesību ievērošana prasa, lai PDR direktīvā paredzētās pilnvaras tiktu ierobežotas līdz tam, kas ir absolūti nepieciešams. Tā atzina, ka gadījumā, **ja nav reālu un esošu vai paredzamu terorisma draudu**, ar kuriem saskaras dalībvalsts, Savienības tiesības **nepieļauj valsts tiesību aktus, kas paredz PDR datu par ES iekšējiem lidojumiem un pārvadājumiem ar citiem līdzekļiem Savienībā nosūtīšanu un apstrādi**.

[Spriedums *Ligue des droits humains*, 2022. gada 21. jūnijs \(C-817/19\)](#)

Francijas Kasācijas tiesa uzdeva Tiesai jautājumu par to, kāda ir Direktīvas par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas, Direktīvas un Regulas par tirgus ļaunprātīgu izmantošanu attiecīgo normu saistība. Aplūkotajos valsts tiesību aktos elektronisko komunikāciju pakalpojumu operatoriem bija noteikts pienākums preventīvi veikt visaptverošu un nediferencētu datu par datu plūsmu saglabāšanu vienu gadu no reģistrēšanas dienas. Šo pasākumu mērķis bija veicināt cīņu pret tirgus ļaunprātīgas izmantošanas pārkāpumiem, tostarp – iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu. Tiesa nosprieda, ka **Savienības tiesības nepieļauj vispārēju un nediferencētu datu par datu plūsmu un atrašanās vietu saglabāšanu, lai apkarotu tirgus ļaunprātīgas izmantošanas pārkāpumus**, tostarp iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu. Pasākumi, kas paredz šādu saglabāšanu, pārsniedz absolūti nepieciešamās robežas un demokrātiskā sabiedrībā nav pamatoti.

[Spriedums VD un SR, 2022. gada 20. septembris \(apvienotās lietas C-339/20 un C-397/20\)](#)

Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa

Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa bez iekšējām robežām balstās uz vairākiem pīlāriem: dalībvalstu tiesu iestāžu sadarbību civillietās un krimināllietās, policijas sadarbību, ārējo robežu kontroles, patvērumu un imigrāciju. Tiesu iestāžu sadarbība starp dalībvalstīm tostarp tiek īstenota ar Eiropas apcietināšanas ordera palīdzību – tas ir dalībvalsts tiesu iestādes nolēmums ar nolūku panākt citā dalībvalstī meklētas personas apcietināšanu un

nodošanu kriminālvajāšanai vai brīvības atņemšanas soda izpildei. Runājot par patvērumu, Savienības tiesībās ir paredzēti nosacījumi, kas ir jāizpilda trešo valstu valstspiederīgajiem vai bezvalstniekiem, lai tie varētu saņemt starptautisku aizsardzību (Bēgļu direktīva). Tiesai tiek regulāri lūgts precizēt piemērojamo noteikumu tvērumu.

Saistībā ar migrācijas krīzi Austrija kopš 2015. gada septembra vidus bija atjaunojusi robežkontroli uz robežām ar Ungāriju un Slovēniju. Pēc tam šī kontrole tika vairākkārt pagarināta. Austrijas tiesa, kurā kāds iedzīvotājs apstrīdēja šo kontroli, vērsās Tiesā, lai noskaidrotu, vai tā ir saderīga ar Savienības tiesībām. Tiesa nosprieda, ka **gadījumā, ja pastāv nopietns apdraudējums sabiedriskajai kārtībai vai iekšējai drošībai, dalībvalsts var atjaunot robežkontroli pie savām robežām** ar citām dalībvalstīm, tomēr nepārsniedzot **maksimālo kopējo sešu mēnešu laikposmu**. Šāda pasākuma piemērošana no jauna var būt pamatota tikai jauna nopietna apdraudējuma rašanās gadījumā.

[Spriedums Landespolizeidirektion Steiermark u.c. \(Robežkontroles pie iekšējām robežām maksimālais ilgums\), 2022. gada 26. aprīlis \(C-368/20\)](#)

2016. gada jūnijā Itālijas tiesu iestādes izdeva **Eiropas apcietināšanas orderi** (EAO) attiecībā uz Francijā dzīvojošu Itālijas valstspiederīgo KL, lai izpildītu viņam piespriesto divpadsmit gadu un sešu mēnešu cietumsodu. Šis sods atbilst četriem kumulatīviem sodiem, kas piespriesti par četriem Itālijā izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem, tostarp par noziedzīgu nodarījumu, kas kvalificēts kā “postīšana un izlaupīšana”. Anžē Apelācijas tiesa (Francija) atteicās nodot KL Itālijas tiesu iestādēm, jo divi no nodarījumiem Francijā nav uzskatāmi par noziedzīgiem nodarījumiem. Proti, “postīšanas un izlaupīšanas” noziedzīgā nodarījuma sastāvu veidojošie elementi abās konkrētajās valstīs atšķiras: Itālijas tiesībās šis noziedzīgais nodarījums nozīmē plaša apmēra sagraušanu un bojāšanu, kas tostarp aizskar sabiedrisko kārtību, savukārt Francijas tiesībās konkrēti sabiedrības miera apdraudēšana, masveidā iznīcinot kustamo vai nekustamo īpašumu, nav krimināli sodāma. Tiesa nosprieda, ka **netiek prasīta pilnīga atbilstība starp konkrētā noziedzīgā nodarījuma sastāva elementiem izsniegšanas dalībvalstī un izpildes dalībvalstī**. Izpildes tiesu iestāde tātad nevar atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz to, ka tikai daļa faktu, kas atbilst minētajam noziedzīgajam nodarījumam izsniegšanas dalībvalstī, ir noziedzīgs nodarījums arī izpildes dalībvalstī.

[Spriedums Procureur général près la cour d'appel d'Angers, 2022. gada 14. jūlijs \(C-168/21\)](#)

Nīderlandē tiek ārstēts Krievijas pilsonis, kurš 16 gadu vecumā bija saslimis ar retu asins vēža formu. Viņa medicīniskā aprūpe, kas Krievijā nav atļauta, tostarp ietver medicīnisko kaņepju lietošanu sāpju remdēšanai. Hāgas tiesa vērsās Tiesā ar jautājumu, vai Savienības tiesības šādā gadījumā nepieļauj piemērot **atgriešanas lēmumu vai izraidīšanas pasākumu**. Tiesa atzina, ka **Savienības tiesības nepieļauj šādus lēmumus un pasākumus, ja pastāv nopietni un pamatoti iemesli uzskatīt, ka šīs personas atgriešana galamērķa valstī tur nepieejamās atbilstošās pretsāpju aprūpes dēļ radīs reālu risku, ka viņa slimības izraisītās sāpes strauji, būtiski un neatgriezeniski pastiprināsies**, tāpēc tas būtu pretrunā cilvēka cieņai.

[Spriedums Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid \(Izraidīšana – Medicīniskās kaņepes\), 2022. gada 22. novembris \(C-69/21\)](#)

2019. gadā Ēģiptes valstspiederīgais I, būdams vēl nepilngadīgs, iesniedza **starptautiskās aizsardzības** pieteikumu Grieķijā. Savā pieteikumā viņš izteica vēlmi apvienoties ar savu tēvoci S, arī Ēģiptes valstspiederīgo, kurš likumīgi uzturējās Nīderlandē. Nīderlandes valsts sekretārs noraidīja Grieķijas iestāžu izdoto I uzņemšanas pieprasījumu, jo nevarēja tikt pierādīta I identitāte un līdz ar to arī apgalvotā radniecības saikne ar S. Tas pats valsts sekretārs noraidīja I un S sūdzību kā acīmredzami nepieņemamu, pamatojoties uz to, ka Dublinas III regulā starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem nav paredzēta iespēja apstrīdēt kompetento valsts iestāžu pieņemto lēmumu noraidīt uzņemšanas pieprasījumu. Šis atteikums tika pārsūdzēts Hāgas tiesā (Nīderlande), kura uzdeva jautājumu Tiesai, kas atbildēja, ka Dublinas III regula, lasot to kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartu, paredz, ka **tiesības celt prasību tiesā par lēmumu noraidīt uzņemšanas pieprasījumu ir jāpiešķir nepilngadīgajam bez pavadības**. Turpretī šī nepilngadīgā radniekam šādu tiesību celt prasību tiesā nav.

[Spriedums *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* \(Atteikums uzņemt ēģiptiešu nepilngadīgo bez pavadības\), 2022. gada 1. augusts \(C-19/21\)](#)

Glābšana jūrā

Glābšanas jūrā darbību kontekstā rodas jautājums par ostas dalībvalsts iestāžu pilnvaru apjomu, kontrolējot kuģus, kas

kuģo ar citas Eiropas Savienības dalībvalsts karogu, jūras un vides drošības jomā.

Sea Watch ir Vācijas humānās palīdzības organizācija, kas **sistemātiski veic personu meklēšanas un glābšanas darbības Vidusjūrā**, izmantojot kuģus. Pēc glābšanas operācijām 2020. gadā Palermo un Portoempedokles (Itālija) ostas kapteiņa dienesti veica divu no tās kuģiem inspekciju un izdeva rīkojumus par to aizturēšanu, ko *Sea Watch* apstrīdēja. Itālijas tiesa vērsās Tiesā, lai precizētu ostas valsts kontroles un aizturēšanas pilnvaru apjomu attiecībā uz kuģiem, kurus izmanto humānās palīdzības organizācijas. Tiesa nosprieda, ka **uz šādiem kuģiem var attiekties ostas valsts kontrole**. Tomēr tā var veikt **aizturēšanas pasākumus tikai tad, ja pastāv acīmredzams apdraudējums drošībai, veselībai vai videi**, bet tas tai ir jāpierāda. Tiesa arī uzsvēra lojālas sadarbības principa nozīmi, saskaņā ar kuru dalībvalstīm, tostarp tai, kurai ir ostas valsts statuss, un tai, kurai ir karoga valsts statuss, ir pienākums sadarboties, kā arī apspriesties, kad tās īsteno savas attiecīgās pilnvaras.

[Spriedums *Sea Watch*, 2022. gada 1. augusts \(apvienotās lietas C-14/21 un C-15/21\)](#)

Piekļuve dokumentiem

Sabiedriskās dzīves pārskatāmība ir būtisks Savienības princips. Tādēļ jebkurš Savienības iedzīvotājs vai juridiska persona principā

var piekļūt iestāžu dokumentiem. Tomēr atsevišķos gadījumos šo piekļuvi var liegt.

Agrofert ir Čehijas holdinga sabiedrība, ko sākotnēji izveidoja **Andrej Babiš**, kas no 2017. līdz 2021. gadam bija Čehijas Republikas premjerministrs. Eiropas Parlaments rezolūcijā apstiprināja, ka A. Babiš arī pēc iecelšanas par premjerministru turpināja kontrolēt *Agrofert* grupu. Uzskatot, ka šis apstiprinājums bija neprecīzs, un vēloties uzzināt Parlamenta rīcībā esošos avotus un informāciju, *Agrofert* iesniedza lūgumu par piekļuvi vairākiem dokumentiem. Atbildē **Parlaments** dažus dokumentus identificēja kā publiski pieejamus un **atteica piekļuvi** Komisijas vēstulei Čehijas premjerministram un Komisijas sagatavotajam ziņojumam. Izskatot *Agrofert* celto prasību par šo Parlamenta lēmumu, Vispārējā tiesa apstiprināja tā likumību. **Vispārējā tiesa konstatēja, ka *Agrofert* ir zudusi interese celt prasību par lēmumu, ar kuru tai ir atteikta piekļuve ziņojumam**, kas tikmēr tai ir paziņots, un **noraidīja prasību par lēmumu atteikt piekļuvi** premjerministram nosūtītajai vēstulei, jo tās publiskošana varētu kaitēt Komisijas izmeklēšanas darbību mērķiem.

[Spriedums *Agrofert*/Parlaments, 2022. gada 28. septembris \(T-174/21\)](#)

Konkurence un valsts atbalsts

Eiropas Savienība piemēro noteikumus brīvas konkurences aizsardzībai. Darbības, kuru mērķis ir traucēt, ierobežot vai izkropļot konkurenci iekšējā tirgū, ir aizliegtas. Precīzāk, Savienības tiesībās ir aizliegti atsevišķi nolīgumi vai informācijas apmaiņa starp uzņēmumu un tā konkurentiem, kam varētu būt šāds mērķis vai ietekme,

kā arī dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, ko uzņēmums veic konkrētā tirgū. Tāpat principā ir aizliegts valsts atbalsts, ja vien tas nav pamatots un neizkropļo konkurenci veidā, kas ir pretējs vispārējām interesēm.

2009. gadā Komisija **par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu pasaules procesoru tirgū** no 2002. līdz 2007. gadam uzlika *Intel Corporation* naudas sodu 1,06 miljardus EUR. 2014. gadā Vispārējā tiesa atstāja spēkā šo lēmumu. *Intel* pārsūdzēja šo spriedumu Tiesā, kura 2017. gadā **tiesību kļūdas** dēļ to atcēla. Vispārējā tiesa bija kļūdaini vienīgi konstatējusi, ka strīdīgās atlaides pēc savas būtības varēja ierobežot konkurenci, bet nebija analizējusi, vai šīm atlaidēm konkrēti bija šādas sekas. Tātad Tiesa nodeva lietu atpakaļ Vispārējai tiesai atkārtotai izskatīšanai. 2022. gada 26. janvāra spriedumā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisijas veiktā analīze par strīdīgo atlaižu spēju ierobežot konkurenci bija nepilnīga un tāpēc daļēji atcēla Komisijas lēmumu. Attiecībā uz šāda apstrīdētā lēmuma daļējas atcelšanas ietekmi uz naudas soda summu, ko Komisija bija uzlikusi *Intel*, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka tā nevar noteikt naudas soda summu, kas attiecas tikai uz neslēptajiem ierobežojumiem. Tāpēc tā **pilnībā atcēla** to apstrīdētā lēmuma pantu, ar kuru par konstatēto pārkāpumu *Intel* uzlikts **naudas sods 1,06 miljardi EUR**.

[Spriedums Intel Corporation/Komisija, 2022. gada 26. janvāris \(T-286/09 RENV\)](#)

2017. gada 27. septembrī Eiropas Komisija konstatēja, ka sabiedrības *Scania AB*, *Scania CV AB* un *Scania Deutschland GmbH* – trīs **Scania grupas** struktūras, kas ražo un pārdod lielas noslodzes kravas automašīnas tāsātiskmes pārvadājumiem, – ir pārkāpušas Savienības konkurences tiesības. Komisija pārmeta šīm sabiedrībām, ka tās kopā ar saviem konkurentiem no 1997. gada janvāra līdz 2011. gada janvārim ir bijušas **aizliegto vienošanos dalībnieki vidējas un lielas noslodzes kravas automašīnu tirgū** Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) teritorijā. Šis lēmums tika pieņemts tā sauktajā “hibrīda” procedūrā, kurā apvienota izlīguma procedūra un parastā administratīvā procedūra aizliegtu vienošanos lietās. Izlīguma procedūra lietas dalībniekiem aizliegtu vienošanos lietās ļauj atzīt to atbildību un apmaiņā pret to saņemt uzliktā naudas soda samazinājumu. *Scania* grupas sabiedrības bija apstiprinājušas Komisijai savu gribu piedalīties sarunās, lai panāktu izlīgumu. Tomēr vēlāk tās no šīs procedūras atteicās. Tādējādi Komisija pieņēma lēmumu par izlīgumu attiecībā uz sabiedrībām, kas bija iesniegušas izlīguma lūgumu, un turpināja izmeklēšanu par *Scania* grupas sabiedrībām, kurām tika uzlikts naudas sods 880 523 000 EUR. Vispārējā tiesa grupas sabiedrību prasību par Komisijas lēmumu noraidīja pilnībā, tādējādi **atstājot spēkā Komisijas uzlikto naudas sodu**.

[Spriedums *Scania u.c./Komisija*, 2022. gada 2. februāris \(T-799/17\)](#)

2022. gada 4. maijā Vispārējā tiesa atstāja spēkā Komisijas lēmumu, ar kuru bija apstiprināts glābšanas atbalsts 36 660 000 EUR, ko Rumānija bija piešķīrusi **Rumānijas aviosabiedrībai *TAROM***, kas galvenokārt nodarbojas ar iekšzemes un starptautiskajiem pasažieru, kravu un pasta pārvadājumiem. Aviosabiedrība *Wizz Air Hungary* apstrīdēja šo lēmumu Vispārējā tiesā. Tā atstāja spēkā Komisijas lēmumu, pamatojoties uz to, ka **atbalsta mērķis bija izvairīties no sociālajām grūtībām, ko Rumānijas aviosabiedrības pakalpojumu pārtraukšana radītu**, ņemot vērā Rumānijas ceļu un dzelzceļa infrastruktūras slikto stāvokli.

[Spriedums *Wizz Air Hungary/Komisija*, 2022. gada 4. maijs \(T-718/20\)](#)

Valensijas autonomās kopienas valdība piešķir ar **futbola klubu Valencia CF** saistītai apvienībai *Fundación Valencia* garantiju bankas aizdevumam 75 miljonu EUR apmērā, ar kura palīdzību tā iegādājās 70,6 % *Valencia CF* akciju. Vēlāk šī garantija tika palielināta par 6 miljoniem EUR. 2016. gadā Komisija atzina, ka tas ir ar Savienības tiesībām nesaderīgs valsts atbalsts, un lika to atgūt. *Valencia CF* apstrīdēja šo lēmumu Vispārējā tiesā, kas 2020. gadā to atcēla ([T-732/16](#)). Tad Komisija iesniedza Tiesā apelācijas sūdzību par Vispārējās tiesas spriedumu. Tiesa noraidīja apelācijas sūdzību, konstatējot, ka **Vispārējā tiesa Komisijai nebija uzlikusi pārmērīgu pierādīšanas pienākumu un ir pamatoti aprobežojusies ar konstatējumu, ka Komisija nav izpildījusi prasības, ko pati bija apņēmusies**, paziņojuma veidā pieņemot noteikumus par dalībvalstu piedāvāto garantiju analīzi.

[Spriedums Komisija/Valencia Club de Fútbol, 2022. gada 10. novembris \(C-211/20 P\)](#)

Intelektuālais īpašums

Tiesa un Vispārējā tiesa nodrošina tāda tiesiskā regulējuma interpretāciju un piemērošanu, kuru Savienība ir pieņēmusi, lai aizsargātu intelektuālo darbu ekskluzīvo tiesību kopumu. Intelektuālā īpašuma (autortiesības) un rūpnieciskā īpašuma (preču zīmju tiesības, dizainparaugu aizsardzība, patentu tiesības) aizsardzība

uzlabo uzņēmumu konkurētspēju, veicinot radošumam un inovācijām labvēlīgu vidi. Savienības tiesības aizsargā arī zinātību, kas kādam produktam noteiktā Savienības ģeogrāfiskajā zonā ir atzīta ar aizsargātu cilmes vietas nosaukumu (ACVN) palīdzību.

Intelektuālais īpašums Vispārējā tiesā

[Noskatīties YouTube video](#)

Nosaukums “Feta” 2002. gadā ir reģistrēts kā **aizsargāts cilmes vietas nosaukums (ACVN)**. Kopš tā laika šo nosaukumu drīkst izmantot tikai attiecībā uz sieru, kura izcelsme ir noteiktā ģeogrāfiskā apgabalā Grieķijā un kurš atbilst šim produktam piemērojamai specifikācijai. Dānija uzskatīja, ka Regula Nr. 1151/2012 attiecas tikai uz tiem ražojumiem, ko pārdod Savienībā, un neattiecas uz eksportu uz trešām valstīm. Tāpēc tā neaizliedza saviem ražotājiem eksportēt to produktus ar nosaukumu “Feta”. Komisija pret Dāniju uzsāka pārkāpuma procedūru, uzskatot, ka tā nav izpildījusi no regulas izrietošos pienākumus. Tiesa nosprieda, ka regula no aizliegto darbību loka, it īpaši intelektuālā īpašuma tiesību, kas aizsargā ACVN, pārkāpumiem, neizslēdz eksporta produktus. Tātad tā konstatēja – tā kā **Dānija** neaizliedza **izmantot nosaukumu “Feta” tiem sieriem**, kas paredzēti eksportam uz trešām valstīm, tā nav izpildījusi savus pienākumus.

[Spriedums Komisija/Dānija, 2022. gada 14. jūlijs \(C-159/20\)](#)

2017. gada jūnijā **Andoras Firstistes valdība** iesniedza pieteikumu, lai šāds grafisks apzīmējums tiktu reģistrēts kā Eiropas Savienības preču zīme plašam preču un pakalpojumu klāstam:

“Andorra”

Tā kā Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs (*EUIPO*) atteica šīs preču zīmes reģistrāciju, Andoras Firstistes valdība cēla prasību Vispārējā tiesā. Lai varētu reģistrēt Savienības preču zīmi, tai tostarp nedrīkst būt aprakstošs raksturs, un tas nozīmē, ka tā nedrīkst aprobežoties tikai ar to preču vai pakalpojumu aprakstu, uz kuriem tā attiecas. Vispārējā tiesa spriedumā secināja, ka **preču zīme “Andorra” ir aprakstoša preču zīme**. Attiecīgā sabiedrība to varēs uztvert kā norādi par attiecīgo preču un pakalpojumu izcelsmi. Tas ir **absolūts atteikuma pamats**, kas pats par sevi jau attaisno to, ka apzīmējumu nevar reģistrēt kā Eiropas Savienības preču zīmi.

[Spriedums Govern d'Andorra/EUIPO \(“Andorra”\), 2022. gada 23. februāris \(T-806/19\)](#)

Vispārējā tiesa noraidīja trīs prasības, ko **Apple Inc.** bija cēlusi par Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma biroja (*EUIPO*) lēmumiem, ar kuriem **bija atcelts vārdiskais apzīmējums “THINK DIFFERENT”**. 1997., 1998. un 2005. gadā *Apple Inc.* vārdisku apzīmējumu “THINK DIFFERENT” bija reģistrējusi kā Eiropas Savienības preču zīmi tostarp datoru un telekomunikāciju produktiem. Pēc **Swatch AG** lūguma *EUIPO*, konstatējot, ka apstrīdētās preču zīmes nepārtrauktā piecu gadu laikposmā attiecīgajām precēm faktiski nav izmantotas, paziņoja par apstrīdēto preču zīmju atcelšanu. Vispārējā tiesa atstāja spēkā *EUIPO* lēmumu: tā uzskatīja, ka *Apple Inc.* bija pienākums pierādīt šo preču zīmju faktisku izmantošanu attiecīgajām precēm piecu gadu laikā pirms atcelšanas pieteikumu iesniegšanas, tomēr tā to neizdarīja.

[Spriedumi Apple/EUIPO – Swatch \(“Think different”\), 2022. gada 8. jūnijs \(apvienotās lietas T-26/21, T-27/21 un T-28/21\)](#)

2017. gadā Apvienotās Karalistes sabiedrība **Golden Balls** Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojam (*EUIPO*) iesniedza **pieteikumu par preču zīmes "BALLON D'OR" atcelšanu**, jo tā uzskatīja, ka šī preču zīme nav pietiekami izmantota attiecībā uz noteiktām precēm un pakalpojumiem. Preču zīme "BALLON D'OR" iepriekš bija reģistrēta par labu **Francijas sabiedrībai Les Éditions P. Amaury**, kam pieder tiesības uz *Ballon d'Or* (balva, ko piešķir gada labākajam futbolistam). 2021. gadā *EUIPO* pasludināja šo preču zīmi par atceltu attiecībā uz lielāko daļu preču un pakalpojumu, kuriem tā bija reģistrēta. Izskatot *Les Éditions P. Amaury* celto prasību par *EUIPO* lēmumu, Vispārējā tiesa atcēla šo lēmumu attiecībā uz paziņojumu par atcelšanu izklaides pakalpojumu jomā. Turpretī **Vispārējā tiesa atstāja spēkā šīs preču zīmes atcelšanu attiecībā uz pakalpojumiem, kas ietver televīzijas programmu raidīšanu vai montāžu, izrāžu vai filmu veidošanu un grāmatu, žurnālu vai laikrakstu publicēšanu.**

[Spriedums Les Éditions P. Amaury/EUIPO – Golden Balls \("BALLON D'OR"\), 2022. gada 6. jūlijs \(T-478/21\)](#)

Nodokļi

Tiešie nodokļi principā ir dalībvalstu kompetencē. Tomēr, tos nosakot, kā tas, piemēram, ir uzņēmumu ienākuma nodokļa gadījumā, jāievēro tādi Eiropas Savienības pamatnoteikumi kā valsts atbalsta aizliegums. Tādēļ Savienības tiesai ir jāizskata atsevišķu dalībvalstu

iepriekšējie nodokļu lēmumi (*tax rulings*), ar kuriem daudznacionāliem uzņēmumiem ir piemērots īpašs nodokļu režīms, un kurus pārbauda Komisija.

Iepriekšēji nodokļu lēmumi ir lēmumi, ko pēc uzņēmumu lūguma pieņem dažu dalībvalstu nodokļu iestādes un kuros iepriekš nosaka nodokļus, kas šiem uzņēmumiem tiks piemēroti. Tā kā **Fiat Chrysler Finance Europe** juridiskā adrese ir Luksemburgas Lielhercogistē, tas saņēma Luksemburgas nodokļu iestāžu iepriekšēju lēmumu, kurā bija apstiprināta metode, kā noteikt *Fiat Chrysler Finance Europe* kā integrēta uzņēmuma atlīdzību par pakalpojumiem, kas sniegti citām *Fiat/Chrysler* grupas sabiedrībām. 2015. gadā Komisija uzskatīja, ka šis iepriekšējais lēmums Savienības tiesību izpratnē ir ar iekšējo tirgu nesaderīgs atbalsts darbībai. *Fiat Chrysler Finance Europe* un Luksemburga cēla prasības Vispārējā tiesā, kura 2019. gadā apstiprināja Komisijas pieeju un prasības noraidīja. *Fiat Chrysler Finance Europe* un Īrija vairākkārt apstrīdēja Vispārējās tiesas veikto analīzi ekonomisko priekšrocību noteikšanai, it īpaši ievērojot valsts atbalsta jomā piemērojamos noteikumus. Tiesa atcēla Vispārējās tiesas spriedumu, kā arī Komisijas lēmumu. Tiesa uzskata, ka Komisija ir piemērojusi **nesaistītu pušu darījuma principu, kas atšķiras no tā, kāds ir noteikts Luksemburgas tiesībās**, lai gan, **tā kā Savienības tiesību akti šajā jautājumā nav saskaņoti, tikai valsts noteikumi ir attiecināmi**, lai analizētu, vai konkrēti darījumi ir pārbaudāmi, ņemot vērā nesaistītu pušu darījuma principu.

[Spriedums Fiat Chrysler Finance Europe/Komisija un Īrija/Komisija, 2022. gada 8. novembris \(apvienotās lietas C-885/19 P un C-898/19 P\)](#)

Tiesiskums

Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, tāpat kā Līgumā par Eiropas Savienību, ir skaidra atsauce uz tiesiskumu – vienu no Savienības dalībvalstu kopīgajām vērtībām, kuras ir Savienības pamatā. Tiesai arvien biežāk jālemj par to, vai dalībvalstīs tiek ievērots tiesiskums – gan saistībā ar prasībām saistību neizpildes dēļ, kuras Eiropas Komisija cēlusi pret dalībvalstīm, gan saistībā ar valstu tiesu

iesniegtiem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu. Tādējādi Tiesai ir jāizvērtē, vai šī pamatvērtība tiek ievērota valsts līmenī, tostarp attiecībā uz tiesu varu un konkrētāk – ieceļot tiesnešus vai saistībā ar tiesnešu disciplinārajiem pasākumiem.

Tiesiskuma ievērošana Savienībā

[Noskatīties YouTube video](#)

Pamattiesību harta Eiropas Savienībā – saistoši noteikumi ar konkrētām sekām

[Noskatīties YouTube video](#)

Atbildot uz *Sqd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija) lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, Tiesa nosprieda, ka tas vien, ka tiesnesis tika iecelts amatā laikposmā, kad dalībvalstī, ar kuru viņš ir saistīts, vēl nebija demokrātiskas iekārtas, nav pamats apšaubīt **ši tiesneša neatkarību un objektivitāti**, viņam vēlāk veicot tiesas spriešanas funkcijas. It īpaši apstākļi, kas saistīti ar šī tiesneša pirmo iecelšanas amatā reizi, paši par sevi nerada tiesvedības dalībniekiem pamatotas un nopietnas šaubas.

[Spriedums *Getin Noble Bank*, 2022. gada 29. marts \(C-132/20\)](#)

Ierobežoši pasākumi un ārpolitika

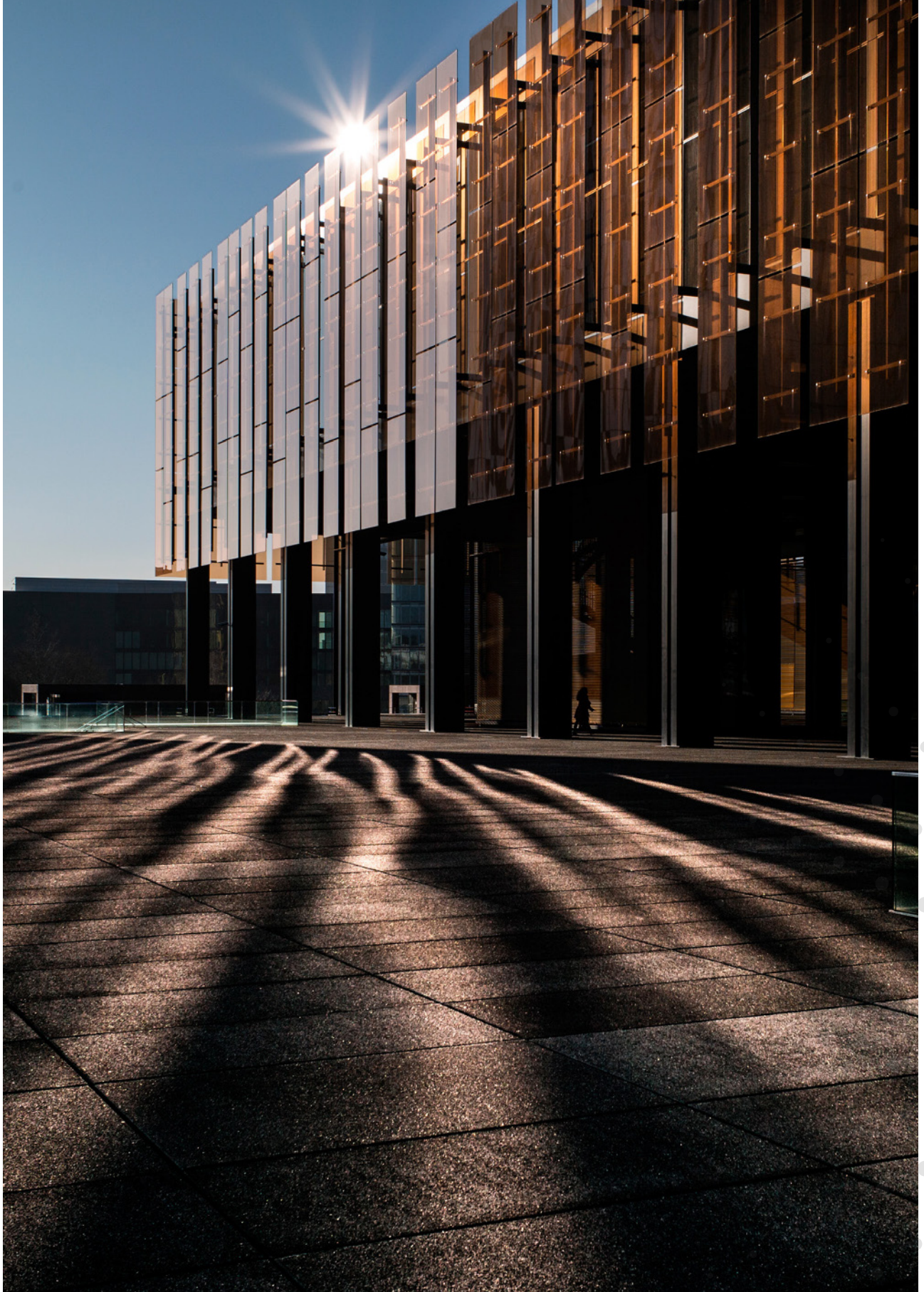
Ierobežoši pasākumi jeb “sankcijas” ir būtisks Eiropas Savienības kopējās ārpolitikas un drošības politikas (KĀDP) instruments. Tās tiek izmantotas saistībā ar globālu un integrētu darbību, kas tostarp ietver politisku dialogu. Savienība tās izmanto it īpaši, lai aizsargātu Savienības vērtības,

pamatintereses un drošību, kā arī novērstu konfliktus un nostiprinātu starptautisko drošību. Faktiski sankciju nolūks ir radīt izmaiņas politikā vai to personu vai organizāciju rīcībā, uz kurām tās attiecas, lai veicinātu KĀDP mērķus.

Pēc nopietniem cilvēktiesību pārkāpumiem Lībijā Eiropas Savienības Padome 2020. gada oktobrī noteica ierobežojošus pasākumus pret **Yevgeniy Viktorovich Prigozhin**, Krievijas uzņēmēju, kuram ir ciešas saites ar **Vāgnera grupu**, kas bija iesaistīta militārajās operācijās šajā valstī. Lēmums tika pagarināts 2021. gada jūlijā. Šie pasākumi paredz **iesaldēt** to personu **līdzekļus**, kuras iesaistās vai atbalsta darbības, kas apdraud mieru, stabilitāti vai drošību Lībijā. *Y. Prigozhin* Vispārējā tiesā cēla prasību par šo pasākumu atcelšanu. **Vispārējā tiesa prasību noraidīja**. It īpaši tā uzskatīja, ka iesniegtie pierādījumi, piemēram, izvilcumi no ANO ģenerālsekretāra ziņojuma un preses raksti (tostarp fotogrāfijas un liecības) no dažādiem avotiem, piemēram, ziņu aģentūrām vai plašsaziņas līdzekļiem, ļāva identificēt Vāgnera grupu un ietvēra precīzu un saskaņotu informāciju par **šīs grupas darbībām, kas apdraud mieru, drošību un stabilitāti Lībijā**. Pierādījumu materiālos bija arī konkrēti, precīzi un saskaņoti pierādījumi par *Y. Prigozhin* ciešām un daudzējādām attiecībām ar Vāgnera grupu.

[Spriedums *Prigozhin*/Padome, 2022. gada 1. jūnijs \(T-723/20\)](#)

70 gadus strādājot pilsoņu un uz
tiesiskumu balstītas Savienības labā

3

A Iestādes darbība 2022. gadā

Tiesas sekretārs – iestādes galvenais sekretārs – Tiesas priekšsēdētāja pakļautībā vada administratīvos dienestus.

1952. gada 4. decembrī pirmie EOTK Tiesas locekļi deva zvērestu kādā no četrām Eiropas Ogļu un tērauda kopienas (EOTK) oficiālajām valodām. Deviņi locekļi – septiņi tiesneši un divi ģenerālvokāti –, kuri pārstāvēja katras dalībvalsts juridisko kultūru, lai nodrošinātu auglīgu dialogu starp to tradīcijām, kanceleja, kuras darbs ir veltīts tiesas pienācīgai darbībai, valodu dienests, kurš nodrošina piekļuvi Eiropas justīcijai bez valodu barjeras, un administrācija, kura nodrošina pienācīgu publisko līdzekļu izmantošanu EOTK tiesu iestādes dienestā:

lūk, šāda lielos vilcienos bija Tiesa tās darbības pirmajās dienās.

70 gadus vēlāk Tiesa var atskatīties uz noieto ceļu ar lepnumu par to, ka tai ir izdevies attīstīties līdzī laikam, nekad neatsakoties no savām pamatvērtībām.

Lai arī Tiesa kopš savas izveides ir pasludinājusi vairāk nekā 43 000 nolēmumu, tieši tagad vairāk kā jebkad **atbalsts tiesu darbībai** turpina būt par visu iestādes dienestu kompasu.

Šajā ziņā 2022. gads ir bijis nozīmīgs gads, kura laikā tika sagatavota augsne vienam no Tiesas būtiskākajiem projektiem, proti, integrētas lietu pārvaldes sistēmas ieviešanai, kas nākotnē ļaus tiesām strādāt pilnībā digitalizētā, drošā un integrētā plūsmā, sākot no lietas iesniegšanas līdz nolēmuma izplatīšanai. Šis projekts, kura būtības pamatā ir tiesvedības kvalitāte un ātrums, pēc vairāku gadu ciešas sadarbības starp tiesām, kancelejām un dienestiem, dienasgaismu ieraudzīs 2024. gadā. Tas būs nozīmīgs solis tiesu darbības digitalizācijas procesā, kas tika sākts pirms vairākiem gadiem ar *e-Curia* rīka ieviešanu, un vajadzības gadījumā būs uzskatāms par jaunu liecību tehnoloģisko inovāciju kā efektivitātes un progresu garantu paātrinātai izmantošanai.

Vienlaikus iestādes darba lauku turpina piepildīt citi stratēģiskie mērķi. Šajā ziņā 2022. gadā tika uzsākti

būtiski projekti un daži no tiem nenoliedzami ir kā atsaucē uz pamatprincipiem, kuri ir vadījuši iestādes darbību kopš tās izveides.

Jau septiņas desmitgades viens no šiem principiem ir tādu darbinieku no visām dalībvalstīm atrašana, kuri atbilst visaugstākā līmeņa prasēm un profesionalitātei. Daudzvalodīgi, augstu kvalificēti un pilnībā uzticīgi, strādājot tiesiskas Eiropas izveidei, – tieši viņi ir iestādes projekta centrā, kas tiek īstenots talantu novērtēšanai un saglabāšanai. Šādā nolūkā Tiesa 2022. gadā sākusi **vispārēju pieejamības un iekļautības nostiprināšanas iniciatīvu**, lai veicinātu kolēģu ar invaliditāti pieņemšanu darbā, integrāciju un līdzdalību, tādējādi sniedzot iespēju ikkatram pilnībā izrādīt savas spējas. Šīs iniciatīvas, kuras īstenošanā ir iesaistīta visa iestāde, mērķis ir arī visiem indivīdiem, tiesvedības dalībniekiem un

apmeklētājiem nodrošināt fizisku vai virtuālu piekļuvi Eiropas Savienības Tiesai.

Vēlme arī turpmāk uz klausīt iedzīvotājus, kā arī atvieglot **pietuvinātību sabiedrībai** jau ilgu laiku ietekmē iestādes saziņas un informācijas politiku. Šajā jubilejas gadā tuvināšanos ir veicinājušas vairākas iniciatīvas, piemēram, šajā apskatā aplūkots pilotprojekts par tiesas sēžu straumēšanu tīmeklī. Pandēmijas laikā iegūto zināšanu stiprināta, iestāde ir ieviesusi arī attālināto apmeklējumu programmu, kas paredzēta dalībvalstu vidusskolēniem un kas ļauj tiem apmeklēt iestādes ēkas, aplūkot prezentācijas un savā valodā tiešsaistē apmainīties ar viedokļiem ar Tiesas locekli, neatstājot klases telpu. Iedvesmojošā iniciatīva, kurā jau ir piedalījušies vairāki simti skolēnu no dažādām dalībvalstīm, tādējādi visiem jauniešiem, kurus līdz šim no Tiesas apmeklēšanas atturēja ar attālumu, izmaksām vai pārvietošanās grūtībām saistīti apsvērumi, sniedz jaunas iespējas apmeklēt mūs un labāk izprast Savienības tiesu iestādes lomu.

2022. gadā pabeigto projektu saraksts šķiet tikpat bagātīgs un daudzveidīgs kā katru gadu, tādēļ to uzskaiti varētu turpināt. Tomēr par organizācijas kultūru un vērtībām vairāk liecina nevis tās ikgadējie sasniegumi, bet gan drīzāk tās spēja uzņemties savu atbildības daļu sarežģītajā laikposmā, kādā pašreiz dzīvo Eiropa.

Šajā ziņā Tiesa būs pilnībā izpildījusi savu lomu, uzņemot Ukrainas Augstāko tiesu, lai veicinātu miera un progresu taisnīguma izveidi, izņemuma kārtā atverot Lielo tiesas sēžu zāli, lai uz teātra izrādes brīdi atzīmētu to tiesnešu piemiņu, kuri ir atdevuši savu dzīvību tiesiskuma aizsardzībai, par ko nerimstoši tiek atgādināts mūsu judikatūrā, izmantojot visas iespējamās tehnoloģijas, lai sastaptos ar tālumā esošajiem, vai strādājot tam, lai katrs atrastu savu vietu iestādē un varētu tajā attīstīties, tādējādi rūpējoties par vienlīdzību un iekļautību.

Tāpat kā citur, arī Tiesā 2022. gadā tika samazināta apkure un apgaismojums, sniedzot savu ieguldījumu energotaupības centienos, bet liesma, kas pavada mūsu misiju, deg tik koši kā vēl nekad!

Alfredo Calot Escobar

Tiesas sekretārs

B Gada galvenie notikumi

Eiropas Savienības Tiesas 70 gadi: atskats uz jubilejas gadu

Ikvienam pietuvināts tiesiskums

Viss 2022. gads bija veltīts iestādes 70. gadadienai ar caurviju tēmu “Ikvienam pietuvināts tiesiskums”. Svētku pasākumi bija aicinājums atskatīties uz ceļu, kas ir noiets, kopš Eiropas Ogļu un tērauda kopienas (EOTK) dibinātāji 1952. gadā ielika pirmo akmeni Eiropas integrācijas sākumam. Lai varētu nopūst septiņdesmito svecīti, tiesu iestāde ir pārvarējusi izaicinājumus, ejot cauri gadiem un laikmetiem. Līgumu pēctecība, Vispārējās tiesas izveide 1989. gadā, jaunu pilnvaru nodošana un secīgas paplašināšanās, kā arī *Brexit*, pakāpeniska oficiālo valodu un ģenerālvokātu skaita palielināšanās, Vispārējās tiesas tiesnešu skaita dubultošanās... – tik daudzi notikumi ir iezīmējuši šo ceļu un pavadījuši Tiesu tās misijas izpildē – uzraudzīt Savienības tiesību ievērošanu un nodrošināt to vienveidīgu interpretāciju un piemērošanu. Pirms vēršam skatu nākotnē, atskatīsimies uz šī īpašā gada galvenajiem notikumiem.

Gada sākumā Tiesas priekšsēdētājs atklāja **70. gadadienas logo**, kas Tiesas noformējumā parādījās pirmo reizi. Šis logo kā jubilejas gada simbols tiks iekļauts visās gada publikācijās. Tas ir piestiprināts pie ēkas un ir redzams no Luksemburgas pilsētas centra, tā piesaistot iedzīvotāju uzmanību. **Atvērto durvju dienu** laikā apmeklētāji varēja nosūtīt pastkartes ar šo logo uz jebkuru vietu Eiropas Savienībā, lai informētu savus tuviniekus par piedalīšanos šajā svētku pasākumā.

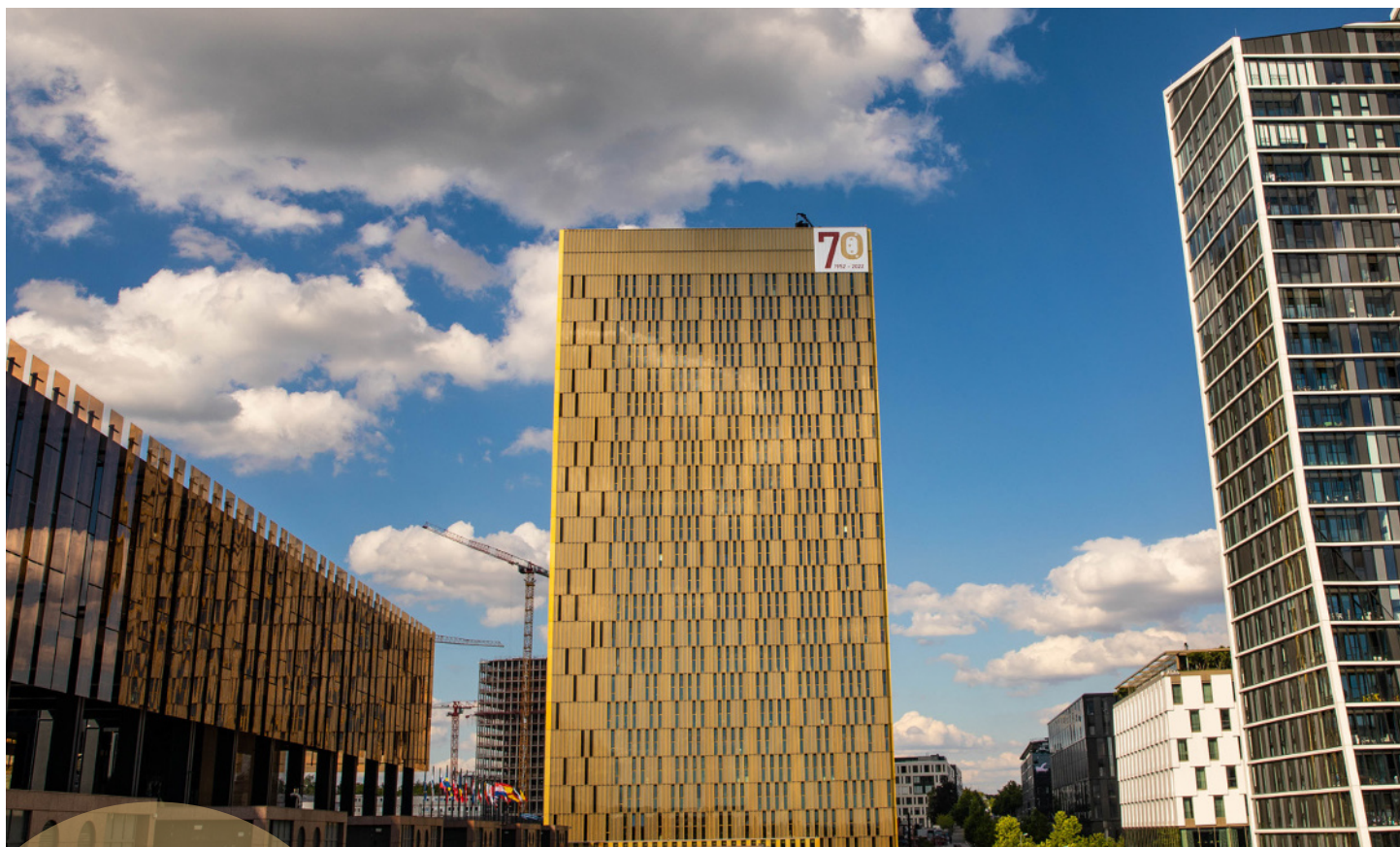

Informatīvajā kampaņā platformā **Twitter** iedzīvotāji tika informēti par iestādes vēsturi un darbību. Tiesas darbība laikā no 1952. gada līdz mūsdienām tika atspoguļota 70 sīkziņās mūsu 146 000 sekotājiem.

Turpinot gadu desmitiem ilgušo tradīciju, kas tika sākta pēc pastmarkām, kas 1973. gadā tika izdotas Tiesas pils atklāšanai, 1987. gadā – Tiesas 35. gadadienai, 2002. gadā – 50. gadadienai un 2012. gadā – 60. gadadienai, *Post Luxembourg* veltīja **pastmarku** iestādes 70. gadadienai. Citā kontekstā tika izdots reprezentatīvs **izdevums** par Tiesas vēsturi: tas ļaus sniegt informāciju par mūsu iestādi oficiālajās vizītēs un protokola pieņemšanās. Publiski pieejams izdevums tiks izdots 2023. gadā.

Decembra sākumā svinības sasniedza kulmināciju: **Tiesnešu ārkārtas forumā** Tiesa pulcēja dalībvalstu konstitucionālo un augstāko tiesu, Eiropas Cilvēktiesību tiesas un Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas tiesas priekšsēdētājus. Šis nozīmīgais ikgadējais pasākums, kas 2022. gadā notika īpašā formātā, ir iespēja Tiesas tiesnešiem un ģenerālvokātiem, kā arī visu dalībvalstu tiesnešiem apmainīties ar viedokļiem, lai veicinātu tiesu dialogu. Tēmai “Ikvienam pietuvināts tiesiskums” veltīto pasākumu ievadīja kino seanss Lielajā tiesas sēžu zālē, izrādot jaunu **filmu** par godu Tiesas 70. gadadienai, kurā ir atspoguļota tās vēsture un loma Eiropas tiesiskās kārtības veidošanā. Publiski pieejamo filmu ir veidojušas Tiesas struktūrvienības, un tajā piedalās Tiesas un Vispārējās tiesas locekļi, kā arī akadēmisko aprindu pārstāvji, un to visu ilustrē daudzi arhīvu attēli.

6. decembra **svinīgajā sēdē** Tiesa uzņēma Viņa Augstību kroņprinci *Guillaume*, kā arī Eiropas Parlamenta pirmo priekšsēdētāja vietnieku *Othmar Karas*, Čehijas Republikas likumdošanas ministru un Valdības likumdošanas padomes priekšsēdētāju *Michal Šalomoun*, Eiropas Komisijas priekšsēdētājas vietniecei *Věra Jourová* un Luksemburgas Lielhercogistes kultūras un tieslietu ministri *Sam Tanson*.

“Manuprāt, tas tiešām ir iedvesmojoši, ka mums ir iespēja piedalīties un uzdot jautājumus vadošajiem līderiem!”

“Mūsu skolai bija iespēja uzdot jautājumus Eiropas iestāžu vadošajām personām: es biju nevis konferences skatītājs, bet gan tās dalībnieks.”

Eiropas celtnieki: jaunieši Tiesas uzmanības centrā

70. gadadienas svinības noslēdzās 6. decembrī ar konferenci “Eiropas celtnieki”, kas bija īpaša Eiropas Savienības augstāko pārstāvju un Eiropas jauniešu tikšanās.

“Laipni aicināti jūsu mājās, jūsu Tiesā!”

Šādiem vārdiem Tiesas priekšsēdētājs *Koen Lenaerts* uzrunāja 240 vidusskolēnus no desmit dalībvalstīm, kuri piedalījās, gan klātesot Lielajā tiesas sēžu zālē, gan attālināti, un pēc tam pievērsās Tiesas lomai un tās ietekmei uz iedzīvotāju ikdienas dzīvi. Tiesas priekšsēdētājs *Koen Lenaerts*, kā arī *Othmar Karas* un *Věra Jourová* iepazīstināja ar savu personīgo dzīves gājumu un darbībām, ko viņi veic katrs savā iestādē, uzsverot, cik svarīga ir viņu atšķirīgā izcelsme, kas atspoguļo daudzveidībā vienotu Eiropu: “Cilvēkam ar citu izcelsmi, reliģiju vai uzskatiem var būt tik pat daudz taisnības, cik man” paziņoja *Othmar Karas*. Savukārt *Věra Jourová* jaunajiem vidusskolēniem atgādināja, ka ne vienmēr ir pastāvējušas tādas vērtības kā demokrātija un tiesiskums: viņa minēja savas dzīves pirmās nozīmīgās atmiņas par padomju tanku ierašanos 1968. gadā Prāgas pavasarī.

Pēc tam *Koen Lenaerts*, *Othmar Karas* un *Věra Jourová* piedalījās jautājumu un atbilžu sesijā ar jaunajiem viesiem. Eiropas izveides priekšrocības, Austrumeiropas valstu pievienošanās Eiropas Savienībai nozīme, lielākie izaicinājumi, ar kuriem saskaras Eiropas Savienība, tās rīcība gadījumos, kad tās tiesības un vērtības joprojām netiek ievērotas, dažāda veida kritika Eiropas Savienībai un pieaugošais eiroskepticisms, globālā sasilšana un diskriminācija dzimuma vai seksuālās orientācijas dēļ – tik daudz bija tēmu, par kurām jaunie apmeklētāji lūdza izteikties saviem sarunu biedriem.

Noslēgumā Tiesas priekšsēdētājs *Koen Lenaerts* vidusskolēniem atgādināja Robēra Šūmana teikto: “Eiropa netiks uzcelta uzreiz un kā vienots veselums. To veidos konkrēti sasniegumi, kas vispirms radīs īstenu solidaritāti.” Šīs sesijas noslēgumā vidusskolēni pauda patiesu gandarījumu par to, ka viņiem bija iespēja apmainīties ar viedokļiem ar Savienības augstākajiem pārstāvjiem.

Tiesas sēžu straumēšana – vēl viens solis ceļā uz Tiesas tuvināšanu pilsoņiem

Piedāvājot modernizētu tiesas sēžu pārredzamības un atklātības principu interpretāciju, Tiesa kā izmēģinājuma projektu kopš šī gada piedāvā tiesas sēžu straumēšanu CVRIA tīmekļvietnē. Ar šo jauno pakalpojumu Tiesa cenšas tuvināties Savienības pilsoņiem. Sistēma, kas tika ieviesta 2022. gada aprīlī, piedāvā cilvēkiem, kuriem kādu iemeslu (izmaksu, attāluma, pārvietošanās grūtību) dēļ nav iespēju ierasties Luksemburgā, iespēju sekot līdzi Tiesas virspalātas sēdēm tādos pašos apstākļos kā apmeklētājiem klātienē. Tā kā iestādes darbības pamatā ir daudzvalodība, iedzīvotāji var sekot līdzi debatēm vēlamajā valodā, izvēloties attiecīgo straumēšanas tulkošanas kanālu.

Lai nodrošinātu tiesas debašu objektivitāti un novērstu jebkādas tehniskus sarežģījumus, tiesas sēdes mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai netiek translētas tiešraidē, bet gan ierakstā. Tādējādi rīta tiesas sēdes tiek translētas pēcpusdienā, savukārt pēcpusdienas tiesas sēdes ir pieejamas nākamajā rītā. Savukārt Tiesas spriedumu pasludināšana un ģenerālvokātu secinājumu nolasīšana tiek translēta tiešraidē. Lai atvieglotu lietas izpratni, tieši pirms tiesas sēdes translācijas uz ekrāna tiek piedāvāts daudzvalodu audiovizuāls pārskats, ko prezentē preses dienesta darbinieks, izskaidrojot lietu.

Sébastien Servais,

Multimediju nodaļas vadītājs

“Lai gan lēmums par straumēšanas ieviešanu ir diezgan nesens, mūsu nodaļa tam gatavojās vairākus gadus. Galvenais izaicinājums, ar kuru saskārāmies, to uzsākot, vispirms bija tehnisks, jo bija nepieciešams plašs datoraprīkojums un izmaiņas mūsu konferenču sistēmu kodolā, it īpaši, lai nodrošinātu daudzvalodības ievērošanu. Daudz uzmanības prasīja citi elementi: attēlu izmantošana tiesas sēžu laikā, dažādi jautājumi par tiesas sēdes saturu, kā arī tajā

iesaistīto personu personas datu aizsardzība. Īpaša uzmanība tika pievērsta kadrējumu kvalitātei un kameru izmantošanai, lai tiktu nodrošināts kvalitatīvs attēls. Šo straumēšanas pakalpojumu pakāpeniski papildinās jauni ārējās saziņas līdzekļi, kas ļaus padarīt redzamāku mūsu iestādes darbu, saglabājot maksimālu pārskatāmību iedzīvotājiem. Visticamāk, tas ir tikai pirmais solis, taču spert pirmo soli vienmēr ir visgrūtāk.”

Tina Omahen,

tulce

“Pēc tam kad veselības krīzes dēļ mutiskajiem tulkiem nācās pielāgoties būtiskām pārmaiņām savā profesijā, viņi saskārās ar citu jauninājumu: to audiovizuālo pārskatu dublēšanu, kuri tiek piedāvāti pirms straumēšanā translētajām tiesas sēdēm. Atšķirībā no mutiskās tulkošanas dublēšana ir jāveic gandrīz ideālā sinhronizācijā ar runātāju. Papildus tam, ka mūsu ierastā atveides tehnika bija jāpielāgo šai atšķirīgajai prasībai, mums bija jāiepazīstas arī ar jauniem ierakstīšanas rīkiem. Dažiem kolēģiem, kuri gatavojoties izmantoja galvenokārt ar roku rakstītus dokumentus, pāreja uz digitālo formātu bija izaicinājums, ar kuru bija jātiek galā. Tomēr, neraugoties uz dažkārt piedzīvotiem aukstiem sviedriem, tagad mēs esam izstrādājuši stabilu kārtību jaunā uzdevuma veikšanai.”

Marc-André Gaudissart,

Tiesas sekretāra vietnieks

“Lai gan tostarp žurnālisti, akadēmisko aprindu pārstāvji un Parlamenta deputāti jau vairākus gadus bija aicinājuši translēt internetā tiesas sēdes mutvārdu paskaidrojumu uzklauššanai, ne Tiesa, ne Vispārējā tiesa to vēl nebija īstenojusi ne tikai tādu jautājumu dēļ, kas saistīti ar tiesas debašu vadību un netraucētu tiesas sēžu norisi, bet arī tehnisku un lingvistisku ierobežojumu dēļ, jo daudzvalodu tiesas sēdes translēšana bez sinhronā tulkojuma Savienības pilsoņiem nebūtu tik noderīga. Tā tas bija pirms veselības krīzes...

Pateicoties ievērojamām Tiesas pūlēm šajā laikposmā – it īpaši, lai lietas dalībnieki, uz kuriem dažkārt attiecās ļoti stingri ceļošanas ierobežojumi, varētu attālināti piedalīties Luksemburgā notiekošajās tiesas sēdēs mutvārdu paskaidrojumu uzklauššanai, – Tiesa ir ieguvusi nepieciešamos tehniskos līdzekļus, kas tagad tai ļauj nodrošināt tiesas sēžu translēšanu internetā. Pašreiz šīs izmaiņas attiecas tikai uz Tiesas virspalātas sēdēm. Tomēr tas ir svarīgs solis ceļā uz lielāku tiesas pārredzamību iedzīvotājiem, kā arī nenoliedzams progress valstu tiesām, kuras ir uzdevušas Tiesai prejudiciālu jautājumu par Savienības tiesību interpretāciju vai spēkā esamību, un kuras tagad var attālināti sekot līdzi ar to saistītajām diskusijām tiesas sēdē, tādējādi gūstot labāku izpratni par Tiesas atbildes saturu. Tas ir nozīmīgs ieguvums laikā, kad dažkārt tiek apšaubītas Eiropas integrācijas vērtības un pamati.”

Teātra izrāde Tiesas Lielajā tiesas sēžu zālē

“Pēdējā vasara – *Falcone* un *Borsellino* trīsdesmit gadus vēlāk”

Pieminot Itālijas tiesnešu *Giovanni Falcone* un *Paolo Borsellino* slepkavības 30. gadadienu, Tiesas Lielā tiesas sēžu zāle tika pārveidota par teātra skatuvi, lai izrādītu *Claudio Fava* lugu *L'Ultima estate – Falcone e Borsellino trent'anni dopo*, kuras režisore bija *Chiara Callegari*, un to noskatījās Tiesas priekšsēdētājs *Koen Lenaerts* un daudzas ievērojamas personas. *Claudio Fava* ir žurnālists un rakstnieks, bijušais Itālijas parlamenta deputāts un Eiropas Parlamenta deputāts, pašreizējais *Commissione Antimafia della Regione Sicilia* priekšsēdētājs. Viņa darbs ir veltīts divu Itālijas tiesnešu dzīves pēdējiem mēnešiem deviņdesmitajos gados.

Rakstāmgalds, divi krēsli, dokumentu skapis minimālā scenogrāfijā: režisore *Chiara Callegari* vēlējās parādīt, cik svarīga ir uzticība kopīgam mērķim un nepieciešamība saglabāt modrību, saskaroties ar draudiem, ko mūsdienās joprojām rada tiesiskuma apdraudējums un ekonomiskā noziedzība bez robežām.

Mākslinieciskā valoda rada telpu, lai izraisītu emocijas skatītājos un atgādinātu par tiesiskuma vērtībām. Šādi Tiesa atgādināja, cik svarīgs ir pienākums saglabāt piemiņu, un vēlējās izrādīt cieņu šiem itāļu tiesnešiem, kuri strādāja tiesiskuma aizsardzības labā.

Chiara Callegari, Simone Luglio un Giovanni Santangelo

“Izrāde L'Ultima estate – Falcone e Borsellino trent'anni dopo rekonstruē unikālu stāstu par diviem Itālijas tiesnešiem, kuri veltīja sevi cīņai pret mafiju. Tā ir radīta 2021. gadā, kad cilvēce piedzīvoja lielu nenoteiktību, un cilvēki visā pasaulē cīnījās pret kopīgiem draudiem. Šādā nenoteiktībā bija savādi un grūti domāt par to, kā dramatisēt šo divu cilvēku dzīves, kuriem vienatnē bija jācīnās pret

nekādi neierobežotu nezvēru – mafiju. Godināt viņu personības tādā vidē kā Eiropas Savienības Tiesa bija privilēģija.

Lai stāstītu stāstu, aktierim ir vajadzīga publika. Tiesā mēs ne tikai sastapām daudz skatītāju – gan klātienē, gan ar straumēšanas palīdzību –, bet arī nonācām vietā, kuras būtība un uzdevums ir paust visu Eiropas pilsoņu balsi.

Šī vieta mūsu lugu parādīja kontekstā un pacēla mūsu izrādi citā līmenī. Aktieru teikto vārdu nozīme mainījās un ieguva citu dimensiju. Mums bija jāaprod ar faktu, ka esam pirmie, kuri uzstājušies Tiesā, kas uz vienu dienu bija pārtapusi par teātra zāli.

Ievadvārdus izrādei vispirms teica Tiesas priekšsēdētājs **Koen Lenaerts**, pēc tam – Itālijas tieslietu ministre **Marta Cartabia**. Un tad tika dots vārds mums! Saskaņojoties ar izaicinājumu izrādīt tik trāpīgu lugu šajā ļoti simboliskajā tiesas namā, mums bija jābūt uzdevuma augstumos.

“Diena bija izņemta – maija sestdiena...” šie vārdi tad atbalsojās Lielās tiesas sēžu zāles klusumā, un sākās mūsu stāsts par divu tiesiskuma kalpu cilvēcisko piedzīvojumu.

Mēs joprojām atceramies sirsnīgo uzņemšanu, organizatoru un tehnisko komandu pieejamību un kompetenci, kā arī kopīgo entuziasmu šajā brīnišķīgajā Savienības tiesību katedrālē.”

C Saikne ar sabiedrību

Saziņas direkcijas Preses dienesta darbinieki pēc izglītības ir juristi, un to uzdevums ir žurnālistiem visās dalībvalstīs un to dažādajiem korespondentiem izskaidrot spriedumus, rīkojumus un secinājumus, kā arī aktuālās lietas. Viņi ir atbildīgi par to, lai tiktu sagatavoti tiem domātie pasākumi un komunikācijas materiāli, kurus tie var abonēt.

2700
apmeklētāji
Tiesas ēkās

2856
paziņojumi presei

2022. gadā, kad tēma bija “Ikvienam pietuvināts tiesiskums”, dialogs ar tiesību speciālistiem un sabiedrību kļuva intensīvāks. Turpinot iepriekšējo gadu praksi, informācijas tehnoloģiju izmantošana gan saistībā ar jauno attālināto apmeklējumu programmu, gan izmantojot sociālos tīklus, joprojām ir galvenais līdzeklis Tiesas darba pieejamības un pārredzamības palielināšanai, jo īpaši pilsoniskai sabiedrībai. 70. gadadiena bija iespēja uzsvērt vienu no Tiesas pamatvērtībām: strādāt pilsoņu un uz tiesiskumu balstītas Savienības labā.

2022. gads bija iezīmīgs ar pakāpenisku apmeklētāju atgriešanos, pateicoties pakāpeniskai pandēmijas radīto ierobežojumu atcelšanai.

Pēc diviem gadiem, kuru laikā jebkāda pulcēšanās bija liegta, 9. maijā, Eiropas dienā, Tiesā tika organizēta pirmā **Atvērto durvju diena**. Šī pasākuma laikā Tiesas galvenajā mītnē pēc iepriekšēja pieraksta notika apmeklējumi gida pavadībā vairākās valodās, kuri deva iespēju iepazīties ar iestādes darbu: sabiedrība guva ieskatu par Tiesas un Vispārējās tiesas misiju, lietas virzību, apspriežu zāli un Lielo tiesas sēžu zāli. Šajā skaistajā pavasara dienā Tiesa atvēra savu stendu arī Ešā pie Alzetes [*Esch-sur-Alzette*], kas 2022. gadā bija Eiropas kultūras galvaspilsēta. Darbinieku un Tiesas locekļu komanda devās uz tikšanos ar iedzīvotājiem, lai popularizētu un skaidrotu Eiropas tiesu iestādes lomu. Vēlāk 8. oktobrī Tiesa nolēma vēlreiz vērt savas durvis daudz plašākam pasākumam nekā pavasarī. Godā tika celti iestādes sniegtie pakalpojumi un daudzās profesijas. Šo unikālo iespēju iepazīt Tiesu no iekšpuses izmantoja vairāk nekā 2700 cilvēku.

Šajā gadā iestāde CVRIA tīmekļvietnē publicējusi 216 **paziņojumus presei**, kuru mērķis ir reāllaikā informēt žurnālistus un praktiķus par Tiesas un Vispārējās tiesas nolēmumiem, tiklīdz tie ir pieņemti. Ņemot vērā visas tīmekļvietnē pieejamās valodu versijas, korespondentiem dalībvalstīs tika nosūtīti pavisam 2856 paziņojumi presei.

Preses dienesta darbinieki saviem korespondentiem – galvenokārt žurnālistiem, bet arī tiesību speciālistiem – ir izsūtījuši arī 551 informatīvo vēstuli un 568 “ātros vēstījumus” par lietām, par kurām paziņojumi presei netika sagatavoti. 2022. gadā ir apstrādātas arī vairāk nekā 10 000 elektroniskā pasta vēstules un gandrīz 5000 telefona zvani saistībā ar

iedzīvotāju pieteikumiem par informācijas sniegšanu (katra pieteikuma iesniedzēja valodā).

Iestāde ir paplašinājusi sociālo tīklu izmantošanu, lai informētu sabiedrību, izmantojot divas platformas **Twitter** kontus – vienu franču un otru angļu valodā –, kuriem ir pavisam 146 000 sekotāju. 2022. gadā tika publicētas 1868 *Twitter* sīkziņas – divreiz vairāk nekā iepriekšējā gadā – galvenokārt par Tiesas un Vispārējās tiesas svarīgākajiem spriedumiem un galvenajiem notikumiem iestādes dzīvē. Lai atspoguļotu 70. gadadienas svinības, tika īstenota kampaņa platformā *Twitter*: par godu šim notikumam tika publicētas 70 sīkziņas, kuras atklāja sekotājiem Tiesas vēsturi, atspoguļojot pēdējos 70 iestādes gadus. Iestāde ir pārstāvēta arī **LinkedIn**, un šajā profesionālajā platformā tā ir publicējusi 313 ziņojumus saviem 178 000 abonentiem. Šajā gadā Tiesa šo kopienu ir palielinājusi par vairāk nekā trešdaļu – šāda attīstība liecina, ka tās klātesamība šajā platformā ir redzama.

Tādējādi Tiesa cenšas panākt pārredzamību, lai stiprinātu iedzīvotāju uzticēšanos šai iestādei. Šajā procesā būtisks faktors ir izpratne par Tiesas lomu un tās kā tiesu iestādes darbību. Vēlmi būt tuvāk iedzīvotājiem apliecina arī īstenotais **attālināto apmeklējumu** projekts, kas tika uzsākts 2021. gadā. Pēc projekta ieviešanas franču, itāļu, latviešu un ungāru valodā tas tiek veiksmīgi piedāvāts arī citās valodās. Tādējādi attālinātie apmeklējumi ir notikuši arī čehu, grieķu, poļu un rumāņu valodā. Mērķis ir arī 2023. gadā turpināt šo attīstību un paplašināt programmu ar vēl citām oficiālajām valodām.

Runājot par tradicionālākiem formātiem, pēc diviem pandēmijas būtiski skartiem gadiem atkal aktīvi tiek organizēti **klātienē apmeklējumi**. Pavisam Tiesas ēkā ieradās 9683 apmeklētāji. Citi izvēlējās **virtuālo formātu** – šajā gadā tie bija aptuveni 15 % apmeklētāju. Šī tendence nākamajos gados visticamāk ievērojami palielināsies un Tiesa kļūs pieejamāka arī tiem Eiropas pilsoņiem, kuri atrodas vistālāk no Luksemburgas. Šī atvērtības politika, no vienas puses, samazina oglekļa dioksīda ietekmi un likvidē attālumus un izmaksas, un, no otras puses, tā ir pievienotā vērtība iestādes pārredzamības un izpratnes nodrošināšanai.

146 000
sekotāju

178 000
abonentu

Attālināto apmeklējumu mērķis ir iepazīstināt vidusskolēnus vecumā no 15 līdz 18 gadiem ar Savienības tiesu lomu. Par Tiesas judikatūras ietekmi uz viņu ikdienas dzīvi un tiesu darbību stāsta jurists. Vidusskolēni dodas virtuālā apmeklējumā pa ēkām un noskatās divas šai programmai veidotas īsfilmas. Jautājumu/atbilžu sesijā viņiem ir iespēja tikties ar tiesnesi vai ģenerālvokātu. Programmas mērķis ir veicināt jauno vidusskolēnu un viņu skolotāju izpratni par demokrātiskajām vērtībām un aktuālajiem tiesību izaicinājumiem.

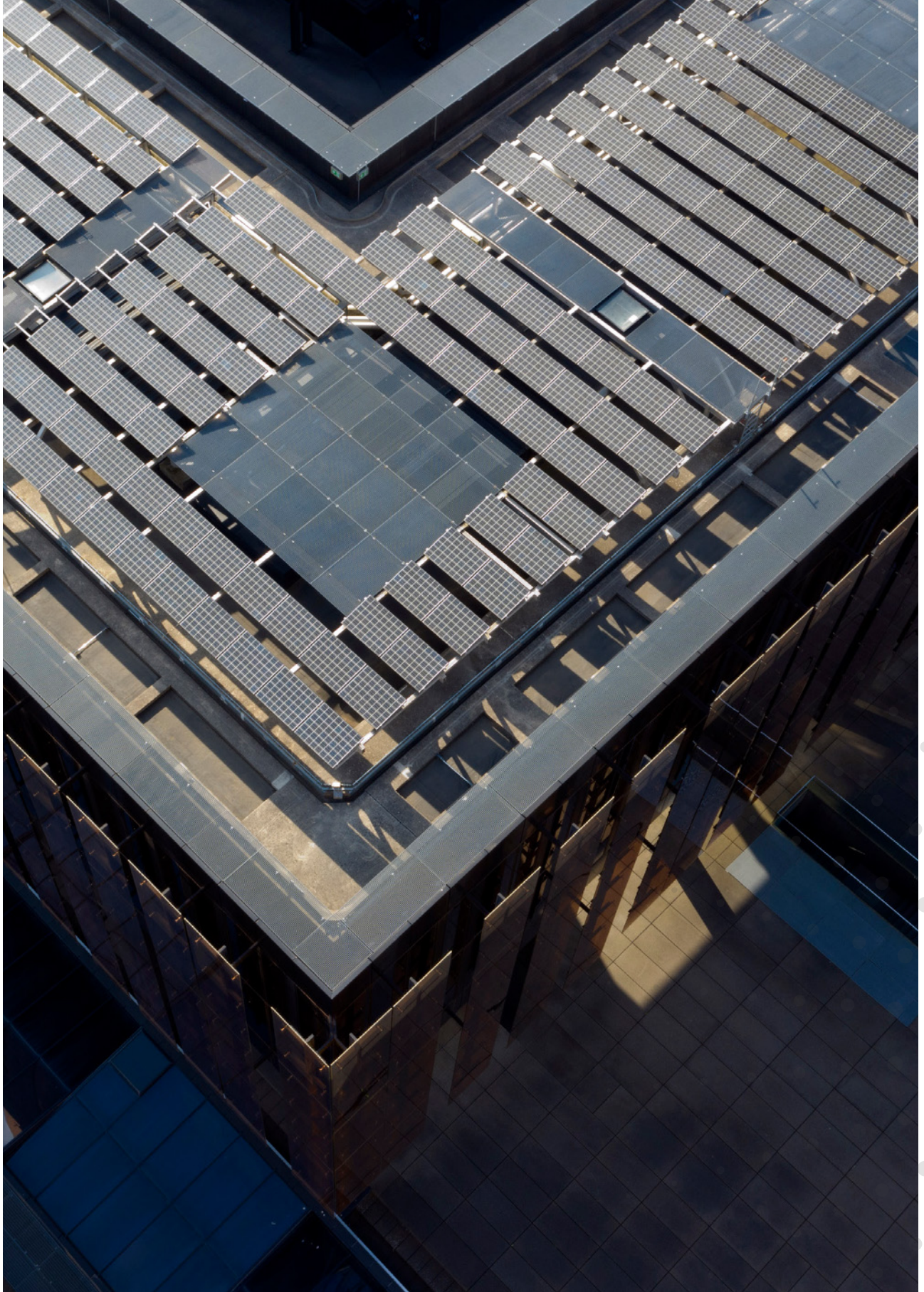
*Dimitrios Gratsias,
Tiesas tiesnesis*

“Jau kopš projekta sākuma ar lielu entuziasmu uztvēru iespēju piedalīties “attālinātajā apmeklējumā” grieķu valodā. Tomēr jāatzīstas, ka man bija nelielas šaubas. Kā lai runā par Tiesu ar vidusskolēniem, neieslīgstot pārmērīgi tehniskās detaļās, bet arī neiekrītot mājīgi vienkāršotas informācijas lamatās? Turklāt runa būtu par attālinātu apmeklējumu, kurā iztrūkst spontanitātes, kas parasti raksturo viedokļu apmaiņu klātienēs apmeklējuma laikā. Izrādījās, ka manas šaubas nebija pamatotas. Daudzi dalībnieki mums savus jautājumus – vienu par otru rosinošāku – atsūtīja jau iepriekš. Savu prezentāciju es strukturēju, vispirms atbildot uz vispārīgiem jautājumiem, tad – uz konkrētākiem, pat personiskākiem jautājumiem. Šādi, pateicoties arī sesijas laikā uzdotajiem jautājumiem, mums ne tikai izveidojās dzīvīga diskusija – kas, ņemot vērā attiecīgo publiku, nav pārsteidzoši –, bet arī patiešām padziļināta diskusija, kas, manuprāt, sniedza patiesu priekšstatu par Tiesas misiju un izaicinājumiem, ar kuriem tai ir jāsastopas. Vai es šo pieredzi vēlētos atkārtot? Protams, par to nav ne mazāko šaubu!”

Varvara Efkarpidou,
vecākās klases skolniece, franču–grieķu skola
“Jeanne d’Arc”, Pireja, Grieķija

“Man un maniem klases biedriem bija iespēja piedalīties attālinātajā apmeklējumā Eiropas Savienības Tiesā un apmainīties ar viedokļiem ar tās locekļiem. Iespēja apmeklēt Tiesu gida pavadībā ir unikāla iespēja mūsu vecumā, kad profesionālajai orientācijai un ieskatam ir arvien nozīmīgāka loma mūsu nākotnes veidošanā. Tā ne vienmēr izskatās optimistiska: mūsu šaubas palielina sociālās un finanšu krīzes, kā arī arvien pieaugošās mūsu vecāku bažas. Tādēļ tikšanās ar Tiesas locekļiem bija bagātinoša pieredze, un daži no mums – arī aizsākums kādam sapnim. Atbildes uz mūsu jautājumiem un viss šis apmeklējums gida pavadībā raisīja interesi un zinātkāri visos vidusskolēnos. Šis apmeklējums paliks mūsu atmiņās. Izsakām pateicību visiem organizētājiem un mūsu skolai par šo skaisto iniciatīvu.”

Videi draudzīga **iestāde**

4

Jau vairākus gadus Tiesa īsteno vērīenīgu vides politiku, lai nodrošinātu atbilstību visstingrākajām prasībām ilgtspējīgas attīstības un vides saglabāšanas jomā.

Iestāde tāpat kā katru gadu atskaitās par tās rīcībā esošo aktuālo, proti, **2021. gada**, datu attīstību.

Gan vadot iestādes ēkas kompleksu, gan ikdienā apsaimniekojot tās rīcībā esošos līdzekļus un iekārtas, iestāde nerimstoši rūpējas par vides saudzēšanu, un to apliecina arī tas, ka kopš 2016. gada tā ir iekļauta **EMAS** (*Eco-Management and Audit Scheme*, Vides vadības un audita sistēma) **reģistrā**. Savienības regulā paredzētā reģistrācija EMAS tiek piešķirta tām organizācijām, kuras atbilst stingriem nosacījumiem attiecībā uz vides politiku un centieniem vides saglabāšanas un ilgtspējīgas attīstības jomā. Tā skaidri apliecina Tiesas apņēmību attiecībā uz ekoloģiju un lielo veikumu vides jomā.

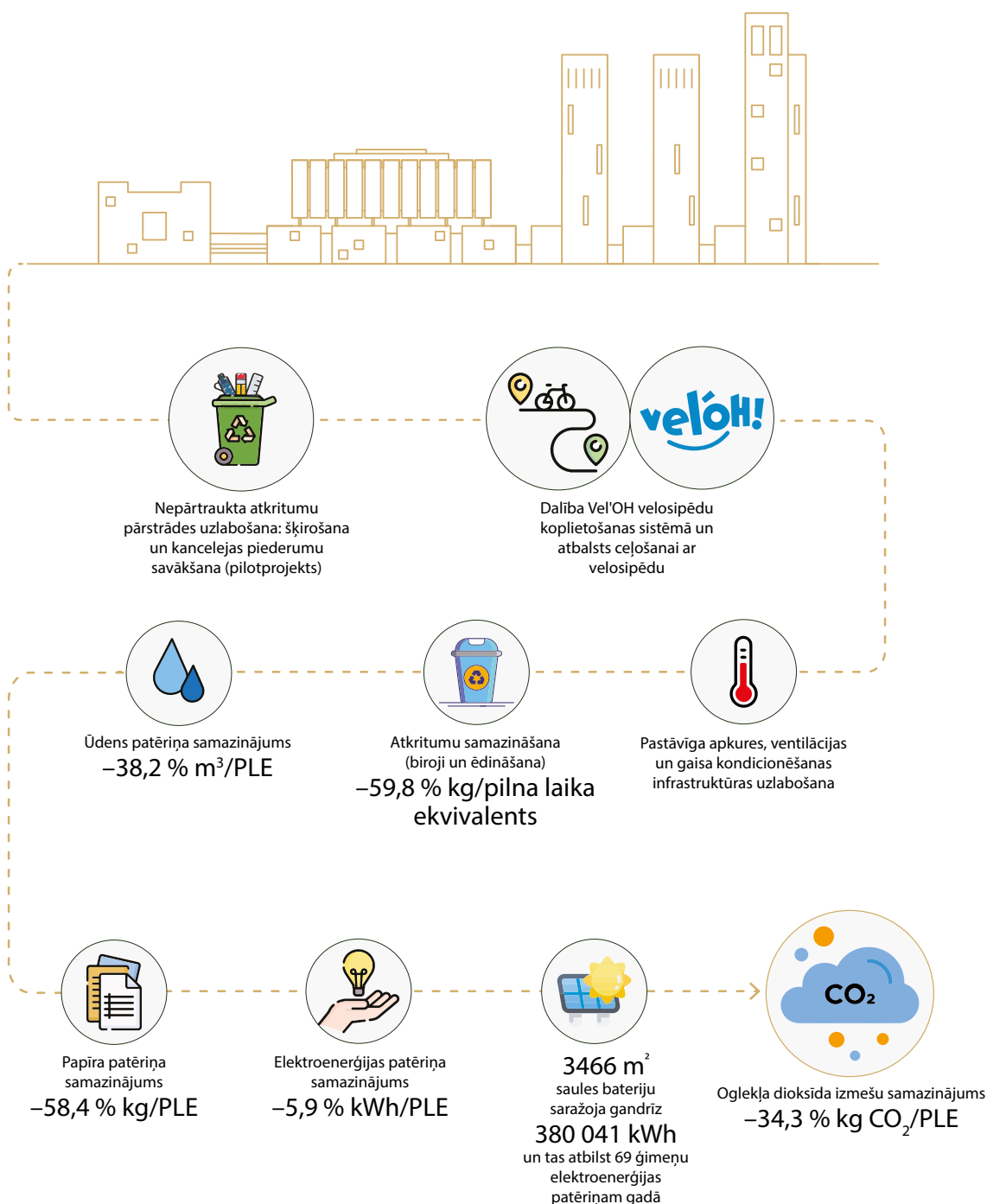
Ikgadējā Vides deklarācijā Tiesa detalizēti apkopo vides aizsardzībā paveikto un apraksta iestādes pašreizējos un nākotnes projektus ekoloģijas jomā. Piemēram, Tiesa ir izstrādājusi **tiešsaistes apmācību moduli**, kurā tā vēršas pie visiem jaunajiem darbiniekiem, lai informētu par vides aspektiem viņu ikdienas darbā, mudinot ieviest pareizus ieradumus attiecībā uz informācijas tehnoloģiju un biroja iekārtu izmantošanu, elektroenerģijas un ūdens patēriņu, atkritumu pārstrādi un pārvietošanos.

Nesenāko konkrēto darbību vidū ir jāpiemin ūdens strūklaku tīkls, kuru Tiesa ir nodevusi darbinieku rīcībā, lai ievērojami samazinātu plastmasas pudeļu izmantošanu. Atzīmējot atgriešanos birojos pēc pandēmijas, Tiesa arī izplatīja atkārtoti lietojamās pudeles, lai veicinātu šo strūklaku izmantošanu. Faktiski ar dzeramā ūdens apgādes sistēmu tiek pārtraukta plastmasas pudeļu izmantošana.

Papīra lietošanas jomā Tiesa pirmo reizi izvirzījusi skaitlisku mērķi 2022.–2023. gadam: 10 % samazinājumu 2022. gadā, salīdzinot ar 2019. gadu, un papildu 5 % samazinājumu 2023. gadā. Turklāt 2022. gada septembrī EMAS komiteja pieņēma lēmumu personisko printeru skaitu samazināt uz pusi. Šī uzdevuma pirmie posmi tika sākti 2022. gada decembrī.

Lietojumprogrammai e-Curia, kas paredzēta tiesvedības dokumentu apmaiņai starp lietas dalībnieku pārstāvjiem un Savienības tiesām, arī ir pozitīva ietekme uz vidi. Piemēram, ja visas procesuālo dokumentu lappuses, kas 2022. gadā tika iesniegtas Tiesā un Vispārējā tiesā, izmantojot *e-Curia* (gandrīz 1 miljons lappušu), kopā ar to kopiju komplektiem būtu iesniegtas papīra formātā, tās būtu vairākas tonnas dokumentu lappušu, kuras turklāt arī fiziski būtu bijis jānogādā Luksemburgā.

Pilna laika ekvivalents (PLE) ir vienība, kas ļauj izmērīt profesionālo darbību, neatkarīgi no tā, ka dažādo darba laika modeļu dēļ novērojamas atšķirības katra darbinieka nedēļā nostrādāto darba stundu skaitā.

Ūdens, atkritumu, papīra un elektroenerģijas vides rādītāji atbilst 2021. gadam. Atšķirības norādītas, salīdzinot ar 2015. gadu, kas ir atsauces gads.

Dažādu rādītāju ievērojamās svārstības izskaidrojamas ar 2021. gada ārkārtas apstākļiem, ko izraisīja veselības krīze.

Skats nākotnē

5

Skats nākotnē

“Vienoti daudzveidībā” ir Eiropas Savienības moto, kas izpaužas kopīgās vērtībās un daudzveidīgās tradīcijās. 2023. gadā Tiesa atzīmēs daudzvalodību, kas ir būtiska Eiropas projekta vērtība un Eiropas Savienības tiesu darbības pamatelements.

Daudzvalodība iemieso Eiropas pilsoņu vienlīdzības pamatprincipu un ir viens no Eiropas celšanas pīlāriem. Piekļuve Savienības tiesībām tiek garantēta visās oficiālajās valodās: ikviens Savienības pilsonis ar tām var iepazīties savā valodā un arī savā valodā atsaukties uz tiesībām, kas viņam piešķirtas ar Eiropas līgumiem. Daudzvalodība nodrošina vienlīdzīgu attieksmi attiecībā uz piekļuvi tiesai un judikatūrai. Tiesa tās īstenošanai paļaujas uz saviem juristiem lingvistiem un tulkiem, kuri ikdienā strādā 24 oficiālajās valodās (552 iespējamās valodu kombinācijas).

Tādēļ 2023. gadā noslēgsies daudzi ar šo vērtību saistīti projekti, tostarp Daudzvalodības dārza atklāšana. Sadarbībā ar Luksemburgas valsts iestādēm Tiesa piedalās jaunas zaļās zonas iekopšanā, lai cildinātu Savienības valodu bagātību un daudzveidību. Šis dārzs, kas būs publiski pieejams un savienos Tiesas ēkas, palīdzēs iepazīstināt iedzīvotājus ar daudzvalodību – vērtību, kuru Tiesa kaislīgi aizstāv kopš tās dibināšanas.

Turklāt tiešsaistē būs pieejama daudzvalodībai veltīta tīmekļvietne, kā arī tiks publicēts izdevums trijos sējumos par juridisko daudzvalodību. Tajā būs aprakstīta Savienības tiesu darbība 24 oficiālajās valodās un apkopoti dalībvalstu vadošo speciālistu raksti juridiskās un administratīvās daudzvalodības

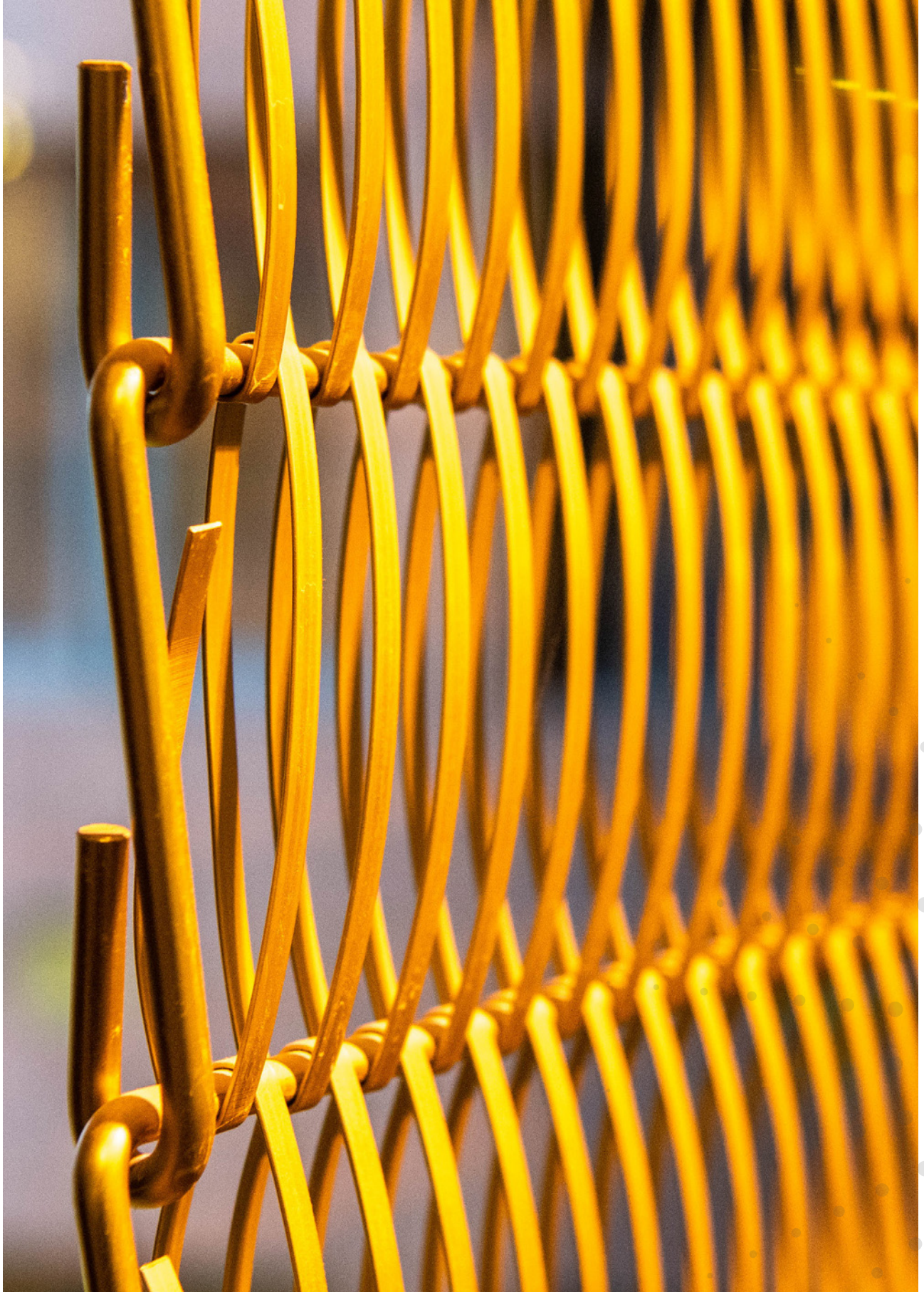
jomā. Raksti būs pieejami iepriekš minētajā tīmekļvietnē visās oficiālajās valodās.

Turklāt, lai pietuvinātos plašākai publikai un tiesību speciālistiem, jau esošajiem saziņas kanāliem, proti, tīmekļvietnei un sociālajiem tīkliem, drīzumā tiks pievienots jauns saziņas kanāls: tiešsaistes televīzijas kanāls *Curia Web TV*. Tas tiks pārraidīts, izmantojot CVRIA tīmekļvietni, un sniegs lielāku pārredzamību Eiropas pilsoņu, tostarp jauniešu, interesēs, piedāvājot viņiem audiovizuālu saturu un informējot par Tiesas institucionālo un tiesvedības darbību.

Atbilstoši vispārējam iekļaušanas plānam Tiesa 2023. gadā turpinās darbu pie tā, lai vēl vairāk uzlabotu un veicinātu cilvēku ar invaliditāti integrāciju un atvieglotu atbalstu un palīgu nodrošināšanu.

Visbeidzot, tiks veltītas nozīmīgas pūles jaunāko tehnoloģiju potenciāla mobilizācijai, lai īstenotu digitālo pārveidi un inovācijas 2023. gadā. Inovāciju laboratorijā veiktie pētījumi un eksperimenti tiks īstenoti ciešā sadarbībā ar struktūrvienībām, ņemot vērā to konkrētās vajadzības, kas ir tieši saistītas ar tiesas misijas īstenošanai paredzētu rīku ieviešanu. Konkrētāk, tiks veikti darbi teksta automātiskās analīzes jomā, atsauču noteikšanas, automātiskās transkripcijas, pieejamības un procesu robotizētās automatizācijas jomās.

Palieciēt ar mums!

6

Apmeklējiet Tiesas un Vispārējās tiesas judikatūras meklēšanas portālu, izmantojot *Curia* vietni: curia.europa.eu

Sekoiet judikatūras un iestādes aktualitātēm

aplūkojot **paziņojumus presei**:

curia.europa.eu/jcms/PressReleases

abonējot Tiesas **RSS** padevi:

curia.europa.eu/jcms/RSS

sekojot iestādes **Twitter** kontam:

CourUEPresse vai EUCourtPress

sekojot iestādes **Mastodon** kontam:

<https://social.network.europa.eu/@Curia/>

sekojot **LinkedIn** kontam:

<https://www.linkedin.com/company/european-court-of-justice>

Iejūpielādējot **lietotni CVRIA** viedtālruniem un planšetdatoriem

Iepazīstoties ar **judikatūras krājumu**:

curia.europa.eu/jcms/EuropeanCourtReports

Lai uzzinātu vairāk par iestādes darbību

Iepazīstieties ar **Gada ziņojuma** tīmekļvietni:

curia.europa.eu/jcms/AnnualReport

noskatieties sižetus **YouTube**:

<https://www.youtube.com/@CourtOfJusticeEU>

Pieklūstiet iestādes dokumentiem

vēsturiskajiem arhīviem:

curia.europa.eu/jcms/archive

administratīvajiem dokumentiem:

curia.europa.eu/jcms/documents

Apmeklējiet Eiropas Savienības Tiesas galveno mītni

Iestāde piedāvā interesentiem **apmeklējumu programmas**, kas tiek īpaši pielāgotas katras grupas interesēm (tiesas sēdes apmeklējums, ekskursija ēku vai mākslas darbu apskatei gida pavadībā, mācību apmeklējumi, attālinātie apmeklējumi):

curia.europa.eu/jcms/visits

Apmeklējot ēku virtuāli, varat aplūkot ēku kompleksu arī no putna lidojuma un iekļūt tajā, pat neizejot no mājas:

<https://curia.europa.eu/visit360/>

Lai saņemtu informāciju par iestādi

Rakstiet mums, aizpildot **saziņas veidlapu**:

curia.europa.eu/jcms/contact

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA

Tiesa

L-2925 Luksemburga

Tālr. +352 4303-1

Vispārējā tiesa

L-2925 Luksemburga

Tālr. +352 4303-1

Tiesa tīmeklī:

curia.europa.eu

Manuskripts pabeigts 2023. gada februārī.

Atsauce uz informāciju 31.12.2022.

Ne iestāde, ne personas, kas rīkojas tās vārdā, neatbild par to, kā tiek izmantota šajā publikācijā iekļautā informācija.

Luksemburga: Eiropas Savienības Tiesa

Saziņas direkcija

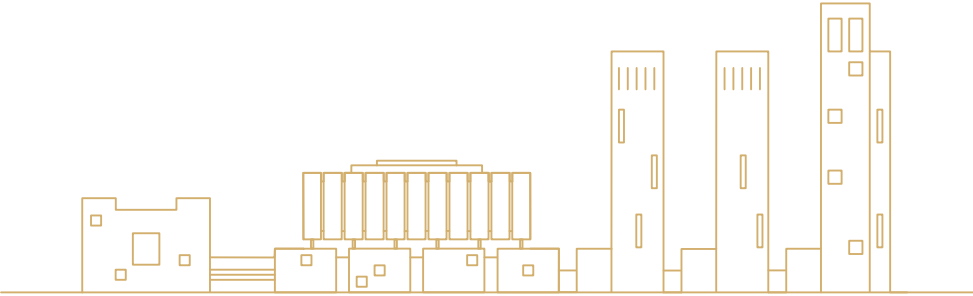
Publikāciju un elektronisko plašsaziņas līdzekļu nodaļa

Fotoattēli: © Eiropas Savienība, 2019–2023; *Gediminas Karbauskis*, Shutterstock.com

Atļauts reproducēt, norādot avotu.

Lai varētu izmantot vai reproducēt fotoattēlus vai citus materiālus, uz ko Eiropas Savienībai nav autortiesību, atļauja jāprasa tieši autortiesību īpašniekiem.

PRINT	QD-AQ-23-001-LV-C	ISBN 978-92-829-4202-4	ISSN 2467-1363	doi:10.2862/50751
PDF	QD-AQ-23-001-LV-N	ISBN 978-92-829-4157-7	ISSN 2467-1592	doi:10.2862/102099
HTML	QD-AQ-23-001-LV-Q	ISBN 978-92-829-4148-5	ISSN 2467-1592	doi:10.2862/473345

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA

Saziņas direkcija
Publikāciju un elektronisko plašsaziņas līdzekļu nodaļa